

မူဝါဒစာတမ်း
မြန်မာနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ
မျှော်မှန်းချက်သစ်

ဆန်အိုးမှသည် စားဖွယ်စုံ ခြင်းတောင်းဆီသို့ -
မြန်မာနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍ
ခေတ်မီတိုးတက်မှုအတွက် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်

အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအကြံပေးကောင်စီ (NESAC) ၏ပြုစုတင်ပြချက်

မာတိကာ

စကားချီး	i
ကျေးဇူးတင်လွှာ	iii
အကျဉ်းချုပ်	v
၁။ နိဒါန်း	၁
၂။ လျင်မြန်စွာပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော စားနပ်ရိက္ခာဝယ်လိုအား	၃
၃။ ကျန်သောအာရှနိုင်ငံများ၏အောင်မြင်မှုဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်မူဝါဒအစိတ်အပိုင်းများ - “မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်”	၅
၃.၁။ ပထမမဏ္ဍိုင် - အသေးစားလယ်ယာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကိုခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း	၅
၃.၂ ဒုတိယ မဏ္ဍိုင် - သွင်းအားစုဈေးကွက်ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း	၇
၃.၃ တတိယမဏ္ဍိုင် - လယ်ယာထွက်ကုန်ဈေးကွက်နှင့်ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကိုခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း	၁၀
ယနေ့မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍ	၁၄
မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်စေရေး မျှော်မှန်းချက်သစ်	၁၅
မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်မြှင့်တင် ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ထောက်ခံအကြံပြုချက်ဇယား	၂၀
အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	၃၆

စကားချီး

ဦးတင်ထွဋ်ဦး

ဥက္ကဋ္ဌ၊ အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအကြံပေးကောင်စီ

မြန်မာပြည်တဝှမ်းရှိ ပြည်သူလူထုများမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကတိကဝတ်နှင့်အညီ ထွက်ပေါ်လာသည့် အစိုးရသစ်နှင့် လွှတ်တော်သစ်ကာလတွင် ၎င်းတို့၏နေ့စဉ်ဘဝတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုရှိလာရန် စိတ်အားထက်သန်စွာ မျှော်လင့်စောင့်စားလျက်ရှိကြပါသည်။ လူဦးရေ (၁၀) ဦးလျှင် (၇) ဦးနှုန်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ဒဏ်ကို အံ့တုနေရသော ပြည်သူလူထုအများစုရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသနေပြည်သူများက ဤပြောင်းလဲမှုကို ပိုမိုတောင့်တမျှော်လင့်လျက်ရှိနေကြပါသည်။ ထက်ဝက်မကသောကျွန်ုပ်တို့၏ပြည်သူလူထုမှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြပြီး မိမိတို့ကိုယ်တိုင်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်း အသိုင်းအဝိုင်းအတွက်နှင့် သာမန်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုအတွက်သော်လည်းကောင်း စားနပ်ရိက္ခာကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိနေပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်စိုက်ပျိုးမြေမရှိသည့် ကျေးလက်နေအများစုမှာမူ ကိုယ်တိုင်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုမရှိသော်လည်း ကျေးလက်ဈေးတွင် စိုက်ပျိုးရေးသွင်းကုန်နှင့် အခြားကုန်ပစ္စည်းများသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း လုပ်ငန်း၊ လယ်ယာထွက်ကုန်များကို ဈေးကွက်သို့ပို့ဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ ထွက်ကုန်သီးနှံများ တန်ဖိုးမြှင့်စီမံပြုပြင် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြားလိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၌ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် သွယ်ဝိုက်စွာပါဝင်လုပ်ဆောင် နေကြပါသည်။ အခြားကျန်ရှိသူများမှာမူ မြန်မာနိုင်ငံရှိအခြားမြို့ပြဒေသများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းကာ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ရှာဖွေလျက်ရှိနေကြပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏နိုင်ငံမှာ စီးပွားရေးအချက်အချာကျသည့် ကမ္ဘာ့ပထဝီနေရာတွင်တည်ရှိနေသော်လည်း အာဟာရချို့တဲ့မှုနှုန်း အမြင့်ဆုံးစာရင်းတွင် ပါဝင်လျက်ရှိနေပါသည်။ အိမ်နီးချင်းအာရှနိုင်ငံများ၌ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခြင်း၊ မူဝါဒများချမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် တောင်သူ လယ်သမားများကို ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီသည့် ထုတ်ကုန်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်လျက်ရှိ နေပါသည်။ ယင်းလုပ်ဆောင်မှုမှာ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ထွက်ကုန်သီးနှံများတန်ဖိုးမြှင့်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် မြို့ပြကုန်စည်ဈေးကွက်သာမက ပြည်ပဈေးကွက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းရှင်များအကြား ခိုင်မာအကျိုးရှိသည့်လုပ်ငန်းစက်ဝန်းတစ်ခုကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကွဲပြားစုံလင်သောထုတ်လုပ်မှုစနစ် (တန်ဖိုးနည်းသီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှ တန်ဖိုးမြှင့် သားငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဆီထွက်သီးနှံ၊ ပဲမျိုးစုံသီးနှံ၊ ဥယျာဉ်ခြံသီးနှံနှင့် ရေထွက်စားသောက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းစသဖြင့်) လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့သည် တိုးပွားလာသော မြို့နေစားသုံးသူ လူတန်းစားအတွက် ကုန်ဈေးနှုန်းကို တည်ငြိမ်စေရုံသာမက ကျေးလက်နေပြည်သူလူထု၏ဝင်ငွေကို တိုးတက်လာစေကာ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက် ယှဉ်ပြိုင်ထိုးဖောက်နိုင်မှုကိုလည်း အားကောင်းစေပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ အိမ်နီးချင်း အာရှနိုင်ငံများတွင် သန်းပေါင်းများစွာသော ကျေးလက်နေပြည်သူလူထုကို ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုဘေးမှ လွတ်မြောက်အောင်ကယ်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ၎င်း၏အနာဂတ်အတွက် အဆိုပါအာမခံချက်ကိုဆုပ်ကိုင်ရန်အသင့်အနေအထား၌ ရှိနေပါသည်။ သို့သော်လည်း လက်ရှိအနေအထား၌ တောင်သူလယ်သမားများ၏ထုတ်လုပ်နိုင်မှု အလားအလာကောင်းများကို အားပေး မြှင့်တင်ခြင်းထက် နှောင့်နှေးအောင်လုပ်ဆောင်နေသည့်မူဝါဒများကို ချိုးဖျက်ပြုပြင်ရန်လိုအပ်နေပါသည်။ မြစ်မ်းရောင် တော်လှန်ရေးစနစ်၊ သမားရိုးကျလုပ်ဆောင်နေသည့် ရောင်းလိုအားဦးဆောင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစနစ်နှင့် ပြည်တွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကိုသာ အဓိကထားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေသည့်စနစ်များမှ သွေဖည်ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်မှုပြုရန် စိတ်ဓာတ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လိုအပ်လျက်ရှိနေပါသည်။ ပြည်တွင်းစားသုံးသူနှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့်ဝယ်လိုအားဦးဆောင်သော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစနစ်ကိုဦးတည်ဗဟိုပြုမည့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒသစ်ကို ဆန်းသစ်ပြောင်းလဲချမှတ်ကာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတစ်ခုလုံးအတွက် ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းမြှင့်တင်မှု

ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိရောက်အောင်မြင်ကာ သဟဇာတရှိပြီး ကောင်းမွန်သည့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုအတွက် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းတို့အကြားရှိနေသည့် ကျဉ်းမြောင်းသော အတွေးအခေါ်၊ အမြင် ဝါဒများ နှင့် ဆက်ဆံလုပ်ဆောင်မှုထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ချိုးဖျက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒစာတမ်း၏ခေါင်းစဉ်မှာ “ဆန်အိုးမှသည် စားဖွယ်စုံခြင်းတောင်းဆိုသို့” ဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏နိုင်ငံအတွက် ဦးစွာ ရည်မှန်းကာ ယင်းမှတစ်ဆင့် အခြားသောအာရှနိုင်ငံများနှင့်သာမက ကမ္ဘာနှင့်ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ရန်အတွက် မျှော်မှန်းချက်သစ်တစ်ရပ် အနေဖြင့် ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ရိက္ခာကဏ္ဍအတွက် ခိုင်မာပြီးစနစ်ကျသည့်မဟာဗျူဟာကို ကျွန်ုပ်တို့၏ မူဝါဒစာတမ်းတွင် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကဦးဆောင်သောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစနစ်၊ ဆန်းသစ်မြှင့်တင်ပြောင်းလဲပြီး အင်တိုက် အားတိုက်လုပ်ဆောင်မှုများနှင့်အတူ တွေးဆမျှော်မှန်းမှုရှိသည့် ထိရောက်သောအစိုးရမူဝါဒများနှင့် အဖွဲ့အစည်း ထောက်ပံ့မှုများအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ တောင်သူလယ်သမားငယ်များကိုဗဟိုပြုအခြေခံကာ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက် အဓိကပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအကြား အလုံးစုံပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုများကိုပေါင်းစပ်၍ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်ရန် မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်ရမည်ကိုလမ်းညွှန်ပြသသည့် မဟာဗျူဟာ များ ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှော်မှန်းချက်သစ် မူဝါဒစာတမ်းတွင် အကြောင်းအရာ (၃) ခုကို အဓိကဗဟိုပြုတင်ပြထားပါသည်။

၁။ ယခင်ကာလများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှာ ရောင်းလိုအားကို အခြေပြုသည့်စနစ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏အနာဂတ်စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကို ဈေးကွက်က ဦးဆောင် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဈေးကွက်ဆိုရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသားစားသုံးသူဈေးကွက်ကိုအထူးသဖြင့်ဆိုလိုပြီး ပြည်ပဈေးကွက်လည်း ပါဝင်ပါသည်။

၂။ ယခင်ကာလများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်ရောင်းလိုအားလိုအပ်ချက်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏အနာဂတ်စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကို အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများ၊ ပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများက ဦးဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအပိုင်းမှ လူမှုရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံ အဆောက်အအုံများသာမက စိုက်ပျိုးရိက္ခာစနစ်နှင့် ထုတ်လုပ်စားသုံးသည့် စိုက်ပျိုးရေးကုန်ပစ္စည်းများ၏အရည်အသွေး၊ ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုနှင့် အကျိုးစီးပွား ထိရောက်မှုများကို အာမခံမှုပေးနိုင်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသော မူဝါဒ သို့မဟုတ် ထိန်းညှိမှု မူဘောင်များဖြင့် ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ယခင်ကာလများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမူဝါဒမှာ သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကိုသာ ကျဉ်းမြောင်းစွာ ဗဟိုပြုထားပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏အနာဂတ်စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တွင် စိုက်ပျိုးရိက္ခာကုန်စည်အမျိုးမျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ကာ သွင်းအားစုပံ့ပိုးသူ၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းပညာ၊ အသိပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၏အားပေးပံ့ပိုးမှုဖြင့် ခိုင်မာသောဈေးကွက်နှင့် ကုန်စည်ကွင်းဆက် ရရှိလာမည့် အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အလေးထားသော မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ် မဟာဗျူဟာအပေါ် အခြေပြုကိုးကားပြီး ပုံသွင်းဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ မူဝါဒစာတမ်း နှင့် ထောက်ခံအကြံပြုချက်များသည် အစိုးရသစ်နှင့် လွှတ်တော်သစ်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အချိန်၊ မူဝါဒဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းများပြုလုပ်သည့် ယခုကဲ့သို့ အရေးကြီးသည်ကာလအတွက် အသုံးဝင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် ပါသည်။ လောလောလတ်လတ်စနစ်တကျပြည့်စုံစွာလေ့လာတင်ပြထားသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာအနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်သစ် မူဝါဒစာတမ်းအပေါ် သဘောထားအမြင်တူညီမှုရှိခဲ့ပါက စာတမ်း အတွင်းဖော်ပြထားသော ဦးစားပေးကဏ္ဍများအတွက်အသေးစိတ်လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပိုမိုနက်ရှိုင်းထိရောက်သောဆွေးနွေးမှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်နိုင်ရန် တွန်းအားပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤမူဝါဒစာတမ်းအတွက် အတွေးအမြင်များသည် အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအကြံပေးကောင်စီ (NESAC) ၏ မဖြစ်မနေ ဖော်ဆောင်ရမည့်ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများထဲမှတစ်ရပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေး အတွက် မျှော်မှန်းချက်အသစ်ချမှတ်ရာတွင် ပြင်ပကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ပြည်တွင်းအသိဉာဏ်ပေါင်းစပ်ရန် လိုအပ်သဖြင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် NESAC သည် USAID သို့ဆက်သွယ်အကူအညီတောင်းခံမှုပြုခဲ့ပါသည်။ NESAC ၏ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သောဦးတင်ထွဋ်ဦးက အဆိုပါမြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးမျှော်မှန်းချက်အတွက် အုတ်မြစ်ချခဲ့ပြီး အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ကို လမ်းညွှန်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ USAID က စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ဆောင်မှုကွင်းဆက်များ၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု ဆိုင်ရာသုတေသနနှင့် လေ့လာသုံးသပ်မှု၊ မြေယာမူဝါဒနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစရှိသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ၎င်းတို့နှင့်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ အကူအညီ၊ အထောက်အပံ့ကိုတဖန်စုစည်းခဲ့ပါသည်။

USAID မှ Duncan Boughton၊ Leslie Marbury၊ Steve Parker၊ Lynn Salinger နှင့် Dan Swift တို့ပါဝင်သော အဖွဲ့နှင့်အတူ ဦးတင်ထွဋ်ဦးနှင့် ဦးတင်မောင်ရွှေတို့ဦးဆောင်သော NESAC အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့သည် အဆိုပြုလွှာနှင့် အတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် နီးကပ်စွာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ Michigan State University မှ ပါမောက္ခလည်းဖြစ် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍများတိုးတက်ရေးကိုလည်း လုပ်ဆောင်ပေးသောကမ္ဘာကျော်ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် Dr. Thomas Reardon က စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဆီ သို့သွားရာခရီးလမ်းတစ်လျှောက် မြန်မာ့အိမ်နီးချင်းအာရှနိုင်ငံများ၏ ရရှိခဲ့သောအတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများအပေါ် အခြေခံပြီး ခြုံငုံသုံးသပ်ယူဆမှုပြုများပြုလုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းက အဆိုပါအတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများကိုအသုံးပြုပြီး အငယ်စား တောင်သူလယ်သမားများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများအပ်နှင်းခြင်း၊ အသိပညာနှင့်နည်းပညာသွင်းအားစုများ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အားမြို့ပြနှင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်များဖြင့် ဆက်သွယ်ပေးခြင်းများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက် ဒေသအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဝင်ငွေနှင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအခြေအနေများကိုမြှင့်တင်လာစေမည့် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ် ဗျူဟာကို ဖန်တီးချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

ဤမူဝါဒချမှတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိအငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၊ လုပ်ငန်း အမြတ်အစွန်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့ကို ကူညီအားပေးသော ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် အထူးပြုလုပ်ဆောင်မှုအဖွဲ့ဖြစ်သည့် the Association of Southeast Asian Nations with Grow Asia's Myanmar Agriculture Network နှင့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ် (World Economic Forum) အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခု စုပေါင်း လုပ်ဆောင်နေသည့် Grow Asia နှင့် NESAC တို့၏ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၌ နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော အရှေ့အာရှကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ် (East Asia World Economic Forum) ၏ ကောင်းမွန်စစ်မှန်သည့်ရလဒ်တစ်ခုမှာ NESAC ဦးဆောင်ပြီး UMFCCI နှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနတို့ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးကွန်ယက် Myanmar Agriculture Network (MAN) ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒစာတမ်းမှာ မြန်မာနှင့် နိုင်ငံတကာကျွမ်းကျင်သူများအကြား ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့ တစ်ကြိမ်နှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ (၉) ရက်နေ့တစ်ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စားပွဲဝိုင်းဆွေးနွေးမှု နှစ်ကြိမ်နှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့ UMFCCI ၌ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အစားအသောက်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ် (၅၀) ကျော် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု အစည်းအဝေး များ၏ အကျိုးရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ ပါဝင်ရေးသားမှုများကလည်း ဤ စာတမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်ပြည့်စုံစေခဲ့ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်အောက်ဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုများကို ကျေးဇူးတင်အသိ အမှတ်ပြုပါသည်။

- John Arnold, Logistics Consultant, Nathan Associates Inc.
- Ben Belton, Assistant Professor, International Development, Michigan State University
- Bruce Bolnick, Macroeconomist, Nathan Associates Inc.
- Duncan Boughton, Professor, International Development, Michigan State University
- Timothy Buehrer, Chief of Party, ASEAN Connectivity through Trade Integration Program, Nathan Associates Inc., Jakarta, Indonesia
- Aung Hein, Researcher, Center for Economic and Social Development
- Haymar Hein, Program Officer, National Economic and Social Advisory Committee
- Than Hla, Consultant, Myanmar Livestock Federation
- Khin Hlaing, Chairman, Myanmar Dairy Association
- Ai Thanda Kyaw, Country Director, Farmer-to-Farmer Program, Winrock International
- Leslie Marbury, Director, Economic Growth Office, U.S. Agency for International Development
- Tocher Mitchell, Access to Finance Lead, Private Sector Development Activity, Nathan Associates Inc.
- Phyu Yamin Myat, Managing Director, Myanmar Development Partners
- Ziwa Naing, Director, National Economic and Social Advisory Committee
- Robert Oberndorf, Land Tenure Advisor and Resource Law Specialist, TetraTech Land Tenure Project
- Naing Lin Oo, Program Officer, National Economic and Social Advisory Committee
- Tin Htut Oo, Chairman, National Economic and Social Advisory Committee
- Steve Parker, Chief of Party, Private Sector Development Activity, Nathan Associates Inc.
- Thomas Reardon, Professor, Michigan State University
- David Roland-Holst, Adjunct Professor, University of California, Berkeley
- Lynn Salinger, Private Sector Development Activity, Nathan Associates Inc.
- Tin Maung Shwe, Senior Executive Officer, Agribusiness and Rural Development Consultants
- Curtis H. Slover, Livelihoods and Food Security Trust Fund
- Daniel Swift, Economist, U.S. Agency for International Development
- Khun Thein Soe, Agronomist, U.S. Agency for International Development
- Naw Show Ei Ei Tun, Deputy Chief of Party, USAID funded Private Sector Development Activity, Nathan Associates Inc.
- Stephen Walls, Chief of Party, Value Chains and Rural Development Project, Winrock International
- Geert Westenbrink, Policy Coordinator, Netherlands Ministry of Economic Affairs, Myanmar
- Megan Willis, Agriculture Officer, U.S. Agency for International Development

ဤမူဝါဒစာတမ်းပါအကြောင်းအရာများအတွက် NESAC အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ အပေါ်၌သာတာဝန်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ၊ USAID သို့မဟုတ် အမေရိကန်အစိုးရတို့၏အမြင်သဘောထားများကိုမထင်ဟပ်စေပါ။

ဆန်အိုးမှသည် စားဖွယ်စုံခြင်းတောင်းဆိုသို့-

မြန်မာနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍဝေဖန်တိုးတက်မှုအတွက် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်

အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံသည်ပြောင်းလဲပြုပြင်မှုအတွက် အသင့်အနေအထားတွင်ရှိနေပြီး အဆိုပါအနေအထားမှာ နိုင်ငံ့ လူဦးရေ (၁၀) ဦးလျှင် (၇) ဦးနှုန်း နေထိုင်ပြီး နေထိုင်သူလူဦးရေအများစုမှာလည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုသံသရာထဲတွင်သာ ရှိနေသေးသည့် မြန်မာနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသများအတွက် ပိုမိုမှန်ကန်နေပါသည်။ ထက်ဝက်မကသောအဆိုပါလူဦးရေမှာ စိုက်ပျိုးရေးကို တိုက်ရိုက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြပြီး မိမိနှင့် မိသားစုအတွက်၊ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းအတွက်နှင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုအတွက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေကြပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်လယ်ယာမြေမရှိသော အခြားကျေးလက်နေ အများအပြားမှာထွက်ကုန်သီးနှံသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ စားသောက်ကုန်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်သွယ်သော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအစရှိသည့် လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပြုနေကြပါသည်။ ကျန်ရှိသူများမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိအခြားသောမြို့ကြီးများနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြားများသို့ထွက်ခွာပြီး အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရှာဖွေကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအချက်အခြာကျသောဒေသ၌တည်ရှိနေလင့်ကစား မြန်မာနိုင်ငံသည်ဒေသတွင်း၌ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် အာဟာရချို့တဲ့မှုနှုန်းအမြင့်ဆုံးစာရင်းဝင်လျက်ရှိနေပါသည်။

မြန်မာ၏အိမ်နီးချင်းအာရှနိုင်ငံများတွင် ဝင်ငွေတိုးတက်လာခြင်းနှင့် မြို့ပြဆန်လာခြင်းများနှင့်အတူ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာသည့် စားသုံးသူများ၏ဝယ်လိုအားတုန့်ပြန်မှုကို ၎င်းတို့စားသုံးနေသော အမျိုးအစားစုံလင်လာသည့် စားသောက်ကုန်များအားဖြင့် တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံ အဆောက်အအုံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခြင်း၊ မူဝါဒများချမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများအား ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသည့်ထုတ်ကုန်များစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်မှုပြုလျက်ရှိရာ ယင်းလုပ်ဆောင်မှုမှာတောင်သူလယ်သမားများ၊ ထွက်ကုန်သီးနှံများတန်ဖိုးမြှင့်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် မြို့ပြကုန်စည်ဈေးကွက်သာမကပြည်ပဈေးကွက်များကိုပါ ချိတ်ဆက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်လုပ်ငန်းရှင်များအကြား ခိုင်မာပြီးအကျိုးရှိသည့် လုပ်ငန်းစက်ဝန်းတစ်ရပ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှုန်းမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကွဲပြားသော ထုတ်လုပ်မှုစနစ် (တန်ဖိုးနည်းသီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှ တန်ဖိုးမြင့် သားငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဆီထွက်သီးနှံ၊ ပဲမျိုးစုံသီးနှံ၊ ဥယျာဉ်ခြံသီးနှံနှင့် ရေထွက်စားသောက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းအစရှိသည်) လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့သည် တိုးပွားလာသောမြို့နေစားသုံးသူလူတန်းစားအတွက် စားသောက်မှုကုန်ကျစရိတ်ကို တည်ငြိမ်စေရုံသာမက ကျေးလက်နေပြည်သူလူထု၏ ဝင်ငွေကိုတိုးတက်လာစေကာ ဒေသတွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာဈေးကွက် ယှဉ်ပြိုင်ထိုးဖောက် နိုင်မှုကိုလည်း ပိုမိုအားကောင်းလာစေပါသည်။ အိမ်နီးချင်းအာရှနိုင်ငံများအကြားတွင် ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းက သန်းပေါင်းများစွာသော ကျေးလက်နေလူထုကို ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှ လွတ်မြောက်စေခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ၎င်း၏အနာဂတ်အတွက် အဆိုပါအာမခံချက်ကိုဆုပ်ကိုင်ရန် အသင့်အနေအထား၌ ရှိနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ထုတ်လုပ်နိုင်မှုအလားအလာကောင်းများကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းထက် နှောင့်နှေးအောင်လုပ်ဆောင်နေသည့် မူဝါဒဟောင်းများကို ချိုးဖျက်ပြုပြင်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ ရောင်းလိုအားဦးဆောင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစနစ်ဖြင့် အထွက်နှုန်းတိုးတက်ရေးကိုသာဦးစားပေးပြီး ပြည်တွင်းစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကိုသာ အဓိကထားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေသည့် သမားရိုးကျထုတ်လုပ်စိုက်ပျိုးမှုမှရုန်းထွက်လိုသည့် စိတ်ဓာတ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလိုအပ်လျက်ရှိနေပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးမူဝါဒတွင်လည်း ပြည်တွင်းစားသုံးသူနှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဝယ်လိုအားဦးဆောင်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစနစ်ကို ဦးတည်ဗဟိုပြုပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတစ်ခုလုံးအတွက် ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်ကိုမြှင့်တင်သည့် ဆန်းသစ်မှုနှုန်းမြှင့်မှုဆီသို့ ဦးတည်ရွေ့လျားရန်လိုအပ်နေပါသည်။ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိရောက်အောင်မြင်ပြီးသဟဇာတရှိသောကောင်းမွန်သည့်ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက်

အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အရပ်အသားအဖွဲ့အစည်းတို့အကြားရှိနေသည့် ကျဉ်းမြောင်းသောအတွေးအခေါ်၊ အမြင် သဘောထားများနှင့် ဆက်ဆံလုပ်ဆောင်မှုထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ချိုးဖျက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဤအနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်သစ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် “ဆန်အိုးမှသည် စားဖွယ်စုံခြင်းတောင်းဆိုသို့” ကနဦး ဦးတည် ရွေ့လျားမှု၊ ထိုမှတစ်ဆင့်အာရှနိုင်ငံအားလုံးနှင့် ကမ္ဘာတလွှား အလားတူရွေ့လျားမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် ရည်ရွယ်တင်ပြထား သည့် မူဝါဒစာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျေးလက်နေပြည်သူလူထုအတွက် ဝင်ငွေနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း များကို မြှင့်တင်ပေးပြီး စားသုံးသူများအတွက်ပုံမှန်ရရှိနိုင်သည့် အာဟာရကြွယ်ဝသော စားသောက်ကုန်မျိုးစုံ ပိုမိုတိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်ရေး အားပေးလုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ **အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများကို လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးခြင်း၊ အသိပညာနှင့် နည်းပညာများပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အားမြို့ပြနှင့်ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြင့်သာ ဤရည်ရွယ်ချက်ကို ပြည့်မီအောင်ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။**

ဤမူဝါဒစာတမ်းတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရကချမှတ်လေ့ရှိသည့်သီးနှံပန်းတိုင်များထက် မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်ရေးအတွက် ခိုင်မာသေချာပြီးစနစ်ကျသည့်နည်းဗျူဟာကို အဆိုပြုတင်ပြထားပါ သည်။ ဤဗျူဟာ၌ ဈေးကွက်စနစ်ကိုဦးတည်ပြီး ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဦးဆောင်မှုပြုသည့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ဆန်းသစ်မြှင့်တင် ပြောင်းလဲမှုနှင့် နိုင်ငံတဝှမ်းလုံးရှိအငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများကိုဦးစားပေးသည့် အင်တိုက်အားတိုက် လုပ်ဆောင်မှုစနစ်ပါဝင်ပါသည်။ အဓိကပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအကြား အလုံးစုံပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချ နိုင်မှု သွင်ပြင်လက္ခဏာရှိပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်သောဆက်စပ်လုပ်ဆောင်မှုများနှင့်အတူ ရေရှည်မျှော်မှန်းပြီး ထိရောက် မှန်ကန်မှုရှိသည့် အစိုးရမူဝါဒများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ လိုအပ်ကြောင်းကိုဖော်ပြထားပါသည်။

မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်မှုအတွက် ဤအနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်သစ်၌ -

- အစိုးရ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ အားထုတ်ဆောင်ရွက်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအမြင်ကို ထောက်ခံ ထားပါသည်။
- အသေးစားလယ်ယာများနှင့် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများ၏ အဓိကအခန်းကဏ္ဍ အရေးပါမှုကို အလေးထားပါသည်။
- မူဝါဒဖော်ဆောင်မှုအားလုံးတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် ကျင့်ဝတ် စောင့်ထိန်းမှုများကို မဏ္ဍိုင်ပြုထားပါသည်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးနှင့်ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့ရေးတွေးခေါ်ယူဆမှုကို ပေါင်းစည်းမှုပြုထား ပါသည်။
- စနစ်ကျနည်း နည်းစနစ်တစ်ခုလုံးကိုလွှမ်းခြုံသောလုပ်ကိုင်မှုစနစ် - သီးနှံ (ရိက္ခာသီးနှံနှင့် စက်မှုသီးနှံများ အပါအဝင်)၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး၊ ငါးလုပ်ငန်း၊ သစ်တော သို့မဟုတ် သီးနှံသစ်တော ယှဉ်တွဲစနစ်များ၏ ထွက်ကုန်များနှင့်အတူ ထုတ်လုပ်မှု ကွင်းဆက်များ၊ သွင်းအားစုပံ့ပိုးသူများ၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ နှင့် စားသုံးသူများကိုကဏ္ဍအလိုက် စနစ်တကျထည့်သွင်းတင်ပြထားပါသည်။
- အစိုးရဌာန လုပ်ငန်းများအချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုဖော်ဆောင်၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် မူဝါဒချမှတ်မှု နှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများကို ရည်ရွယ်ပါသည်။
- ပြန်လည်ပေါင်းစည်းဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသစ် အတွင်း ပြုလုပ်ရမည့်ဖွဲ့စည်းမှုအသစ်၊ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းနှင့် တာဝန်ယူမှုများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အတွေးအမြင်များကို ဖော်ပြကာ ဝန်ကြီးဌာနသစ်၏မူဝါဒလုပ်ငန်းများအတွက် ဈေးနှုန်းဆန်းစစ်ခြင်း (price analysis) ၏ အရေးပါမှုကို ဂရုပြုတင်ပြထားပါသည်။

- မူဝါဒဖော်ဆောင်မှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ထိရောက်မှုများကို စနစ်တကျစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ

ထောက်ခံအကြံပြုချက်များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးဆိုင်ရာအခြေအနေများကို အလေးထားသည့် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်အပေါ်အခြေပြုဆောက်တည်ထားပြီး (က) သွင်းအားစုရရှိစေမှု (ခ) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့် (ဂ) ထွက်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များကို ခေတ်မီတိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်တင်ပြပါသည်။ စားသုံးသူတို့၏ ပြောင်းလဲလာသော ဝယ်လိုအားကိုတုံ့ပြန်သောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင်အောင်မြင်သောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ခေတ်မီတိုးတက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် အခြားသောအာရှနိုင်ငံများစွာ၏အခြေအနေကို ဤချဉ်းကပ်မှုဗျူဟာကမ္ဘာ့ဦးစီးကိုးကားထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်းလက်ရှိအနေအထားအရ အမျိုးအစားကွဲပြားစုံလင်သော စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများကို စားသုံးသူများပိုမိုနှစ်သက်စားသုံးလာကြသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းသို့ပြောင်းလဲလာသော စားသုံးမှုပုံစံအရ အဆိုပါအာရှနိုင်ငံများနည်းတူ သန်းပေါင်းများစွာသော မြန်မာပြည်သူလူထုကို ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှ လွတ်မြောက်စေမည့် အလားတူအခွင့်အရေးနှင့်အခြေအနေမျိုး မြန်မာနိုင်ငံ၏မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဒေသများတွင်လည်း စတင်ဖြစ်ပေါ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

ထောက်ခံအကြံပြုချက်များကို အောက်ပါအတိုင်းအကျဉ်းချုပ်တင်ပြထားပြီး အသေးစိတ်ကိုမူ အဆိုပြုလွှာ၏ နောက်ဆုံးတွင် “မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ထောက်ခံအကြံပြုချက်ဖော်ပြချက်” ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

ပထမ မဏ္ဍိုင် - အသေးစားလယ်ယာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း (Modernizing Small-Farm Production)

မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

က) တောင်သူလယ်သမားများအတွက် လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်မှုရှိစေခြင်း (Enable farmers' freedom to choose)-

မိမိပိုင်ဆိုင်သည့် မြေယာ၊ လုပ်သားအင်အားနှင့်ကိုက်ညီမှုအရှိဆုံးဖြစ်ပြီး ဝင်ငွေအကျိုးအမြတ်မြင့်မားလာစေရန် အကောင်းဆုံးအခွင့်အရေးအခြေအနေကိုဖန်တီးပေးမည့် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များထုတ်လုပ်ရန် လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်နှင့်အတူ ဝန်ကြီးဌာန၏အမိန့်၊ နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းရမည့်မူဝါဒများနှင့်ပတ်သက်ပြီး လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးသူတောင်သူလယ်သမားများအနေဖြင့် နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုကာမိမိတို့၏လုပ်ငန်းများတွင် မှန်ကန်သောဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်ထိရောက်သောဈေးကွက်နှင့်အရင်းအမြစ်သုံးစွဲမှုများအတွက် တောင်သူလယ်သမားအသင်းအဖွဲ့များအတွင်း အခက်အခဲအတားအဆီးမရှိ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုပြုနိုင်ခြင်းများအားဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ ဝင်ငွေတိုးတက်လာစေရန် အားပေးလုပ်ဆောင်ခြင်း

ခ) **အခြေခံအဆောက်အအုံများတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း (Invest in infrastructure) -** ကျေးလက်ဒေသများ၌ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ဈေးကွက်၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်နှင့် ကြေးနန်းနှင့် ကြိုးမဲ့ဆက်သွယ်ရေးအပါအဝင် မြင်နိုင်သည်နှင့်မမြင်နိုင်သည့်အခြေခံအဆောက်အအုံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုလုပ်မည်။ လုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် ခေတ်မီသတင်းအချက်အလက်ဆက်သွယ်မှုနည်းပညာ (ICT) ကို အသုံးပြုခြင်း

ဂ) **စက်မှုလယ်ယာစနစ်သို့ပြောင်းလဲမှုကိုမြှင့်တင်အားပေးခြင်း (Promote adoption of mechanization) -** မြေယာပြုပြင်မှုနှင့် ထွက်ကုန်စိုက်ပျိုးခြင်းများတွင် စက်ယန္တရားအသုံးပြုမှု၊ လယ်ယာမြေအာမခံ၊ ရေသုံးစွဲသူအဖွဲ့အစည်းဖွဲ့စည်းမှု၊ စိုက်ပျိုးရေးချေးငွေရရှိမှုအစရှိသည်တို့နှင့် တောင်သူလယ်သမားများအား ကျေးလက်လုပ်သားအင်အား မလုံလောက်ရှားပါးမှုများမှ ကင်းဝေးစေရန် အားပေးလုပ်ဆောင်ခြင်း

ဃ) အစိုးရဆိုင်ရာစိုက်ပျိုးရေးဌာနအဖွဲ့အစည်းများတွင် အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူသားစွမ်းဆောင်ရည် ဆန်းသစ် မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် တည်ဆောက်ခြင်း (Innovate and build organizational and human capacity of government agricultural institutions) - စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်ဌာန၊ သုတေသနဌာန၊ ပညာပေးဌာနများအတွင်း အဖွဲ့အစည်းနှင့်လူသားစွမ်းဆောင်ရည် ဆန်းသစ်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်တည်ဆောက်ခြင်းများလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနကောင်စီ (Agricultural Research Council) နှင့်အတူ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မူဝါဒ လေ့လာမှုဌာန (Institute for Policy Studies in Agriculture and Rural Development) ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့ (Academy of Agricultural Sciences) များပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းများဖြင့် စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍ၌ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအား နည်းပညာ၊ ဈေးကွက်သတင်းအချက်အလက်နှင့် စီးပွားရေးစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပညာရပ်များပံ့ပိုးခြင်း

ဒုတိယ မဏ္ဍိုင် - သွင်းအားစုဈေးကွက်ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း (Modernizing Input Markets)

မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

- က) စိုက်ပျိုးမြေနှင့်ပတ်သက်ပြီး တောင်သူလယ်သမားများအတွက် လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခြင်းများကို ပိုမိုခိုင်မာစေသော အာမခံချက်များပေးခြင်း။ (Provide farmers with greater land tenure security)
- ခ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ သီးနှံမျိုးစေ့၊ မြေဩဇာ (အခြားစိုက်ပျိုးရေးဓာတ်ဆေးဝါးများအပါအဝင်) နှင့် လယ်ယာ အသုံးအဆောင် ဈေးကွက်များကို လွတ်လပ်မှုရှိစေပြီး ခိုင်မြဲသောချာစေသည့် မူဝါဒများပြဋ္ဌာနချမှတ်ခြင်း (Enact policies to liberalize and invigorate Myanmar's seed, fertilizer (and other agro-chemicals), and equipment markets) - အရည်အသွေးထောက်ခံချက်နှင့် ထုတ်ကုန်ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုကို အတည်ပြုခိုင်မာစေပြီး ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုအားပေးမှုပြုခြင်း
- ဂ) ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ငွေကြေးဆိုင်ရာအလုံးစုံဝန်ဆောင်မှုကိုအားပေးသည့် လုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင်ဖန်တီးပေးခြင်း (Create an enabling environment for private-sector provision of a full range of financial services) - ကျေးလက်နေလုပ်ကိုင်စားသောက်သူတစ်ဦးချင်းတစ်ယောက်ချင်းအတွက်၊ စိုက်ပျိုးမြေအတွက်နှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဘဏ်၊ အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဘဏ်မဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် ချေးငွေ၊ စုငွေ၊ အာမခံ၊ ငွေပြောင်းငွေလွှဲ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုပေါင်နှံ ချေးငှားလုပ်ကိုင်ခြင်းများကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်မည့် ပုဂ္ဂလိကငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအတွက် ကောင်းမွန်သည့် အခြေအနေဖန်တီးခြင်း
- ဃ) ထိရောက်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသည့်သဘာဝအရင်းအမြစ်သုံးစွဲမှုဆိုင်ရာနည်းဗျူဟာများချမှတ်ခြင်း (Develop strategies for efficient and sustainable natural resource use) - စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍရေသုံးစွဲမှု၌ အလေအလွင့်နည်းပါးပြီးပိုမိုအကျိုးထိရောက်မှုရှိသည့်စီမံကိန်းများကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှုများ၊ မက်လုံးပေးစီမံကိန်းများပါဝင်သည့် ရေသုံးစွဲမှုဆိုင်ရာမဟာမူကြမ်းရေးဆွဲပြင်ဆင်ခြင်း
- င) ကျေးလက်ဒေသတွင် စိုက်ပျိုးရေးပြင်ပ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ မြှင့်တင်အားပေးခြင်းနှင့် ကျေးလက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းအတွက် လုပ်သားအင်အားမလုံလောက်မှုအခက်အခဲကိုကျော်လွှားစေနိုင်သည့် နည်းဗျူဟာများ ချမှတ်ခြင်း (Promote rural non-farm employment and develop strategies to help rural communities adapt to rural labor shortages)

တတိယမဏ္ဍိုင် - လယ်ယာထွက်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် ကိုခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း
(Modernizing Output Markets and Supply chains)

အခြေခံအဆောက်အအုံအတွက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

က) ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်၏အခြေခံအဆောက်အအုံများတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း (Invest in supply chain infrastructure) စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် လွှမ်းမိုးပါဝင်သော သယ်ယူပို့ဆောင်မှုနှင့် သိုလှောင်မှုစနစ်များ၊ လက်ကားဈေးကွက်များ၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအားနှင့် အင်တာနက်များနှင့်အတူ သုတေသန လုပ်ငန်း၊ ပညာပေးလုပ်ငန်း၊ ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းနှင့် လုံခြုံရေး အစရှိသည့်လုပ်ငန်း တို့တွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ခြင်း

မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - ထွက်ကုန်ဈေးကွက်များ (Product Markets)

- ခ) သားငါးနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းများ ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း (Modernize meat and dairy industries) - လယ်ယာမြေစနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ၌ သားငါးကဏ္ဍအားထည့်သွင်းပြီး သားငါး ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမူဝါဒသစ်ချမှတ်ခြင်း၊ ခေတ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသည့် သားငါးနှင့် နို့ထွက်လုပ်ငန်း များမြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း စသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ခြင်း
- ဂ) ငါးဖမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့သောသဘာဝအရင်းအမြစ် စီမံကွပ်ကဲမှုကိုမြှင့်တင်ခြင်း (Promote sustainable natural resource governance for capture fisheries)

မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - လုပ်ငန်းအခွင့်အရေးပေးပတ်ဝန်းကျင် (Business-Enabling Environment)

- ဃ) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင်မြှင့်တင်ကောင်းမွန်စေခြင်း (Improve the business environment) - စိုက်ပျိုးရိက္ခာ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တလျှောက် ကဏ္ဍအားလုံး၌ စာချုပ်စာတမ်းနှင့် အငြင်းပွားကိစ္စ ဖြေရှင်းမှုဆိုင်ရာစီးပွားရေးဥပဒေကိုပိုမိုအားကောင်းတောင့်တင်းစေခြင်း၊ ပြည်တွင်းအခွန်အခများနှင့် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခွင့်များကို ကျိုးကြောင်းသင့်တင့်မျှတစေခြင်း၊ ကြိုးနီစနစ်ပျောက်စေခြင်းနှင့် စားသုံးသူအကာ အကွယ်ပေးမှု မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- င) ပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပတိုက်ရိုက်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများကိုမြှင့်တင်ခြင်း (Promote domestic and foreign direct investment) - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေကြမ်းကိုအတည်ပြုပြီး စိုက်ပျိုးရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက် တလျှောက် သက်ဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို ပံ့ပိုးကူညီမှုပြုသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို စတင် ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ရိက္ခာကဏ္ဍတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုရန်ဖိတ်ခေါ်မှုနည်းလမ်းများ ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
- စ) မူပိုင်အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း (Protect intellectual property rights) - စိုက်ပျိုးရိက္ခာ ကဏ္ဍတွင် သုတေသနနှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကိုပိုမိုမြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ခြင်း
- ဆ) အရည်အသွေးဆိုင်ရာ ခိုင်မာကောင်းမွန်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ခြင်း (Develop a strong quality infrastructure) - ကုန်စည်အဆင့်အတန်း၊ အရည်အသွေးသတ်မှတ်ချက်၊ အရည်အသွေးထိန်းကွပ်ကဲမှု၊ အရည်အသွေးကိုညီမျှ စစ်ဆေးတိုင်းတာခြင်း၏ယုံကြည်စိတ်ချရမှု စသည်တို့ဖြင့် စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍ အတွက် အရည်အသွေးပိုမိုကောင်းမွန်သောထွက်ကုန်များထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ဈေးနှုန်းတန်ဖိုးမြင့်မားစွာရရှိလာ စေခြင်းဖြင့် အရည်အသွေးမြှင့်တင်ထုတ်လုပ်မှုအတွက်မက်လုံးဖြစ်လာစေ ခြင်း
- ဇ) သွင်းကုန်နှင့် ပြည်ပပို့ကုန်များဆိုင်ရာဖြေလျှော့မှုနှင့် လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်း (Liberalize and facilitate imports and exports) - သွင်းကုန်လိုင်စင်လိုအပ်ချက်များ ထိရောက်စွာ လျှော့ချခြင်း၊ ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း (trade facilitation capacities) မြှင့်တင်ခြင်း၊ အကောက်ခွန် ရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် များ (customs clearance processes) နှင့် ကုန်စည်အင်္ဂါရပ်များ (logistics facilities) ကို အဆင့်အတန်း

မြင့်တင်ခြင်း၊ ကုန်စည်ဖြတ်သန်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ (transit processes) တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပြည်ပတင်ပို့မှု အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း၊ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် အားပေး လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချသူမြန်မာများကိုအကာအကွယ်ပေးမည့် ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များ (trade diplomacy capabilities) အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းစသည်တို့ကိုပြုလုပ်ပေးခြင်း

ဈ) သီးနှံများ၊ တိရစ္ဆာန်များနှင့် လူသားများ၏ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်ရေးတို့ရှိစေခြင်း (Ensure the health and safety of crops, animals, and people) - စားသောက်ကုန် ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုသာမက သန်ရှင်းသပ်ရပ်မှုနှင့် ပိုးမွှားရောဂါကင်းစင်မှုများအတွက် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရမည့် နည်းလမ်းများအပေါ် အခြေခံသည့် စည်းမျဉ်းဥပဒေသစ်များချမှတ်ခြင်းနှင့် ဥပဒေများကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်စေမှု ခိုင်ခံ့စေခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း

ဆန်အိုးမှသည် စားဖွယ်စုံခြင်းတောင်းဆိုသို့

မြန်မာနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်ရေးအတွက် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၆၀) ကပင် စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍနှင့် အသေးစားစွန့်ဦးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လျင်မြန်သောတိုးတက်အောင်မြင်မှုများဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတော်လှန်ရေးဆီသို့ အခြားသောအာရှဒေသများနှင့် တစ်ချိန်တစ်ခါတည်း ဦးတည်ရွေ့လျားခဲ့ပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤအဆိုပြုလွှာတွင် တင်ပြထားသည့် နည်းဗျူဟာများမှာ ယင်းကနဦးအချိန်ကပင် နေရာတကျရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ခွဲဝေအကျိုးအမြတ်ခံစားမှုရှိခဲ့သည့် ပြည်သူလူထုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ဈေးကွက်အားပေးမှု မူဝါဒကာလတွင် အခြေအနေပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ ကနဦးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ရပ်တန့် သွားစေခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရပ်တန့် သွားသည့်ဖြစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံ၏ ကာလရှည်ကြာသမိုင်းကြောင်း စံချိန်စံညွှန်းနှင့် တိုင်းတာပါက တိုတောင်းသော်လည်း ယနေ့ရှင်သန်အသက်ရှင်နေရသော မြန်မာပြည်သူလူထုအတွက်မူ ကာလရှည်ကြာခဲ့ပါသည်။ ရာစုနှစ်ဝက်အတွင်း စိုက်ပျိုးရေးတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသော လူဦးရေအချိုးအစားမှာ အနည်းငယ်ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ မိသားစုဘဝရှင်သန်ရပ်တည်ရေးကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းဖြင့်သာ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုကြသော လူတန်းစားအများစုရှိသည့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ယခုအခါတွင် ထွက်ပေါ်လာပြီဖြစ်ပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်ကာလများအတွင်း အခြားသောအာရှနိုင်ငံများ၌ စီးပွားရေးလျင်မြန်စွာတိုးတက်အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့၏အောင်မြင်မှုများမှာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာဆိုင်ရာများကို ခေတ်ကာလနှင့်လျော်ညီစေရန် လမ်းညွှန်မှုပြုသည့် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ဗျူဟာအပေါ်တွင် အခြေခံခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါဗျူဟာကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍ လျင်မြန်စွာပြန်လည်တိုးတက်ဦးမော့လာစေရန် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ခေတ်ကာလနှင့်လျော်ညီအောင်မြင်တင်ပြပြင်ရမည့် ယင်းမဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်မှာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၊ သွင်းအားစုဈေးကွက်နှင့် ထုတ်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များဖြစ်ကြပါသည်။ မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ကို မြှင့်တင်ပြုပြင်ရာ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ လုပ်ငန်းမူဝါဒဖော်ဆောင်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအကြား ခိုင်မာကောင်းမွန်သောပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု စသည်တို့လိုအပ်ပါသည်။

မဏ္ဍိုင်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအမှီသဟဲပြုနေကြသဖြင့် မည်သည့်မဏ္ဍိုင်တစ်ခုမျှသီးခြားရပ်တည်မှုမပြုနိုင်သည်ကိုလည်း သတိချပ်ရန် လွန်စွာအရေးကြီးလှပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မပြုသရွေ့၊ ကျေးလက်သွင်းအားစုပံ့ပိုးသူများနှင့် ကျေးလက်မြို့ပြရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာမူဝါဒများကို အသက်မဝင်စေသရွေ့ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ခေတ်ကာလနှင့် လျော်ညီအောင်မြင်တင်စွမ်းဆောင်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ အသေးစားလယ်ယာလုပ်ငန်းကို အမြန်ဆုံးခေတ်မီတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိပါက အသေးစားနှင့်အကြီးစားလယ်ယာလုပ်ငန်းများပါဝင်သော ပုဂ္ဂလိကလယ်ယာလုပ်ငန်းအားလုံးတွင်ပါ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကို မြှင့်တင်မှုပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အဓိကအားဖြင့်မဏ္ဍိုင်များသည်တစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ် အမှီသဟဲပြုနေခြင်းကြောင့် မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်းပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည့်အရာဖြစ်သည်ကို လက်ခံရန်လိုအပ်ပါသည်။

၁ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အတွက် တင်ပြအဆိုပြုလွှာ၏ နောက်ဆုံးရှိ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို ရှုပါ။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍအတွက် အင်တိုက်အားတိုက်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းဖြစ်ပေါ်အောင်ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အရေးအကြီးဆုံးမှာ အခြားသောအာရှနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွေ့အကြုံများကို ဥပမာသင်ခန်းစာရယူရန်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကျန်ရှိသော အာရှနိုင်ငံများ၏ အကောင်းဆုံးစိုက်ပျိုးရိက္ခာစီးပွားရေးနည်းလမ်းများနှင့် လက္ခဏာအင်္ဂါရပ်များကို အသုံးပြုနိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးကိုလည်းရရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- (၁) ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ စိုက်ပျိုးရိက္ခာစီးပွားရေးသည် သန်းရာပေါင်းများစွာသောလူများကို ဆင်းရဲ မွဲတေမှုနှင့် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုဘေးမှကယ်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံကိုလည်းကမ္ဘာ့အဆင့်သို့ ရောက်ရှိစံစားစေ ခဲ့သည့် အောင်မြင်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။
- (၂) ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတွင်သာမက လွန်စွာကြီးစားအားထုတ်ကြသည့် အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများရှိခြင်းနှင့် စွန့်ဦးတီထွင်မှုနှင့် အသေးစားလုပ်ငန်းများကိုလိုလားသော စီးပွားရေးအခြေအနေများ စသည်တို့တွင် လွန်စွာပင်တူညီမှုရှိပါသည်။
- (၃) ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများသည် ယခင်ကဆန်စပါးကို အဓိကစားသုံးခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင် အများစုမှာ ဆန်စပါးအပြင် အခြားသောစားသောက်ရိက္ခာများကိုလည်းစားသုံးနေကြပါသည်။

တူညီသောလက္ခဏာများရှိနေခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများကို ၎င်း၏ရှေ့ဆောင်လမ်းပြအဖြစ် အကဲခတ်စောင့်ကြည့်မှုပြုလုပ်နေပါသည်။ ပေါင်းစည်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် အချင်းချင်းတုန့်ပြန်လုပ်ဆောင်မှုများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်အင်အားနှင့် ပြည်ပဈေးကွက်ကိုပေါင်းစည်းကာ ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ အားအင်ကိုပါစုစည်းရယူပါက စိုက်ပျိုးရိက္ခာစီးပွားရေးလျင်မြန်စွာတိုးတက်ရွေ့လျားပြီး နိုင်ငံသားအများစုအတွက် အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ စင်စစ် မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရိက္ခာစီးပွားရေးမှာ ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ ဆီသာမက ယင်းထက်ကျော်လွန်ပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်မြင့်မားသော နိုင်ငံတကာဈေးကွက်များတိုင်အောင် တင်ပို့နိုင်သည့် အလားအလာကောင်းများရှိနေသော တန်ဖိုးမြင့် စားဖွယ်စုံခြင်းတောင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒစာတမ်းကိုအောက်ပါအတိုင်းစုစည်းတင်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း (၂) သည် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍတော်လှန်ရေးအဖြစ်အပျက်အပေါ် မည်သည့်အရာများကိုစားသောက်သည်ကို စီးပွားရေးပညာရှင်များ အပေါ် ဝယ်လိုအားဘက်ခြမ်းရှုထောင့်မှဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ဝယ်လိုအားရှုထောင့်တွင် ကျန်ရှိသောအာရှရှိ ရိက္ခာ ဈေးကွက်မည်မျှလျင်မြန်စွာကြီးထွားလာပြီး ပြောင်းလဲသွားသည်ကိုဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယင်းအနေ အထားဖြစ်ပေါ်ရန် စတင်နေပြီဖြစ်ပြီး ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ပုံရိပ်အနေအထားများက နောင်ဆယ်စုနှစ်များစွာတွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့်မြန်မာနိုင်ငံ၏ဈေးကွက်အနေအထားကိုကြိုတင်သိမြင်စေပါသည်။ အလားတူပင် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံ ဈေးကွက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သွင်းအားစုပုံပိုးသုနှင့် ထွက်ကုန်ဝယ်ယူသူများအဖြစ် အရေးပါနေပါသည်။

အပိုင်း (၃) ၌ ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများတွင်စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍ၏ ရောင်းလိုအားဘက်ခြမ်းတွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဆိတ်ငြိမ်တော်လှန်ရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းကိုနားလည်သဘောပေါက်မှုက တူညီသော လမ်းကြောင်းပေါ်ကို ချဉ်းနင်းလျှောက်လှမ်းနေသည့်မြန်မာနိုင်ငံ၏အနေအထားကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်အောင်မြင်ခြင်းသည် ဈေးကွက်ကို အာရုံထားဦးတည်မှုပြုရာမှရရှိလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်မီတိုးတက်မှု၏ မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ဖြစ်သော (က) အသေးစားလယ်ယာလုပ်ငန်း (ခ) သွင်းအားစု ဈေးကွက်နှင့် (ဂ) ထုတ်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် များက ဝယ်လိုအားဘက်ခြမ်း၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများကိုတုန့်ပြန်မှုပြုလုပ်ရန် ရောင်းလိုအားဘက်ခြမ်းကို အားပေးမှုပြုခဲ့ပါသည်။ သန်းပေါင်းများစွာသော တောင်သူလယ်သမားများကို ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှကယ်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကျေးလက်ဒေသအောင်မြင်မှုကိုမြှင့်တင်အားပေးရန် ကြီးမားသည့် ပြည်တွင်းနှင့် ကမ္ဘာ့ဝယ်လိုအား စက်ယန္တရားကြီးကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

အပိုင်း (၄) တွင် ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ရိက္ခာကဏ္ဍ သွင်ပြင်လက္ခဏာကိုဖော်ဆောင်သော လေ့လာ
တွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း (၅) တွင် ဦးစားပေးစီစဉ်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုစသည်တို့ပါဝင်ပြီး
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအရှိန်အဟုန်မြှင့်မားလာစေရန် တောင်သူလယ်သမားများအပါအဝင်
မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ နှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများလုပ်ဆောင်နိုင်သော မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ နှင့် အဖွဲ့အစည်းပြောင်းလဲမှုများကို မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်အသုံးပြုပြီး အကြံပြုတင်ပြထားပါသည်။
ပိုမိုအသေးစိတ်သော အကြံပြု ထောက်ခံချက်များကို ဇယားတွင်ထပ်မံဖော်ပြထားပါသည်။

၂။ လျင်မြန်စွာပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော စားနပ်ရိက္ခာဝယ်လိုအား

အရှေ့နှင့်အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများက အဓိကဦးဆောင်မှုပြုနေပြီး မကြာသေးမီကာလက တောင်အာရှဒေသပါ
လိုက်ပါလာသည့် ကျန်ရှိသောအာရှဒေသ၏ စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်မှုမှာ အလွန်အမင်းကြီးထွားတိုးတက်လာပါသည်။
သို့ရာတွင် လွန်ခဲ့သော နှစ်(၅၀) ခန့်ကရှိခဲ့သော အာရှအနေအထားအတိုင်း မှန်းဆရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။ ယင်းအချိန်ကအာရှ၏
နေရာဒေသများစုမှာကျေးလက်ဒေသများဖြစ်ပြီး လူဦးရေအများစုမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးငတ်မွတ်ခေါင်းပါးကာ လယ်ယာ
လုပ်ငန်းများမှာလည်း မိသားစုအတွက်လုံလောက်သည့်ပမာဏကိုသာထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ဆန်စပါးကိုအဓိကအခြေပြု
စားသောက်သည့်စနစ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယနေ့ကာလ၌ လူဦးရေသန်းတစ်ထောင်ထပ်မံပေါင်းထည့်ပြီး
လူဦးရေပမာဏတိုးတက်တွက်ချက်ရုံဖြင့် အာရှ၏စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်မှုပုံရိပ်ကို ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ကျန်ရှိသောအာရှ၏ယနေ့စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်မှုမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ် (၅၀) ကာလများက ပုံရိပ်များနှင့် လုံးလုံးလျားလျား
ကွဲပြားခြားနားပြီး မြန်မာနိုင်ငံအတွက်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော ဦးတည်ချက်ပန်းတိုင်များအသွင်ဖြစ်နေပါသည်။
ယေဘုယျအားဖြင့် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများရှိ လူသားများမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သောအစာအာဟာရကို ရရှိပြီး အာဟာရ
ချို့တဲ့မှုများလည်း လျော့နည်းကွယ်ပျောက်လာကာ စားသောက်ကုန်များတွင်လည်း ယခင်ဆန်စပါးအခြေခံများသာလျှင်
မဟုတ်တော့ပဲ အမျိုးအစားပိုမိုစုံလင်ကွဲပြားသည့် စားသောက်ကုန်များအဖြစ်သို့ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပါသည်။
မြို့ပြဒေသများက စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်မှုအချက်အချာနေရာဒေသဖြစ်လာပြီး ကျေးလက်ဒေသများတွင်ပင်လျှင်
စားသောက်ကုန်များကို ဝယ်ယူစားသုံးလာမှုများ ရှိလာနေပြီဖြစ်သဖြင့် စားသုံးမှုနှုန်းမှာလည်း ဝယ်ယူရရှိနိုင်သော
စားသောက်ကုန်များအပေါ်အခြေခံသည့်ဈေးကွက်အပေါ်တွင် ပိုမိုမီခိုလာပါသည်။ ယင်းလမ်းကြောင်းအတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ
အနေဖြင့်လည်း စားသောက်ကုန်ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ချမှတ်ရမည့် မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာများကို
အခြေခံပြီး ဦးတည်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများတွင် စားသောက်မှုစနစ်ပြောင်းလဲလာမှုမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ
နှင့်လည်း နည်းလမ်းများစွာ ဆက်နွှယ်နေပါသည်။

- ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ကျန်ရှိသောအာရှစားသုံးသူများ၏ အာဟာရကယ်လိုရီရရှိမှုမှာ မြင့်တက်လာပြီး
တောင်အာရှရှိ စားနပ်ရိက္ခာခေါင်းပါးမြဲနေရာဒေသများမှအပ အာဟာရချို့တဲ့မှုပြဿနာမှာလည်း သိသာစွာ
ကျဆင်းနေခဲ့ပါသည်။
- ဒုတိယအနေဖြင့် အာရှ၏စားသောက်ကုန်များမှာလည်း အမျိုးအမည်ပိုမိုစုံလင်လာကာ ကျေးလက်စားသုံးသူ
များအတွက်ပင်လျှင် ဆန်ကဲ့သို့နွံစားသီးနှံများအတွက် စုစုပေါင်းစားသောက်မှုစရိတ်၏ လေးပုံတစ်ပုံမှ
သုံးပုံတစ်ပုံကိုသာသုံးစွဲပြီး ကျန်ရှိသောသုံးပုံနှစ်ပုံသို့မဟုတ် လေးပုံသုံးပုံမှာ ငါး၊ နို့ထွက်ပစ္စည်း၊ သစ်သီးဝလံ၊
ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ အသား၊ စားသုံးဆီနှင့် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ထားသောစားသောက်ကုန်အစရှိသည့်
ကွဲပြားစုံလင်သည့် စားသောက်ကုန်များအတွက် သုံးစွဲနေကြပါသည်။ လူတစ်ဦးချင်းဆန်စားသုံးနှုန်းမှာလည်း
ကျဆင်းလာပြီး ဤနှုန်းထားမှာမြို့နေလူတန်းစားများတွင်ပိုမိုသိသာထင်ရှားကာ ၎င်းအခြေအနေမှာ မရှေး
မနှောင်းကာလတွင် ကျေးလက်ဒေသများ၌လည်းဖြစ်ပေါ်လာမည့်အခြေအနေ ရှေ့ပြေးလက္ခဏာလည်းဖြစ်ပါ
သည်။

- တတိယအနေဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာလိုအပ်မှုမှာ လူသားများ၏မြို့ပြဆန်လာမှုနှင့်ဆက်နွယ်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များတွင် မြို့နေလူဦးရေ ၁၀-၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိခဲ့သော်လည်း ယနေ့အခါတွင် ဒေသတွင်း၌ စုစုပေါင်း လူဦးရေ၏ ပျမ်းမျှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာမြို့နေလူတန်းစားဖြစ်လာပါသည်။ ကျန်ရှိသောအာရှတွင် စားနပ်ရိက္ခာ၏ ထက်ဝက်မှလေးပုံသုံးပုံခန့်ပမာဏကို မြို့နေလူတန်းစားကစားသုံးလျက်ရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာလက်ရှိအချိန်အထိ မြို့တော်များမှာ တောင်သူလယ်သမားများအတွက် အဓိကဈေးကွက် များအဖြစ် တည်ရှိနေပါသည်။ အချို့သောနိုင်ငံများတွင် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချမှု၌ အခြားသောထွက်ကုန်ကဏ္ဍများက အလွန်အမင်းတင်ပို့ရောင်းချနေလာသော်လည်း စိုက်ပျိုးရိက္ခာ၏တင်ပို့ရောင်းချမှုပမာဏမှာ အနည်းငယ်သာ ရှိနေပါသည်။
- စတုတ္ထတွင် စားသောက်ကုန်လိုအပ်ချက်၌ ကျေးလက်ဒေသစားသုံးသူများပင်လျှင်ဈေးကွက်မှ ဝယ်ယူစားသုံး နေသည်ကို အများဆုံးတွေ့မြင်နေရပါသည်။ ကျန်ရှိသောအာရှ၏ (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်သောကျေးလက်တွင် ပင်လျှင် ဈေးဆိုင်များမှဝယ်ယူစားသုံးလာမှုကိုမြင်တွေ့ရပါသည်။ ကျေးလက်စားသုံးသူများမှာ စိုက်ပျိုးရေး ထွက်ကုန်ရောင်းချမှုမှဝင်ငွေ သို့မဟုတ်လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းမှဝင်ငွေဖြင့် စားသောက်ကုန်များကို ပြန်လည် ဝယ်ယူစားသုံးကြပါသည် (သို့ဖြစ်၍ ကျေးလက်မှမြို့ပြဒေသသို့ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်၏ အရေးပါမှုကို တွေ့ရှိရပါသည်)။ နောက်ဆက်တွဲစာပိုဒ်တွင် အဆိုပါ အဓိကပင်မဝင်ငွေလမ်းကြောင်း နှစ်သွယ်အကြောင်းကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။ နေရာတိုင်း၌ ကျေးလက်ဒေသ၏ ဈေးကွက်နှင့် စားသောက်ကုန်ရောင်းလိုအား ကွင်းဆက်မှာ ကျေးလက်ဒေသစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအတွက် အခရာဖြစ်လာပါ သည်။

တောင်အာရှရှိစားနပ်ရိက္ခာခေါင်းပါးမြဲဒေသများရှိမြေယာမဲ့များမှအပ ကျေးလက်နေလူတန်းစားများ ဈေးကွက်မှဝယ်ယူ စားသုံးလာခြင်းမှာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမပြုနိုင်သည့်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ မိသားစု၏အကောင်းဆုံးဝင်ငွေရရှိနိုင်မှုနှင့် အဆိုပါဝင်ငွေကို အထိရောက်ဆုံးအသုံးပြုမှုအပေါ် အခြေခံလာသည့်မိသားစုရွေးချယ်မှုကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်နေလူတန်းစားများ၏ ဝင်ငွေ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းမှာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမဟုတ်သည့် ကျေးလက် လုပ်ငန်း rural non-farm employment (RNFE) များမှဖြစ်ပါသည်။ အာရှတွင် ကျေးလက်လူတန်းစား အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အတွက် ကျေးလက်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများမှာ အရေးပါလာပါသည်။ ဤကျေးလက်စီးပွားရေး တိုးတက်ကျယ်ပြန့်လာမှု မှာ (၁) စိုက်ပျိုးရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုများ၊ စားသောက်ကုန် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ လက်ကားရောင်းဝယ်မှုများအစရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေမှု၊ (၂) စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းမှ ဝင်ငွေများကို ဒေသစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် RNFE ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများတွင် ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းများအားဖြင့် သွယ်ဝိုက်လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤ မမြင်ရသည့်စက်ဝန်းမှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုပျောက်ရေးနှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေးကြီးထွားရေးတို့အတွက် လွန်စွာအရေးပါပါသည်။ ကျန်ရှိသော အာရှတွင် RNFE ကဲ့သို့ လယ်ယာလုပ်ငန်းပြင်ပလုပ်ငန်းမှ ရရှိသောဝင်ငွေသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဆဲ မိသားစုအနည်းငယ်၌မြင်တွေ့နေရသော လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်အားခ သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြသော မိသားစုဝင်များမှငှင်းတို့၏မိသားစုထံပေးပို့သော လွှဲငွေထက် ပိုမိုအရေးပါလာပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူ မိသားစုများ သည် ၎င်းတို့၏လယ်ယာထွက်ကုန်အများစုကို အမျိုးမျိုးသောစားသောက်ကုန်များ ပြန်လည်ဝယ်ယူစားသုံးရန် အတွက်ရောင်းချကြပါသည်။ ဤအခြေအနေမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူမိသားစုများထက် ကျန်ရှိသောအာရှရှိ ပျမ်းမျှလယ်ဧရိယာထက်သေးငယ်သော လယ်ယာပိုင်ဆိုင်သူ မိသားစုများတွင် ပိုမိုတွေ့ရှိရပါသည်။

၃။ ကျန်သောအာရှနိုင်ငံများ၏အောင်မြင်မှုဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် မူဝါဒ အစိတ်အပိုင်းများ - “မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်”

စားသောက်ကုန်ဝယ်လိုအား ပိုမိုမြင့်မားတိုးတက်လာသည့် မဟာအခွင့်အရေးကြီးကိုအသုံးပြုနိုင်ရန် ကျန်ရှိသောအာရှမှ အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ထုတ်ကုန်များကို အသွင်မျိုးစုံပြုလုပ်ပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှုန်း တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ပမာဏများစွာရင်းနှီးမြှုပ်နှံကာ အဆိုပါဝယ်လိုအားမြင့်တက်လာမှုကို ဂရုပြုတုန့်ပြန် လာကြပါသည်။ ဤသန်းပေါင်းများစွာသော အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများသည် ကျန်ရှိသောအာရှ၏ ရောင်းလိုအားကဏ္ဍအတွက် စွန့်စားလုပ်ဆောင်သူများနှင့် ကြီးကျယ်ခန်းနားသောသူရဲကောင်းများဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် နည်းလမ်းသစ်များကို မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် (ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရမည်မဟုတ်) လျင်မြန်စွာလက်ခံကျင့်သုံးကြပါသည်။ ပထမတွင် နှံစားသီးနှံများကိုသာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ပြုလုပ်ကြပြီး ယင်းနောက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ငါး၊ ကြက်သားနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုများတွင်ပါလုပ်ဆောင် လာခဲ့ကြပါသည်။ ရေသွင်းစနစ်များတပ်ဆင်ပြီး ဓာတ်မြေဩဇာများ၊ မျိုးစေ့များနှင့် စက်ယန္တရားများကိုဝယ်ယူကာ ၎င်းတို့၏ လယ်ယာ လုပ်ငန်းခွင်များ၌လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြပါသည်။ စပါးအပြင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ငါး၊ အသား၊ ကြက်ဥ၊ ဘဲဥများ၊ နို့စားနွားများနှင့် သစ်သီးဝလံ အစရှိသည်တို့ဖြင့် သီးနှံစနစ်တွင်လည်း အမျိုးကွဲပြားစုံလင်အောင် ထုတ်လုပ်မှုပြုလုပ်လာသဖြင့် အချို့လုပ်ငန်းများတွင် နှံစားသီးနှံကိုသာထုတ်လုပ်ခြင်းထက် တစ်ဟက်တာအပေါ် ဝင်ငွေ (၅) ဆမှ (၁၀) ဆအထိ ပိုမိုရရှိလာပါသည်။ အာရှတိုက်၏အစဉ်အလာသီးနှံမဟုတ်သော ပြောင်းသီးနှံ (ယနေတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၌ စပါးထက် ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းကြီးမားနေ) ၏အထွက်နှုန်းကိုလည်းအလွန်အမင်းမြင့်တက်လာစေခဲ့ပါသည်။ ပြောင်းဆံကို ငါး၊ ကြက်၊ ဝက်နှင့် နွားတို့၏အစာများတွင်ထည့်သွင်းဖော်စပ်သဖြင့် ယင်းကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ စားသောက်ကုန်များ၌ တိရစ္ဆာန် ပရိုတင်းပမာဏ အမြောက်အများပါဝင်လာပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ စိုက်ပျိုးရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက်ရှိ သွင်းအားစုပုံပိုးသူမှစပြီး ကုန်တင်ကားလုပ်ငန်းများ၊ သိုလှောင်မှုလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ၊ လက်ကားရောင်းချသူများ၊ စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သူများနှင့် လက်လီရောင်းချသူများ အစရှိသည့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းရှင်များသည် တောင်သူလယ်သမားများ နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ်သည့် စားသောက်ကုန်အမြောက်အများကို မြို့ကြီးများသို့သာမက အချို့မှာ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ကြ ပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်က ဤရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကိုပံ့ပိုးသောတောင်သူလယ်သမားများ၏ ဝင်ငွေကိုများစွာ မြင့်တက်လာစေပါသည်။

အစိုးရ၏ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် မူဝါဒများက အထက်တွင်ဖော်ပြသည့် ရောင်းလိုအားဦးဆောင်မှုပြုသည့် အံ့မခန်းဖြစ်စဉ်ကို ပံ့ပိုးကူညီခဲ့ပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အဆိုပါအံ့မခန်းဖြစ်စဉ်ကို ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် တစ်လျှောက်ရှိတောင်သူလယ်သမားများနှင့် လုပ်ငန်းများ၏ ဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းအပေါ်တုန့်ပြန်မှုများက ဦးဆောင် မောင်းနှင်သွားခဲ့ပါသည်။ ဤအောင်မြင်မှု၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများကို “မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ဗျူဟာ” အဖြစ် အောက်ပါ အတိုင်းတွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

၃.၁။ ပထမမဏ္ဍိုင် - အသေးစားလယ်ယာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း

ကျန်ရှိသောအာရှအစိုးရများသည် နှံစားသီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှုန်း မြင့်တက်လာစေရန်နှင့် တန်ဖိုးပိုမိုမြင့်မားသော ထွက်ကုန်များရရှိရေးအတွက် တောင်သူလယ်သမားများအား ကွဲပြားစုံလင်သော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ခွင့်ပြုရုံသာ မဟုတ်ဘဲ ကူညီမှုများပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ အစိုးရများသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် မူဝါဒ ဟူသည့်နည်းလမ်း (၂) သွယ် အားဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။

ပထမတွင် ကျန်ရှိသောအာရှအစိုးရများသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၌ တောင်သူလယ်သမားများ၏ လွတ်လပ်စွာရွေးချယ် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းပြင်ပရှိကျေးလက်မိသားစုများ၏ သက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းရွေးချယ်မှုများကို ထောက်ခံအားပေးပြီး ကျေးရွာဒေသများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမြောက်အများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါ

သည်။ အဓိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ (hard infrastructure) နှင့် စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ (soft infrastructure) တွင်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် အစိုးရများသည် အဓိကအားဖြင့်

(က) ကတ္တရာလမ်းမများ - လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သော ဒေသများအတွင်းသို့ အဝေးပြေးလမ်းမကြီးများ၊ လမ်းငယ်များဖောက်လုပ်ပေးခြင်းနှင့်အတူ ရထားလမ်းနှင့် တံတားများကဲ့သို့သော အခြားအခြေခံအဆောက်အအုံများ

(ခ) ဆည်များ၊ ရေသွင်းမြောင်းများ၊ ရေထုတ်မြောင်းများ၊ မြေအောက်ပိုက်မြောင်းများနှင့် သောင်တူးစက်များ အစရှိသည့် **ရေထိန်းသိမ်းမှုအခြေခံအဆောက်အအုံ** - ယင်းသည် မြေသားနှင့် ရေ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ လမ်းမကြီးများနှင့် အခြားအခြေခံအဆောက်အအုံများနည်းတူ ကျေးရွာများနှင့် မြို့ငယ်များအားလုံးခြုံမူပေးရုံသာမက စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်လူဦးရေများသို့ရေပံ့ပိုးခြင်းများအတွက် လွန်စွာ အရေးပါပါသည်။

(ဂ) ရေတင်သွင်းမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်နှင့် သိုလှောင်ရုံများနှင့် အအေးခန်းသိုလှောင်ရုံများအစရှိသည့် လယ်ယာလုပ်ငန်းအထောက်အကူပြုဝန်ဆောင်မှုများကို စွမ်းအင်ပေးရန်၊ လယ်ယာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အောင်မြင်ရေးနှင့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုများအတွက်အရေးပါသော ထုတ်ပိုးမှုအပါအဝင်ပထမအဆင့် စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းအစရှိသော လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်မှုအတွက် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းပြုလုပ်သည့်ဒေသများသို့ **လျှပ်စစ်မီးသွယ်တန်းခြင်း။**

(ဃ) တောင်သူလယ်သမားများအား စိုက်ပျိုးရေးဈေးကွက်နှင့် နည်းပညာသတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေမှု ပြုလုပ်ရန် မိုတိုင်းအသုံးအဆောင်ကိရိယာများ၊ ကွန်ပျူတာများနှင့် အင်တာနက်အသုံးပြုမှု စသည့် ခေတ်မီဆက်သွယ်မှုနည်းပညာအသုံးပြုခြင်းဥပမာ များစွာဖြင့် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများတွင် အောင်မြင်လာသော **သတင်းအချက်အလက်နှင့်ဆက်သွယ်မှုစနစ်။**

စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့်ပတ်သက်ပြီး

(က) တောင်သူလယ်သမားများအတွက် သီးနှံမျိုးများ၊ မျိုးစေ့ပွားများမှုစနစ်များ၊ ဓာတ်မြေဩဇာ ထည့်သွင်းခြင်းများ၊ သီးနှံကာကွယ်မှုနည်းလမ်းများနှင့် မြေကြီးနှင့်ရာသီဥတုအနေအထားပြ မြေပုံအပေါ် မူတည်ပြီး စိုက်နည်းစနစ်အကြံပြုချက်များ၊ လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသည့် သီးညှပ်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သီးလှည့်စိုက်ပျိုးခြင်းများ၊ ရေပေးသွင်းမှုစနစ်များ၊ ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်ကာလတွင် လေလွင့်ပြုန်းတီးမှုကိုကာကွယ်ရန် ရိတ်သိမ်းမှုနှင့် သိုလှောင်မှုစနစ်များ၊ တိရစ္ဆာန်မျိုးများ၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး၊ အစာစပ်ခြင်းနှင့် အစာနှုန်းထားများနှင့် တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများအစရှိသည်တို့တွင် မှန်ကန်သင့်တော်သောနည်းပညာအကြံပြုခြင်း လုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးလာစေခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိလာစေရန် **စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့် ပညာပေး လုပ်ငန်းများ**

(ခ) အချို့နိုင်ငံများတွင် အစိုးရများသည် **သုတေသနနှင့် ပညာပေးပစ္စည်းကိရိယာများ**၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်ကြပါသည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်မှုမှာ စက်မှုလယ်ယာစနစ်ကိုကူးပြောင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ အခက်အခဲများ ဖြေလျော့သွားစေနိုင်သဖြင့် အဆိုပါပြဿနာများကို တုန့်ပြန်လုပ်ဆောင်ခြင်း (ဥပမာ-တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် အသေးစားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများ၌ လုပ်သားအင်အား မလုံလောက်မှုပြဿနာကို လျော့ကျစေရန် စက်ယန္တရားအသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြစက်မှုလုပ်ငန်း ဖြစ်ထွန်းလာမှုကြောင့် ကျေးလက်မိသားစုများ၏ လုပ်ငန်းကိုင်ငံအမျိုးမျိုးကိုရရှိလာပါသည်) ဖြစ်ကာ တောင်သူလယ်သမားများ၏ ကွဲပြားစုံလင်သောသီးနှံထုတ်လုပ်မှု ပုံစံအခက်အခဲများကို တုန့်ပြန်ကူညီဖြေရှင်းပေးခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ (တရုတ်နိုင်ငံတွင် တောင်သူများတည်ဆောက်ပုံစံပြုသော တန်ဖိုးနည်းအသေးစား မှန်လုံအိမ်များဒီဇိုင်းများနှင့် ယင်းတို့၏ တွင်ကျယ်လာမှု)

(ဂ) အပင်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အစားအသောက်ကျန်းမာရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများအတွက် **ပိုးမွှားကင်းရှင်းသန့်စင်မှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ**

(ဃ) ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တွင် ပေါင်းစည်းလုပ်ဆောင်မှု ပိုမိုများပြားလာသည်နှင့်အညီ တောင်သူလယ်သမားများအနေဖြင့် **ခြေရာကောက်နိုင်မှုလိုအပ်ချက်အား** မည်ကဲ့သို့လိုက်နာရမည်ကို သင်ယူလေ့လာရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအချက်မှာ အစားအသောက်ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပိုမို အရေးကြီးလာပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပမှ စားသုံးသူများလိုလားသော အစားအသောက်ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုနှင့် အရည်အသွေးလိုအပ်ချက်များ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သဖြင့်ပိုမိုအရေးကြီးလာပါသည်။

(င) **ကျေးလက်ဒေသပညာရေး၊ ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းနှင့် အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ**ကဲ့သို့သော လူမှုရေးဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံများတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပြီး လယ်ယာနှင့် လယ်ယာပြင်ပအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း (စက်ကိရိယာပြုပြင်ခြင်း၊ ပထမအဆင့်သီးနှံစီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သီးနှံရိတ်သိမ်းမှုနည်းလမ်းများ)

ဒုတိယအဆင့်တွင် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံအစိုးရများသည် တောင်သူလယ်သမားများနှင့် လယ်ယာပြင်ပကျေးလက်လုပ်ငန်းများ၌ **တောင်သူလယ်သမားများ၏ရွေးချယ်မှုမူဝါဒများ** အားဖြင့်ပံ့ပိုးကူညီမှုပြုခဲ့ကြပါသည်။ အဓိကအချက်မှာ ယင်းအစိုးရများက တောင်သူလယ်သမားများကို ကျယ်ပြန့်လာသောမြို့ပြဈေးကွက်များ၏လိုအပ်ချက်အတိုင်း မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်သည့် သီးနှံကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန်လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ သီးနှံစနစ်အပေါ်ထားရှိသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို တစ်နိုင်ငံပြီးတစ်နိုင်ငံ စွန့်ပစ်လာခဲ့ရာ ယနေ့အချိန်အခါတွင် အဆိုပါစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကျင့်သုံးခြင်းကို မတွေ့ရတော့ပေ။ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်နှင့် အိန္ဒိယတောင်သူလယ်သမားများမှာ မိမိတို့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လိုသော သီးနှံများကို စိတ်တိုင်းကျစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့အခြေအနေသည် တောင်သူလယ်သမားမိသားစုများအတွက် ကွဲပြားစုံလင်သောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်မှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး တောင်သူလယ်သမားများအား သီးနှံ၊ ရာသီဥတုနှင့် ဈေးကွက်အခက်အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလာစေနိုင်ပါသည်။

၃.၂ ဒုတိယ မဏ္ဍိုင် - သွင်းအားစုဈေးကွက်ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း

ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံအစိုးရများသည် အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် လုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ရပ်ဖြင့် သွင်းအားစုဈေးကွက်၌ လျင်မြန်သည့်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ဈေးကွက်ဟုဆိုရာ၌ ဓာတ်မြေဩဇာတစ်အိတ်ဝယ်ယူခြင်းကဲ့သို့သော ကုန်ပစ္စည်းရောင်းဝယ်မှုစသည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကိုသာမက အဆိုပါရောင်းဝယ်မှုပုံစံကို ပုံသွင်းဖြစ်ပေါ်စေသည့် ဈေးကွက်၊ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများ၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့် စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံမူဘောင်များသာမက ၎င်းတို့ကို ဆက်နွယ်ထိစပ်စေသည့်လူမှုကွန်ယက်များကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ဈေးကွက်တွင် သွင်းအားစုများသာမက သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်မှုနည်းပညာ၊ ပညာပေးလုပ်ငန်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းအစရှိသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများမှာလည်းအရေးပါလှပါသည်။

ပထမအနေဖြင့် ပထမမဏ္ဍိုင်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အစိုးရများ၏ကျေးလက်ဒေသများ၌ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံအဆောက်အအုံများရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် တောင်သူလယ်သမားများစိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုရရှိစေရန် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ အချိန်နှင့်အမျှလုပ်ဆောင်ပါဝင်မှုအတွက်လည်း လွန်စွာအရေးပါလှပါသည်။ အဆိုပါအခြေခံ အဆောက်အအုံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ဤနေရာတွင်ထပ်မံဖော်ပြတော့ပါ။

ဒုတိယအနေဖြင့် သွင်းအားစုဈေးကွက်များဖြစ်ထွန်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေးတို့အတွက် အစိုးရများက အဓိကဗျူဟာများကိုလုပ်ဆောင်ပြီး မူဝါဒများကိုပြဋ္ဌာန်းချမှတ်ခဲ့ရာ၌ အောက်ဖော်ပြပါများမှာ အဓိကဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။

(က) ကျန်ရှိသော အစိုးရများသည် မြေယာနှင့်ပတ်သက်သည့် ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးနှင့် မြေယာရောင်းဝယ်မှု သာမက ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်နိုင်မှုကိုအားပေးသည့် စိုက်ပျိုးမြေမူဝါဒများသို့ အဓိကအားဖြင့် ဦးတည် သွားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုင်း၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် အချို့သော အိန္ဒိယပြည်နယ်များ၌ ဤမြေယာမူဝါဒများကို လျင်မြန်ဆောလျင်စွာနှင့် အတန်အသင့်ပြည့်စုံစွာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင် မြေယာပြုပြင်မှု ကို အဆင့်လိုက်အချိန်နှင့်အမျှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံတွင် အစိုးရက တောင်သူ လယ်သမားများကို ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ခွင့်အပါအဝင် မြေယာပိုင်ဆိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့်ချထားပေးမှုကို လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်က စတင်ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင်ခဲ့သော်လည်း တောင်သူလယ်သမားများအကြား ကိုယ်ပိုင်မြေယာ ရောင်းဝယ်မှုကိုများမကြာသေးမီကမှ လက်တွေ့စတင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုက ကျေးလက်ဒေသများတွင် မြေယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဈေးကွက်ကြီးနှင့် ပိုမိုလုံခြုံစိတ်ချရသော ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေကာ ပိုမို လွယ်ကူချောမွေ့သည့် မြေယာလုပ်ကိုင်ခွင့်ကိုရရှိစေခဲ့ပါသည်။

(ခ) နိုင်ငံအားလုံးနီးပါးရှိ အစိုးရများသည် စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုနှင့် ချေးငွေများကိုတိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးရာမှ နောင်တွင် ကျယ်ပြန့်သောလွတ်လပ်သည့် စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုဈေးကွက်များ သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ကြပါသည်။ ကနဦးတွင်အစိုးရများကသွင်းအားစုခိုင်များနှင့် ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်များကို အထူးသဖြင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များတွင် တည်ဆောက်ပေးပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မူ အာရှတလွှားရှိအစိုးရများသည် ဓာတ်မြေဩဇာ၊ မျိုးစေ့နှင့် စိုက်ပျိုးရေးကိရိယာများတိုက်ရိုက်ရောင်းဝယ်မှုကိုလုပ်ဆောင်ခြင်းမပြုကြတော့ပေ။ ယနေ့အချိန် အခါတွင် ဗီယက်နမ်၊ ထိုင်း၊ တရုတ်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများတွင် အစိုးရပါဝင်မှုရှိသော လုပ်ငန်းများမှ တစ်ဆင့် စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများပံ့ပိုးမှုမှာ အနည်းငယ် သို့မဟုတ် အလျဉ်းမရှိတော့သည့် အခြေအနေမျိုး သို့ရောက်ရှိနေပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်နှစ် အနှစ်နှစ်ဆယ်ခန့်တွင် သွင်းအားစုပံ့ပိုးမှုအားလုံးနီးပါးမှာ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍလက်ထဲသို့ပြောင်းရွှေ့ရောက်ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ အများစုတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများက တိုးတက် လာသော ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် မျိုးစေ့ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်အပေါ် မူတည်ပြောင်းလဲသွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများ၌ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများအရ ပုဂ္ဂလိကသွင်းအားစု ပံ့ပိုးသူများက တောင်သူလယ်သမားများအသုံးပြုသော ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဓာတုပစ္စည်းများကို ရာနှုန်းပြည့်ပံ့ပိုးကြပြီး မျိုးစေ့ကဏ္ဍတွင်လည်း ကြီးမားသောပမာဏကိုပိုင်ဆိုင်ထားကြပါသည်။ အကျိုးဆက် အားဖြင့် ပုဂ္ဂလိကသွင်းအားစုကဏ္ဍများက တောင်သူလယ်သမားများထံ ပညာပေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းနှင့် သီးနှံမျိုးစပ်ခြင်းနှင့် မျိုးစေ့ပွားများထုတ်လုပ်ခြင်းများကို မကြာမီကစတင်ပံ့ပိုး လုပ်ဆောင်လာကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းကို အစိုးရကဏ္ဍသီးနှံမျိုးစပ်မှုနှင့် ပညာပေးဝန်ဆောင်မှုဌာနများက ပံ့ပိုးကူညီခဲ့ကြ ပါသည်။

အစိုးရများ၏ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် လယ်ယာသုံးထွက်စက်များနှင့် ရေသွင်းပိုက်များအဓိကထားပြီး လယ်ယာသုံး စက်ကိရိယာများကိုရောင်းချပေးသော ကနဦးအချိန်ကာလများ၌ ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ပြည်ပမှ တင်သွင်းမှုများ အတွက် လယ်ယာအသုံးအဆောင်ကိရိယာကဏ္ဍကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင်ခွင့် ပြုခဲ့ပါသည်။ အခြားသောသွင်းအားစုများ၌ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများမှ ရေစုပ်စက်များနှင့် ရေသွင်းကိရိယာများ အမြောက် အများထုတ်လုပ်လာပြီးတွင်ကျယ်စွာချဲ့ထွင်ခဲ့ကြပါသည်။ အစိုးရများကတဖန် ပုဂ္ဂလိက ကျေးလက်ရေ အရောင်းအဝယ်ဈေးကွက်ကို လွတ်လပ်စွာလုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သဖြင့် ရေနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြေခံအဆောက် အအုံများနှင့် ရေစုပ်စက်များတွင်ပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာခဲ့ကြပါသည်။ နိုင်ငံအတော်များများတွင် ရေစုပ်စက် လုပ်ငန်းက ဒီဇယ်မော်တော်ယာဉ်လုပ်ငန်းများကိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခဲ့ပြီးတဖန် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၌ လည်းမော်တော်ယာဉ်အသုံးပြုမှုကို ဒုတိယတစ်ကျော့ စိမ့်ဝင်ချဲ့ထွင်စေခဲ့သည်ကိုလည်း သတိပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းအရာအားလုံးက ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်မှုအစရှိသည့် ကျေးလက်ဒေသရှိ လယ်ယာပြင်ပ လုပ်ငန်းများကိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခဲ့ပါသည်။

(ဂ) အစိုးရ၏ထွက်ပေါ်လာသောမူဝါဒများက စိုက်ပျိုးရေးချေးငွေများကိုတိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးမှုပြုခဲ့ပြီး **တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ပုဂ္ဂလိကငွေချေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း** များကိုဖြစ်ထွန်းစေခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ် မြစ်မီးရောင်တော်လှန်ရေးအစောပိုင်းကာလများတွင် အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်များမှာ တောင်သူလယ်သမားများအတွက်ချေးငွေရရှိရန်အတွက် အဓိကငွေပင်ငွေရင်းများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းဘဏ်အများအပြားကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်များဖြစ်စေခဲ့ပြီး ငွေကြေးကဏ္ဍများကိုလည်း တဖြည်းဖြည်းဖြေလျော့ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤအခြေအနေကပုဂ္ဂလိကဘဏ်များ၏ ကျေးလက်ဒေသများအတွက် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းကိုပိုမိုအားပေးမြှင့်တင်ပေးခဲ့ပါသည်။

ယင်းဖြစ်ရပ်အခြေအနေကြောင့်တောင်သူလယ်သမားများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် ငွေကြေးရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များပြားကျယ်ပြန့်လာပါသည်။ ယနေ့အခါတွင် RNFE လွှဲငွေများမှာ ကျေးလက်ဒေသ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် အဓိကငွေပင်ငွေရင်းများဖြစ်လာပါသည်။ ၎င်းနောက်တွင် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်ရောင်းရငွေများက ဒုတိယနေရာတွင်ရှိပြီး တတိယအဖြစ် ခပ်လှန်းလှန်းနေရာ၌ အခြားချေးငွေများနှင့် ဘဏ်ချေးငွေများက လိုက်ပါလျက်ရှိနေပါသည်။

(ဃ) အခြားသောကမ္ဘာ့နိုင်ငံများကဲ့သို့ပင် ကျန်ရှိသောအာရှနိုင်ငံများ၏ ရေသုံးစွဲမှုနှင့် ပတ်သက်သည့်ဗျူဟာမှာ အငြင်းပွားဖွယ်နှင့် ထိလွယ်ရှလွယ်အနေအထား၌ရှိနေသော်လည်း **ထိရောက်သောရေသုံးစွဲမှုအတွက် မက်လုံးပေးခြင်းများ** ဆီသို့ကျယ်ပြန့်စွာဦးတည်နေပါသည်။ ယင်းမက်လုံးများတွင် ဈေးကွက်အခြေပြုရေခွန်သတ်မှတ်ခြင်းသို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်မှုမှ ရေခွန်သတ်မှတ်ခြင်း နှင့် ရေသုံးစွဲသူအဖွဲ့အစည်းများ၏ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများဖြင့် ရေသုံးစွဲသူများကို ရေအလေအလွင့်မရှိအောင်ထိန်းသိမ်းသုံးစွဲခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောသုံးစွဲခြင်းများဖြစ်ပေါ်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံအပေါ်မူတည်ပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ထိရောက်မှုများ၌ကွာခြားမှုရှိပါသည်။ ရေဈေးကွက်ထိရောက်စွာဖြစ်ပေါ်လာရန် ရေအခွင့်အရေး မူလသတ်မှတ်ချက်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကုန်သွယ်မှုအတွက် အဖွဲ့အစည်းနှင့် တရားဝင်လူမှုအဆောက်အအုံနှင့်အတူ ရေဖြန့်ဝေမှုအတွက် လိုအပ်သော အခြေခံအဆောက်အအုံများရှိနေရန် လိုအပ်ပါသည်။

အာရှနိုင်ငံများစွာ၌ စိုက်ပျိုးရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် မြေပေါ်ရေယူမှု၊ မြေအောက်ရေရှာဖွေမှုနှင့် တိုးချဲ့အသုံးပြုမှု၊ အသေးစားရေသွင်းစနစ်၊ တည်ဆောက်ပြီးဆဲမြောင်းတာဝန်များအတွက် ရေသွင်းရန်အခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ပြီးစီးမှု၊ တည်ရှိဆဲဆည်မြောင်းတာဝန်နှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများအား ထိန်းသိမ်းပြင်ဆင်မွမ်းမံမှုနှင့် ရေထိန်းချုပ်မှုများပါဝင်သည့် ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်ကာအများပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် မူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းမှာ တရုတ်နိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသ၏ ငါးနှစ်စီမံကိန်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်ပြီး ရေသုံးစွဲသူအဖွဲ့ကို အဓိကလုပ်ဆောင်သူများအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာစေသည့် စီမံကိန်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

မကြာသေးမီက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုခြိမ်းခြောက်မှုများ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအပေါ်ခံနိုင်ရည်ကင်းမဲ့မှုများ သာမက ကျန်းမာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများအပေါ်ဆိုးရွားသောသက်ရောက်မှုများမှာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုများဖြစ်လာပါသည်။ အဓိကဥပမာတစ်ချို့မှာ သစ်တောများကိုဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ရေဝေရေလဲများယိုယွင်းစေခြင်း၊ ရေချိုအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုလွှဲမှားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ စွမ်းအင်၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများနှင့် အိမ်ယာများအကြားရေပြိုင်ဆိုင်လှယူသုံးစွဲမှု၊ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာသော မညီညာသည့်မိုးရွာသွန်းမှု၊ အပူချိန်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အဆိုပါဖြစ်ရပ်များ၏စိုက်ပျိုးရာသီ၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းနှင့် ထုတ်လုပ်မှုများအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ မြစ်ရေစီးဆင်းမှုလျော့နည်းလာခြင်းကြောင့် ဆားငံရေဝင်ရောက်မှု၊ ဓာတုဗေဒပစ္စည်းဓာတ်ကြွင်းများကြောင့် မြေကြီး၊ ရေနှင့် ကျန်းမာရေးများအပေါ် ထိခိုက်စေခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤအရာများသည် စီးပွားရေးအပေါ်တွင်လည်းထိခိုက်မှုများရှိကာ အထူးသဖြင့် မြေဆီဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကိုထိခိုက်သဖြင့် ကျေးလက် စိုက်ပျိုးမှုအကျိုးအမြတ်နှင့်

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကိစ္စရပ်များကိုလည်းတစ်ဆက်တည်းထိခိုက်စေပါသည်။ ဤအခက်အခဲများအပေါ် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ၏ ခံနိုင်ရည်ကင်းမဲ့မှုကိုလည်းမှတ်တမ်းမှတ်ရာပြုထားပြီးဖြစ်ပါသည်။^၂ ယနေ့ ခေတ်မီ စိုက်ပျိုးရေးနည်းလမ်းများအား ကွဲပြားစုံလင်မှု၊ ဒုတိယပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် အခက်အခဲကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းမှုများကိုတည်ဆောက်နိုင်ရန် စိုက်ပျိုးရိက္ခာစနစ်တွင်းသို့စွမ်းအားထည့်သွင်းပေါင်းစပ်နိုင်ရမည်ဖြစ်ပါ သည်။

(c) လယ်ယာထွက်ကုန်လျှင်မြန်စွာမြင့်မားတိုးတက်လာခြင်းသည် ကျန်ရှိသောအာရှတစ်ခွင်၏ ကျေးလက် စီးပွားရေးကို ကြီးမားစွာကျယ်ပြန့်လာစေခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်လယ်ယာပြင်ပအလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းကို မြှင့်တက်စေလာစေခဲ့ပါသည်။ အထက်တွင် သွင်းအားစုဈေးကွက်များအပေါ် ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အတိုင်း RNFE ၏များစွာသောလုပ်ဆောင်မှုတို့သည် စိုက်ပျိုးရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များ ကျယ်ပြန့်လာမှုနှင့်ဆက်စပ်နေပါသည်။ မြို့ပြရိက္ခာလိုအပ်ချက်ဖွံ့ဖြိုးကြီးထွားလာမှုသည် ရောင်းလိုအား ကွင်းဆက်များ ပိုမိုရှည်လျားလာစေရန်၊ ခိုင်မာအခြေတည်လာစေရန်အခွင့်အရေးများဖန်တီးပေးပြီး ယင်းက ပုဂ္ဂလိကအထူးပြုလုပ်ငန်းရှင်များကို ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက်ရှိ နေရာတိုင်း၌ ဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်ရန် အခွင့်အရေးများကိုလည်းဖန်တီးပေးပါသည်။ ယင်းကတဖန် RNFE အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းကို ကြီးမားစွာချဲ့ထွင်ပေးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ တောင်သူလယ်သမားများမှာ ဝင်ငွေတိုးပွားလာပြီး စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် RNFE တို့မှာလည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအခွင့်အလမ်းသစ်များနှင့် ချဲ့ထွင်လာသော လယ်ယာ ပြင်ပဝင်ငွေလုပ်ငန်းများအားဖြင့် အကျိုးအမြတ်ကိုခံစားကြရပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ မဏ္ဍိုင် (၂) ခုမှာ ကျန်ရှိသောအာရှ၏ အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့၏ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် အထက်ပိုင်းလုပ်ဆောင်မှု (ထုတ်လုပ်မှုနှင့် သွင်းအားစုပိုင်းသူများ) နှင့် ဆက်နွယ်နေပါသည်။ ယင်းလုပ်ဆောင်မှု များသည် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ပိုမိုမြင့်မားသောအထွက်နှုန်းနှင့် ကွဲပြားစုံလင်သော ထုတ်လုပ်မှုကို ဖြစ်စေသောကြောင့် စားနပ်ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှုအခြေခံအများကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေသူများအတွက် အာရှရှိမြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဒေသများအတွက် လုံလောက်သည်ထက်မက ပိုလျှံသောထုတ်လုပ်မှုကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ငါး၊ အသား၊ သစ်သီးဝလံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ နို့ထွက်ပစ္စည်းနှင့် ပဲ စသည့်အထွေထွေသောထုတ်ကုန်များကို ထုတ်လုပ်သူများကလည်း အာရှတစ်ခွင်ကို ယင်းအစားအစာများဖူလုံစေရုံ သာမက ကျန်သောကမ္ဘာ့ဒေသများသို့ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်စေခဲ့ပါသည်။

၃.၃ တတိယမဏ္ဍိုင် - လယ်ယာထွက်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် ကိုခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း

ကျေးလက်ဒေသမှနေပြီး မြို့ပြနှင့်ပြည်ပတင်ပို့မှုအထိခရီးသွားသော စိုက်ပျိုးရိက္ခာ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းကို အားပေးအားမြှောက်ပြုခြင်းနှင့် ဖြစ်ထွန်းစေခြင်းတို့သည် ကျန်ရှိအာရှ၏ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အဓိကအကြောင်းအရာနှစ်ရပ်အားဖြင့်အရေးပါလျက်ရှိနေပါသည်။ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များသည် အသွားအပြန် နှစ်လမ်းစီးဆင်းမှုရှိပါသည်။ ပထမတွင် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်သည် ကျေးလက်ဒေသမှမြို့ပြဒေသသို့ စားသောက် ကုန်များပို့ဆောင်ပေးပြီး ဆာလောင်နေသော မြို့ငယ်များနှင့် မြို့ကြီးများကိုကျွေးမွေးသဖြင့် အစားအသောက်ကုန်ကျ စရိတ်ကိုလျော့ကျစေပါသည်။ ပြည်ပဈေးကွက်များသို့လည်းစားသောက်ကုန်များတင်ပို့ရောင်းချနိုင်သဖြင့် ထိုပြည်ပပိုကုန် များမှ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေကိုလည်းရရှိစေပါသည်။ ဈေးနှုန်းသက်သာသော စားသောက်စရိတ်သည် ကျန်ရှိသောအာရှ၏ စီးပွားရေးစွမ်းရည်အဓိကသော့ချက်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များကိုလျော့ကျစေကာ ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှု ကိုဖြစ်စေပါသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များသည် ထွက်ကုန်များကို မြို့ကြီးများနှင့် ပြည်ပပိုကုန်ဈေးကွက်များအထိ သယ်ဆောင်ပေးပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းအသိုင်းအဝိုင်းသို့ ငွေကြေး၊ ဈေးကွက်သာမက နည်းပညာသတင်းအချက်အလက်များကိုပြန်လည်ယူဆောင်လာပေးပါသည်။ ထိုရရှိသောငွေကြေးဖြင့် တောင်သူလယ်

^၂ ဥပမာအဖြစ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအတွက် အာဆီယံကြေငြာချက်ကို <http://environment.asean.org/asean-working-group-on-climate-change/> တွင်ရှုပါ။

သမားများသည် ယင်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းများတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုနိုင်ကြသကဲ့သို့ ယင်းတို့၏သဘာဝသယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့အောင်ထိန်းသိမ်းနိုင်စေပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ငွေကြေးပိုမိုပိုင်ဆိုင်ရရှိလာခြင်းကတစ်ဖန် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုချဲ့ထွင်လာနိုင်စေပြီး တောင်သူ လယ်သမားများအတွက် ဝင်ငွေပိုမိုတိုးပွားစေကာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကိုလျော့ကျစေပါသည်။

အစိုးရများက ထုတ်ကုန်ဈေးကွက်များနှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို နည်းလမ်းနှစ်သွယ်အားဖြင့် အားပေးမြှင့်တင်ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ယင်းတို့မှာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းနှင့် မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများတို့ဖြစ်ပြီး အသေးစားလယ်ယာလုပ်ငန်းများနှင့် သွင်းအားစုဈေးကွက်များကို ခေတ်မီအောင်အားပေး လုပ်ဆောင်နေသည့် အစိုးရများ၏ တပြေးညီလုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်သည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံများ၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး

(က) ထွက်ကုန်ဈေးကွက်များနှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ကျန်ရှိသောအာရှ အစိုးရများက တောင်သူလယ်သမားများအား “ရောင်းလိုအားစက်ယန္တရားများ” ဟုဆိုသည့် လျင်မြန်စွာ ကြီးထွားကျယ်ပြန့်လာသောမြို့ပြဈေးကွက်များသာမက အာရှနိုင်ငံများနှင့်ကမ္ဘာ့ဈေးကွက် နှင့်ချိတ်ဆက်ပေး နိုင်ရန် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၌ကြီးမားစွာရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို စိုက်ပျိုးရိက္ခာစနစ်၏ လေးခုသော အောက်ပါနေရာဌာနအားလုံး၌ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

- **ကျေးလက်ဒေသများ**တွင် အဓိကထွက်ကုန်ရောင်းချရာဇုံများ
- **မြို့ငယ်လေးများနှင့် ကြားမြို့များ** - ယင်းတို့က စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပံ့ပိုးသည့် နေရာ၊ ဖြတ်သန်းမှုနှင့် နောက်ဆုံးရောင်းချမှုပြုလုပ်သည့် အဓိကအချက်အချာ နေရာများအဖြစ် ရှိနေပြီး ၎င်းမြို့များသည် ပထမအဆင့် ထွက်ကုန်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုအင်္ဂါရပ်များအတွက် လိုအပ် သော ကျေးလက် လက်ကားဈေးကွက်များနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ (လျှပ်စစ်မီး ရရှိမှုအစရှိသည့်) များအဖြစ် ရပ်တည်နေကြသည်။
- **အငယ်စားနှင့် အလယ်အလတ်မြို့ကြီး** နှစ်ခုစလုံးက လက်ကားဈေးကွက်များ၊ ပြည်ပတင်ပို့မှုကြားခံ နေရာ၊ လက်လီစနစ်များနှင့် ဒုတိယအဆင့် ထွက်ကုန်စီမံပြုပြင်ထုတ်ပိုးမှုအင်္ဂါရပ်များသာမက အဓိက နောက်ဆုံးဝယ်လက်နေရာများအဖြစ်ရှိနေပါသည်။
- **မဟာမြို့ကြီးများမှာ** မြို့ပြဝယ်လိုအား၏ ထက်ဝက်ပမာဏကိုကိုယ်စားပြုပြီး လက်လီ လက်ကားစနစ်နှင့် ရောင်းချရာနေရာများဖြစ်ကာ ဒုတိယအဆင့် ထွက်ကုန်စီမံပြုပြင် ထုတ်ပိုးမှုအင်္ဂါရပ်များ ရှိနေသော အချက်အချာနေရာလည်းဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အရေးအကြီးဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားများကို သမိုင်းကြောင်းအရအစိုးရများမှပြုလုပ်သော်လည်း အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် လမ်းများ၊ ရထားလမ်းများနှင့် ဆိပ်ခံတံတားများ စသည့် ဝေးကွာခြားနား နေကြသော ကဏ္ဍများကို ချိတ်ဆက်မှု၌ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ သို့မဟုတ် အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများ များပြားလာသဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါနေရာဌာနလေးခုပတ်ဝန်းကျင်၌ လွန်စွာအရေးအပါဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဖြစ်သော လက်ကားဈေးများကိုလည်း ထောင်ချီမကတည်ဆောက်ခဲ့ကြပါသည်။ လျှပ်စစ်မီးရရှိမှုကလည်း ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက်ရှိ ကဏ္ဍများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်စည်၊ ထုတ်ပိုးမှု၊ စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှု၊ ဖြန့်ချိမှုသာမက ကုန်သွယ်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် သုတေသန၊ ပညာရေး၊ ပညာပေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်ခြင်း၊ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက် လုပ်ဆောင်သူများ အတွက် အကျင့်ပျက်ချစားမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှုများမှ လုံခြုံရေး (အာရှတစ်ခွင်နည်းမျိုးစုံဖြင့် အသုံးပြုနေကြ သော်လည်း)၊ မြို့ငယ်များ၊ မြို့ကြီးများနှင့် သိုလှောင်ရုံ၊ ကုန်တင်ကုန်ချစခန်းနှင့် ကုန်စည်အမြောက်အများ လွှဲပြောင်းဖြတ်သန်းမှုနေရာများ အစရှိသည့် ဆိပ်ခံစခန်းများတွင် ကုန်စည်စခန်း အခြေခံအဆောက်အအုံများ

၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းအားဖြင့် ပြည်တွင်းသာမက ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကုန်ကျ စရိတ်များကို လျော့ကျလာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကျန်ရှိသောအာရှ အစိုးရများသည် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ရှိ ဝေးကွာခြားနားနေသောကဏ္ဍများကို ချိတ်ဆက်ခြင်းဖြင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်များ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ခဲ့ကြပါသည်။ ကျန်ရှိသောအာရှ အစိုးရများသည် ပြည်ပတင်ပို့မှုနှင့်အတူ ပြည်ပမှပြန်လည်တင်သွင်းမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်မည့် ပြည်တွင်းရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အလို့ငှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေခံ အဆောက်အအုံအမျိုးမျိုး၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို နက်နက်နဲနဲအလေးပေးခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းလုပ်ဆောင်မှုက တောင်သူ လယ်သမားများနှင့် လျင်မြန်စွာကြီးထွားတိုးတက်လာသောဈေးကွက်အကြား “ပေါင်းကူးတံတားတည်ဆောက်ခြင်း” နှင့် သန်းပေါင်းများစွာသော တောင်သူလယ်သမားများကို ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှကယ်ထုတ်နိုင်ရန်အလွန်အရေးကြီးသော ပုဂ္ဂလိကစားသောက်ကုန်ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်လုပ်ငန်းများ (သယ်ယူပို့ဆောင်သူ၊ သိုလှောင်မှုပွဲစားများ၊ တန်ဖိုးမြှင့် စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သူများ၊ လက်ကားရောင်းချသူများ၊ လက်လီရောင်းချသူများ အစရှိသည်) ၏ ဈေးကွက်ဆုံးဖြတ်ချက် နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

အစိုးရများကလည်း သန်းပေါင်းများစွာသော အသေးစားအလတ်စားနှင့် အကြီးစားပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ လုပ်ငန်းရှင်များကို ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တည်ဆောက်မှုတွင် ပါဝင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြရန်အားပေးအားမြှောက်ပြုပြီး အလိုရှိသော အခြေအနေဖန်တီးနိုင်ရန် မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ အရေးအပါဆုံးများမှာ -

(က) အစိုးရများက သွင်းအားစုဈေးကွက်များတွင်လုပ်ဆောင်သည့်နည်းလမ်းများအတိုင်း ထွက်ကုန်ဈေးကွက် တွင်လည်းလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ပထမတွင် ကျန်ရှိသောအာရှသည် **အစိုးရ၏ရိက္ခာကုန်ရောင်းဝယ်မှု၌ တိုက်ရိုက် ပါဝင်ပတ်သက်မှု** (ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချမှု) ကိုအစောပိုင်းကာလ၌ တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၉၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်များတွင်မူ ကျန်ရှိအာရှတစ်ခွင်၌ အဆိုပါနည်းလမ်းကိုအလုံးအရင်း စွန့်ခွာမှုဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ရိက္ခာကုန်ရောင်းဝယ်မှု၌ အစိုးရတိုက်ရိုက်ပွဲစားအဖြစ်ပါဝင်ခြင်းမှာ အရှေ့တောင်အာရှ၊ တရုတ်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများတွင် ပျောက်ကွယ်လုနီးပါးဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်မူ ဈေးကွက်၏အစိတ်အပိုင်းအနည်းငယ်တွင်ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ အခြေခံအားဖြင့် ယင်းမှာ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍနှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်လုပ်ဆောင်မှုများ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနည်းပါးခြင်းမှ တိုးတက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း သို့ ရွေ့လျားသွားပြီး အသေးစားအလတ်စားများမှသည် အကြီးစားလုပ်ငန်းတိုင်အောင် အလုံးအရင်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။

(ခ) အာရှအစိုးရများသည် စားနပ်ရိက္ခာဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် စားသောက်ကုန်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုများအတွက် ၁၉၇၀ နှင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များ၌ နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (FDI) ကိုတားဆီးပိတ်ပင်သည့် ဥပဒေကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြသော်လည်း ၁၉၉၀ နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်များ၌ **FDI လွတ်လပ်ခွင့်** ပေးကာ ရွေ့လျားပြောင်းလဲမှု ပြုခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းက ရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်၏ ကဏ္ဍတိုင်း၌ နိုင်ငံခြားအကြီးစားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သဖြင့် ၎င်းနှင့်အတူ နည်းပညာလက်ဆင့် ကမ်းမှုနှင့် ထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်း ကောင်းများပျံ့နှံ့လာကာ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်၏ အဆင့်တိုင်းကိုတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာစေခဲ့ပါသည်။ ဖြည့်ဘက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအဖြစ် ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးအင်္ဂါရပ်များမှစပြီး စူပါမားကက်များမှတစ်ဆင့် ခေတ်မီ စားသောက်ကုန်လက်လီရောင်းချမှုများပါ တွဲဖက်တိုးတက်ထွန်းကားလာပါသည်။ ဒေသခံလုပ်ငန်းများ၏ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်အဆင့်များ၌လည်း FDI ၏ယှဉ်ပြိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလည်းတိုးတက် မြင့်မားလာ ပါသည်။

(ဂ) အထက်ပါအကြောင်းအရာနှစ်ရပ်၏ နီးကပ်သည့်အားဖြည့်မှုမှာ အာရှနိုင်ငံအစိုးရများက ရောင်းလိုအား ကွင်းဆက် တစ်လျှောက်တွင် လုပ်ဆောင်နေသော အသေးစားအလတ်စားနှင့် အကြီးစားလုပ်ငန်းများအတွက် **စီးပွားရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုရာသီဥတု**ကို တဖြေဖြေကောင်းမွန်တိုးတက်လာစေခဲ့သည့် မူဝါဒတစ်စုံ

ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ မူဝါဒများတွင် အရေးပါသောဥပမာများမှာ ရောင်းလိုအားနှင့် အလုပ်သမား စာချုပ်စာတမ်းနှင့်စပ်ဆိုင်သည့်စီးပွားရေးဥပဒေ၊ ကုန်သွယ်ရေးကန်သတ်မှုနှင့်စည်းကြပ်ခွန်များ၊ ပြည်တွင်း အခွန်အခများဖြေလျော့မှု၊ နှင့် ပြည်တွင်းကုန်စည်စီးဆင်းမှုတွင်နှောင့်ယှက်တားဆီးမှုများကိုဖယ်ရှားခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတင်လုပ်ကိုင်ချိန်နှင့် လုပ်ဆောင်ချိန်များတွင် အမျိုးမျိုးသော ကြိုးနီစနစ်များကိုဖယ်ရှား ခြင်းဖြင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကုန်ကျစရိတ်လျော့ချခြင်း၊ မူပိုင်ခွင့်၊ အခြားသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် စားသုံးသူကာကွယ်မှုများနှင့် လောလောလတ်လတ်အဖြစ် စားသောက်ကုန်ဆေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုဥပဒေများ ချမှတ်မှု၊ အရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းတို့အတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသော ကိုက်ညီမှုတိုင်းတာ စစ်ဆေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အတူ ကုန်ပစ္စည်းအရည်အသွေးအဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စံချိန် စံညွှန်းများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ရိက္ခာစနစ်၏ အလယ်ပိုင်း၊ အဖျားပိုင်းနှင့် ထွက်ကုန်ဈေးကွက်များအထူးသဖြင့်နှင့် ဆက်စပ်နေသော ဤ တတိယ မဏ္ဍိုင်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် မူဝါဒရလဒ်များသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍလုပ်ဆောင်မှုများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရာ၌ အံ့မခန်းဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျယ်ပြန့်သည်အကျိုးသက်ရောက်မှု (၃) ခုကိုမှတ်တမ်းပြုထားပါသည်။

ပထမမှာ ကျန်ရှိအာရှတစ်ခွင်၌ရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် “ဆိတ်ငြိမ်တော်လှန်ရေး” ဖြစ်ပေါ် ခဲ့ပါသည်။ မူဝါဒခွင့်ပြုချက်နှင့်အတူ အစိုးရရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် အခွင့်သာသောပတ်ဝန်းကျင်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော အသေးစားအလတ်စား အစားအသောက်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ကုန်းလမ်း ရေလမ်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရေခဲလုပ်ငန်း၊ သိုလှောင်မှုများ၊ လက်ကားလက်လီရောင်းချမှုများနှင့် အစားအသောက်ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများပေါ်ထွက်လာပြီး အာရှတစ်ခွင်တွင် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်ကိုတည်ထောင် ခဲ့ကြပါသည်။ ဤအရာများကို အစိုးရလုပ်ငန်းများကသာလုပ်နိုင်သည်။ ယင်းနောက်တဖန် ပြည်ပလုပ်ငန်းများသာလျှင် လုပ်နိုင်သည်ဟု မူဝါဒချမှတ်သူများ တစ်ချိန်ကထင်မြင်ယူဆခဲ့ကြသော်လည်း လွန်ခဲ့သော (၁၅) နှစ်က ဒေသဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများအမြောက်အမြားပေါ်ပေါက်လာမှုက လွန်စွာအံ့အားသင့်စရာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းများနှင့် အတူ သန်းပေါင်းများစွာသော အလုပ်အကိုင်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ပျော့ပြောင်းမှုရှိကာ ခံနိုင်ရည်ရှိပြီး တုန်ပြန်မှုရှိသော အပြိုင်အဆိုင်ခံသည့် ရောင်းလိုအားစနစ်များ တပါတည်းပေါ်ထွက်လာပါသည်။

ဒုတိယအနေဖြင့် အာရှရိက္ခာစနစ်၌ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပလုပ်ငန်းများ၏ ကြီးမားသောပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်အတူ “ခေတ်သစ်တော်လှန်ရေး” ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ အခြားအရာများထဲတွင်မူ စူပါမားကက်တော်လှန်ရေး (ယင်းကတဖန် သိုလှောင်ရုံများနှင့် ကွန်ပျူတာအခြေခံကုန်ပစ္စည်းစာရင်းခြေရာခံခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်မှုစနစ် အစရှိသည့် ခေတ်မီစနစ်များ စသော ခေတ်သစ်ကုန်ပစ္စည်းအခြေခံအဆောက်အအုံများတွင် ကြီးမားသောရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု များကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။)။ အလားတူပင် အစားအသောက်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် လက်ကားရောင်းချမှု ကဏ္ဍများကို လည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခဲ့ပါသည်။ ဤသည်ကအာရှတစ်ခွင်၌ ရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များ၏ ခေတ်မီတိုးတက် လာမှုကို “လျင်မြန်စွာခြေရာခံ”မိပြီး အစားအသောက်ဆေးဥပဒ်ကင်းမှု၊ အရည်အသွေးနှင့် တစ်သမတ်တည်း ထုတ်လုပ် လာနိုင်မှုစသော အကျိုးအမြတ်များကို ဦးတည်သွားခဲ့ပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ CP Foods ကဲ့သို့ လုပ်ငန်းကြီးများကလည်း အာရှမြို့ကြီးများ၏ စားနပ်ရိက္ခာပံ့ပိုးမှုလုံခြုံရေးကို အကျိုးအမြတ်ဖြစ်စေသည့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်အခက်အခဲ စီမံကွပ်ကဲမှုနှင့် ခံနိုင်ရည်ရှိမှုတို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာကြပါသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များရှည်ထွက်လာကာ မြို့ပြဈေးကွက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု (နှင့် ပြည်ပ ဈေးကွက်) ၏ ပျံ့နှံ့မှုအကျိုးဆက်က ဝေးလံခေါင်သီသည့်နေရာဒေသများအထိပါ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိသွားပြီး တောင်သူလယ် သမားများနှင့် ကျေးလက်ဒေသများကိုဝင်ငွေတိုးတက်လာစေပါသည်။ ၎င်းအပြင် အသေးစားအလတ်စား လုပ်ငန်းများအကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုများပြားလာခြင်းနှင့်အတူ ကွင်းဆက်ကိုခေတ်မီတိုးတက်စေမှုက အာရှရှိစားသုံးသူများ အတွက် အစားအသောက်စရိတ်ကိုလျော့ကျစေခဲ့ပါသည်။

၄. ယနေ့မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍ

မြန်မာသည်ကနဦးအခြေခံလက္ခဏာများ၌ ကျန်ရှိအာရှနိုင်ငံများနှင့် ကျယ်ပြန့်စွာတူညီသော်လည်း အဓိကကွာခြားမှုလည်းရှိနေပါသည်။ ကြီးမားသောအလားအလာရှိလင့်ကစား လွန်ခဲ့သောနှစ်ငါးဆယ်အတွင်း ကျန်အာရှနိုင်ငံများက ယင်းတို့၏ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကိုပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ချိန်၌ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် တိုးတက်မှုအနည်းငယ်သာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရိက္ခာစီးပွားရေးမှာမကြာသေးမီက ခေတ်မီတိုးတက်မှုဆီသို့ ကနဦးခြေလှမ်းများစတင်လှမ်းခဲ့ပြီး သီးနှံထွက်ရှိမှုနှုန်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုတိုးတက်မြင့်မားလာသော်လည်း နိုင်ငံအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍများ၏ အလားအလာအပြည့်အဝကိုအလျင်အမြန်ရောက်ရှိပြည့်မီရေးအတွက် လိုအပ်သောမူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ အစိုးရရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းစွမ်းဆောင်ရည်များကိုလျင်မြန်စွာနှင့် နည်းစနစ်ကျနစွာစတင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ယနေ့မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍကို အောက်ပါတို့ရှုချက်များဖြင့် ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။^၃ ။

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့ပြအစားအသောက်ဝယ်ယူအား စတင်မြင့်တက်လာပြီဖြစ်ပါသည်။ မြို့ပြဈေးကွက်မှာ ဆန်၊ ငါး၊ အသားများ၊ သစ်သီးဝလံများနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များအစရှိသည့် အမျိုးမျိုးသော စားသောက်ကုန်အမျိုးအစားများအတွက် နိုင်ငံဈေးကွက်၏ထက်ဝက်နှင့်အထက်ရှိနေပြီးဖြစ်ပြီး အားကောင်းစွာနှင့် ဆက်လက်ကြီးထွားရန်မျှော်လင့်နိုင်ပါသည်။
- ကွဲပြားသောအစားအသောက်အမျိုးအစားများစတင်ဖြစ်ပေါ်နေသော်လည်း အာဟာရပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်ကြသော လူများစွာ၏လိုအပ်ချက်အတွက် လုံလောက်မှုမရှိသေးပေ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဆင်းရဲဆုံးလူတန်းစား၏ အစားအသောက်စားသုံးမှုပမာဏမှာအနည်းငယ်မျှမြင့်တက်လာပြီး အနည်းလိုအာဟာရ (ဗိုက်တာမင် အေ၊ အိုင်အိုဒင်း) ချို့တဲ့မှုကိုထိန်းချုပ်နိုင်သော်လည်း သံဓာတ်ချို့တဲ့မှု အခြေခံသွေးအားနည်းရောဂါနှင့် ကလေးငယ်များအကြောရောင်ရောဂါ (ဗိုက်တာမင်ဘီဝမ်းချို့တဲ့မှု) များမှာရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။
- ကျေးလက်နေမိသားစုများမှာ ၎င်းတို့၏ ကွဲပြားစုံလင်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို စတင်လုပ်ဆောင်ကြပြီးဖြစ်ပြီး ကျေးလက်လယ်ယာပြင်ပအလုပ်အကိုင်များ၊ ဒေသလယ်ယာအလုပ်အကိုင်၊ နှင့် ရပ်ရွာအတွင်းနှင့်ပြင်ပသို့ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ခြင်းများ ရှိနေကြပါသည်။
- စပါးဦးစားပေးမှုဝါဒများကို အဓိကထားလုပ်ဆောင်နေသော်လည်း လယ်ယာများမှာ ယင်းတို့၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို စတင်ကွဲပြားစုံလင်စေနေပြီဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးမြေ၏ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းတွင် စပါးမဟုတ်သော စားသုံးသီးနှံများနှင့် စက်မှုသီးနှံများသာမက ငါးမွေးမြူရေးနှင့် တိရစ္ဆာန်ထုတ်လုပ်မှုများသို့ ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေကြပါသည်။^၄
- မကြာသေးမီကမြင့်တက်လာသောစီးပွားရေးကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်အတူ နိမ့်ဆင်းလာသောမွေးဖွားနှုန်း၊ မြို့ကြီးများသို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ထွက်ခွာရွှေ့ပြောင်းခြင်းများကြောင့် နိုင်ငံ၏နေရာအနှံ့အပြားတွင် ကျေးလက်လုပ်သားရှားပါးမှုနှင့် လုပ်အားခမြင့်တက်မှု ကိုပိုမိုမြင်တွေ့နေရပါသည်။

^၃ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်ပြီးအသေးစိတ်ပိုမိုသိရှိလိုပါက Than Tun, Adam Kennedy, and Ulrike Nischan, "Promoting Agricultural Growth in Myanmar: A Review of Policies and an Assessment of Knowledge Gaps," Washington, DC: International Food Policy Research Institute, November 2015ကိုရှုပါ။

^၄ ဤအချက်အလက်မှာ ၂၀၀၃ ခုနှစ် လယ်ယာသန်းခေါင်စာရင်းမှဖြစ်ကာ USAID (Yangon: Michigan State University and Myanmar Development Resource Institute's Center for Economic and Social Development, July 2013)အတွက် S. Haggblade et al., "A Strategic Agricultural Sector and Food Security Diagnostic for Myanmar," ၏တင်ပြချက်ကိုကိုးကားထားပါသည်။ ယင်းက (၁၂) နှစ်ကာလအတွင်း လယ်ယာမြေများကိုငါးမွေးကန်များအဖြစ်ပြောင်းလဲခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့မှုကြောင့် စပါး၏အရေးပါမှုကိုအသားပေးဖော်ပြထားပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုးတွင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့က စပါးသည်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု၊ သီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်ထွက်ကုန်စုစုပေါင်းတန်ဖိုး၏ (၃၉) ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ဟုအဆိုပြုထားပါသည်။ ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ကိုထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိသဖြင့် စပါး၏အရေးပါမှုကို အသားပေးဖော်ပြခြင်းဟန်ရှိပါသည်။

- မြေယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်မှုတွင် ခေတ်ကုန်ဆုံးပြီဖြစ်ပြီး ရှုပ်ထွေးသော မှတ်ပုံတင်မှုနှင့် ပိုင်ရှင်လွှဲပြောင်းမှု၊ မြေယာလုပ်ကိုင်ခွင့်များ၊ မြင့်မားသောမြေယာလွှဲပြောင်းမှုအခွန်အခများ၊ နှင့် မှတ်ပုံတင်နိုင်ခြေမရှိသည့် စုပေါင်းမြေယာလုပ်ကိုင်ခွင့်များက စိုက်ပျိုးမြေရရှိမှုကို ဟန့်တားနေပါသည်။
- အချို့သောဒေသများရှိလယ်ယာမြေများမှာ သွင်းရေ၊ မျိုးကောင်းမျိုးစေ့များ၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ လုပ်သားသက်သာစေသည့်ပေါင်းသတ်ဆေးများနှင့် အသေးစားစက်ယန္တရားများအသုံးပြုပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ခြင်းကို စတင်လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထုတ်လုပ်မှုအများစုမှာ လူအား၊ တိရစ္ဆာန်အားအသုံးပြုပြီး ရိုးရာအစဉ်အလာအတိုင်းလုပ်ဆောင်နေကြဆဲဖြစ်ကာ တစ်ရာသီသာစိုက်ပျိုးပြီး ရေသွင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမပြုကြပေ။ ကျေးလက်လုပ်အားခမြင့်တက်လာသည်နှင့်အညီ မြန်မာ့လယ်ယာလုပ်ငန်း၏ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုမှာကျဆင်းလာသည့်အပိုင်းတွင်ရှိနေပါသည်။
- ဆည်ရေများကိုတောင်သူလယ်သမားများထံသို့ အခမဲ့ဖြန့်ဝေပေးမှုကြောင့် ယင်းတို့မှာ ရေသုံးစွဲမှု၌ ထိန်းသိမ်းရွေးတာ သုံးစွဲမှုမရှိတော့သည့်အပြင် ရေပေးဝေမှုစနစ်များထိန်းသိမ်းပြုပြင်ရန်အတွက် အခွန်ဝင်ငွေ မရှိတော့ပေ။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာတော်လှန်ရေးက လူတိုင်းတတ်နိုင်သော လက်ကိုင်ဖုန်းဝန်ဆောင်မှုကို ကျေးလက်ဒေသများစွာသို့ လျင်မြန်စွာဆောင်ကြဉ်းပေးနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးလက်ဒေသများတွင်အင်တာနက်အသုံးပြုခြင်းမှာနည်းပါးပြီး အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်သော ကျွမ်းကျင်မှုချို့တဲ့ဆဲဖြစ်ပါသည်။
- စိုက်ပျိုးရိက္ခာကုန်စည်များ၏ နိုင်ငံတကာနှင့် နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှုများမှာ ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းခံနေရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏စိုက်ပျိုးရိက္ခာ အထူးသဖြင့် ဆန်စပါးနှင့် သားငါးထွက်ကုန်များဆိုင်ရာ ပို့ကုန် သွင်းကုန်မူဝါဒများမှာ အစိုးရ၏ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကြောင့်ရဲဖန်ရဲခါတွင် ကန့်သတ်ခံရမှုများရှိနေပါသည်။ ပြည်ပတင်ပို့သူများမှာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ယင်းကန့်သတ်ချက်များကို ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်မှုများအထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၌လုပ်ဆောင်ရာတွင်မြန်မာကုန်သည်များမှာ နစ်နာရသည့် အနေအထား တွင်ရှိနေပါသည်။ ကုန်သွယ်မှုတွင်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် နံ့ချာသည့် ကုန်သွယ်ရေးပံ့ပိုးမှုများကြောင့် မြန်မာတောင်သူလယ်သမားများအတွက် အကျိုးအမြတ်နည်းပါးစေပြီး အစားအသောက် ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှု အခက်အခဲနှင့် လူမှုကုန်ကျစရိတ်များကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။
- ကျေးလက် - မြို့ပြရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များနှင့် အတူ ပြည်ပပို့ကုန်ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များသည် ဆိတ်ငြိမ်တော်လှန်ရေး၏လက္ခဏာရပ်များအရ ပုဂ္ဂလိကအသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများနှင့် အကြီးစားလုပ်ငန်းများချဲ့ထွင်ကျယ်ပြန့်လာခြင်း အထူးသဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်မှု၊ လက်ကားရောင်းဝယ်ရေး၊ စီမံပြုပြင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ဆောင်မှုများမှတစ်ဆင့် စတင်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာနေပါသည်။ ခေတ်သစ်တော်လှန်ရေးမှာ မြို့ငယ်များတွင် မိနီမတ်များထွန်းကားလာခြင်းနှင့်အတူ မြို့ကြီးများတွင် စူပါမားကက်ကြီးများဖြစ်ထွန်းကျယ်ပြန့်လာမှုများအားဖြင့် လက်တွေ့ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

တကယ်တမ်းတွင်မူ ယင်းတွေ့ရှိချက်များမှာ အပြုသဘောဆောင်သည့် စတင်မှုလမ်းကြောင်းဖြစ်သော်လည်း နယ်ပယ်အဝန်းအဝိုင်းကျဉ်းမြောင်းဆဲဖြစ်ကာ ဖြစ်နိုင်ချေအပြည့်အဝကိုရောက်ရှိရန်မှာမူအလှမ်းဝေးကွာဆဲဖြစ်ပါသည်။ စနစ်ကျပြီး ကောင်းမွန်သည့် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဗျူဟာကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍကို ခေတ်မီအောင်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားမြှင့်တင်ခြင်းတို့ အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရာတွင်လိုအပ်နေပါသည်။ ယင်းက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးပန်းတိုင်များကိုရောက်ရှိစေရုံသာမက အာရှနှင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုတို့ကိုမြှင့်တက်လာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်စေရေး မှန်းမျှော်ချက်အသစ်

မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်စေရေး စနစ်ကျပြီးအနာဂတ်မျှော်မှန်းသည့်ဗျူဟာ၌ တိကျရှင်းလင်းသည့် ဦးတည်ချက်များ၊ အကောင်အထည်ဖော်မှုအခြေခံနိယာမများနှင့်အတူ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ

(တောင်သူလယ်သမားများအပါအဝင်) အကြား ထိရောက်စွာတာဝန်ခွဲဝေမှုများလည်းလိုအပ်ပါသည်။^၅ ၎င်းအပြင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာမူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု၊ အထောက်အထားအပေါ်အခြေပြုမှုနှင့် အဂတိကင်းစင်မှုများလိုအပ်ပါသည်။

ဤအချက်များကိုလုံးလုံးသွင်းပြီး ကျွန်ုပ်တို့သည် “မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်စေရေး မှန်းမျှော်ချက်သစ်”အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ အဆင့်မြင့် ဦးတည်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှု အခြေခံနိယာမများကို လေးစားစွာထောက်ခံတင်ပြထားပါသည်။ နည်းဗျူဟာ ထောက်ခံအကြံပြုချက်များမှာ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကျန်ရှိအာရှနိုင်ငံများ၏ ထိရောက်အောင်မြင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမူဝါဒသုံးရပ် အတွေ့အကြုံ သင်ခန်းစာများအပေါ်နမူနာယူစုစည်းတင်ပြထားပြီး လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏အခြေအနေအပေါ်ခိုင်မာစွာ အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၅.၁။ ဗျူဟာကျဦးတည်ချက်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုအခြေခံနိယာမများ

ဗျူဟာကျဦးတည်ချက် - ဤမျှော်မှန်းချက်သည် အချိန်နှင့် အမျှတည်တံ့မှုရှိသော ထုတ်လုပ်မှု၊ တုန့်ပြန်မှု၊ နှင့် ပါဝင်မှု တို့ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍကိုပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ယင်းခေတ်မီတိုးတက်မှုက နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး တွင် အလုပ်အကိုင်များဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပြီး ကျေးလက်ဝင်ငွေနှင့် စုဆောင်းငွေများကိုတိုးတက်လာစေကာ လယ်ယာ လုပ်ငန်း၊ အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းများတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကိုလှုံ့ဆော်စေမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ လူသားများအတွက် မူ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လက်လှမ်းမီနိုင်သောဈေးနှုန်းဖြင့် လုံလောက်တည်ငြိမ်သော စားနပ်ရိက္ခာကို ပံ့ပိုးပေးကာ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရလုံခြုံမှုကိုဖန်တီးပေးနိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ လူသားပေါင်းများစွာကိုလည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှ ကယ်ထုတ်နိုင်မည့် မမြင်ရသောစက်ဝန်းကိုဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော်မှုအခြေခံနိယာမ - မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းခေတ်မီပြီးအောင်မြင်သောစိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍ ဖြစ်ထွန်းလာ စေရန် အောက်ဖော်ပြပါအခြေခံနိယာမများကို လိုက်နာပြီး ဇယားတွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မူဝါဒအဆိုပြုချက်များ အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ထောက်ခံတင်ပြထားပါသည်။

- **အစိုးရမှပံ့ပိုးကူညီပြီး ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍက ဦးဆောင်မောင်းနှင်ခြင်း** - ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တလျှောက်တွင် ရှိသော တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ကျန်ရှိသောပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတစ်ခုလုံး ပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံထုတ်လုပ်ပြီး စားသုံးသူဝယ်လိုအားကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အစိုးရက မူဝါဒများ၊ အဖွဲ့အစည်းဌာနများနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ကိုပံ့ပိုးပေးပါသည်။
- **အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများနှင့် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများကို အလေးပေးခြင်း** - အလေးပေး ခံရမည့်သူမှာ အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများနှင့် အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းများဖြစ်ကာ ၎င်းတို့သည် ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုကိုအဓိကဦးဆောင်မောင်းနှင်သူများဖြစ်ပြီး သွင်းအားစု၊ နည်းပညာနှင့် ဈေးကွက် သတင်းအချက်အလက်များကိုဆောင်ထား၍ မည်သည့်အရာသည် မိမိတို့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရန် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သူများ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကို ပိုမိုကြီးမားသော ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများက ကူညီပေးပြီး ကြံ့ခိုင်ကောင်းမွန်ပြီး ထောက်ပံ့ကူညီမှုရှိသော အစိုးရဌာနများက ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုပြုပါသည်။
- **ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ** - ဤအခြေခံနိယာမများက မူဝါဒဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ အဓိကလုပ်ဆောင်သူများ၏ဩဇာသက်ရောက်မှုနှင့် အစိုးရဌာန အဆင့်တိုင်း၌ ယင်းမူဝါဒဖော်ဆောင်မှုစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကွပ်ကဲထိန်းချုပ်ရန် လိုအပ်

^၅ အစိုးရသစ်ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်နှင့်တပြိုင်နက် မည်သည့်ကိစ္စရပ်အပေါ်မည်သည့်ဝန်ကြီးဌာနကတာဝန်ယူလုပ်ဆောင်မည်ကို ရှင်းလင်း အောင်ပြုလုပ်ရန် အရေးကြီးလာမည်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် လွှတ်တော်တွင် မည်သည့်ပညာရပ်ကော်မတီကမည်သည့်နယ်ပယ်ကို ကိုင်တွယ် မည်ကိုနားလည်ရန်လွန်စွာအရေးပါပါသည်။ ယင်းအပြင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသအဆင့်ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် လွှတ်တော်များသာမက ဒေသခံ အဆင့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာပြောင်းလဲနိုင်မှုများကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ပါသည်။ မူဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၌ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအမြင့်မားဆုံး အဆင့်ကို ဦးထိပ်ထားရန်လိုအပ်ပြီး တောင့်တင်းခိုင်မာသော အဂတိတိုက်ဖျက်မှုလုပ်ငန်းများကခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ပေး ရန်လိုအပ်ပါသည်။

- **သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဆိုင်ရာရေရှည်တည်တံ့မှု** - စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှုသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ်တွင် ထိခိုက်မှုများရှိစေပြီး အခြားကဏ္ဍများ၏သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်စေမှုကလည်းတဖန် ဤစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍအပေါ်ထပ်မံသက်ရောက်မှုရှိနေပါသည်။ ကာလတိုနှင့်ရေရှည်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးအပေါ်ထိခိုက်စေမှုများအတွက် စီးပွားရေးတွင် ကြီးထွား ဖွံ့ဖြိုးရန်လိုအပ်ချက်နှင့် ဝင်ငွေဖန်တီးမှုအကြားထိန်းညှိပေးရန် စုပေါင်းဆုံးဖြတ်ချက်များ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပါ သည်။
- **စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍအတွက် စနစ်ကျသောနည်းလမ်းများ** - စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီ တိုးတက်စေခြင်းတွင် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေး၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် သွင်းရေ သာမက ရေလုပ်ငန်းနှင့် သစ်တော/သီးနှံ- သစ်တောများပါ ပါဝင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်း ထုတ်လုပ်မှုအဆင့် အကြောင်းအရာများသာမဟုတ် ကုန်သွယ်မှုနှင့် စီးပွားရေးဖန်တီးပေးသော ပတ်ဝန်းကျင်များအပါအဝင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ထုတ်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များကိုပါထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါ သည်။ နယ်ပယ်တစ်ခုတွင်အောင်မြင်မှုက အခြားနယ်ပယ်နှစ်ခု၌ မျှတသောအာရုံစိုက်အလေးပေးမှုကို လိုအပ်ပါသည်။
- **တိုးတက်လာသောမူဝါဒချမှတ်မှုနှင့် ဖော်ဆောင်မှုများအတွက် အစိုးရဌာနများအတွင်း ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု** - မူဝါဒ ချမှတ်မှုနှင့် ဖော်ဆောင်မှုများ၌ ဝန်ကြီးဌာနများအကြားနှင့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုစီအတွင်း၊ အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်အကြား၊ ပြည်ထောင်စုနှင့် ဒေသခံအစိုးရအဖွဲ့များအကြား ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပြီး စိတ်ဓာတ် သေးသိမ်ကျဉ်းမြောင်းမှုအစဉ်အလာများကိုရှောင်ရှားခြင်းသည် အကောင်းဆုံးရလဒ်များအတွက် အလွန်အရေး ပါပါသည်။
- **အဖွဲ့အစည်းအသစ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် တာဝန်များ** - စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးဝန်ကြီးဌာန နှစ်ခုကို ပေါင်းစည်းလိုက်ခြင်းသည် ဝန်ကြီးဌာန၏ဖွဲ့စည်းပုံအပြည့်အစုံကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန် အကောင်းဆုံးအခွင့်အရေးဖြစ်ပါသည်။ မျှော်မှန်းချက်သစ်နှင့် ကိုက်ညီမှုအပြည့်အဝရှိစေရန် ဌာနအသစ်များ၊ လူစွမ်းအင်အရင်းအမြစ်၊ ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် နည်းလမ်းများလိုအပ်မည်ဖြစ်ကာ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများသို့ ဘဏ္ဍာငွေရွေ့လျားသွားခြင်းများရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။
- **ဈေးနှုန်း** - မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အရင်းအမြစ်များစီမံခွဲဝေမှုအတွက် ရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအား အင်အားစု အပေါ် ကြီးမားစွာအားကိုးမှီတင်းလာခြင်း၏အရေးပါမှုနည်းတူ ဈေးနှုန်းစိစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း သည် ဝန်ကြီးဌာနအသစ်၏မူဝါဒလုပ်ငန်းအတွက် အရေးပါသောအရာဖြစ်သင့်ပါသည်။ ယင်းအတွက် ဈေးနှုန်း အချက်ပြ အခြေအနေများ စုဆောင်းခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းနှင့် နိုင်ငံခြားငွေလွှဲနှုန်း၊ စည်းကြပ်ခွန်နှင့် အခြား ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ ဆန်နိုင်ကျွံနိုင်သော ဝယ်လိုအားနှင့်ရောင်းလိုအား သဘော၊ နိုင်ငံခြားဈေးကွက်လှုပ်ရှားရွေ့လျားမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံစိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍလုပ်ဆောင်သူများ ရင်ဆိုင်နေရသော မက်လုံးစသည်များကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်သည့် စွမ်းရည်လွန်စွာလိုအပ်ပါသည်။
- **မူဝါဒအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၏ ထိရောက်မှုကိုစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းသည် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို မြှင့်တင်ပါသည်။** အစိုးရသစ်၏ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးဂတိသစ္စာပြုမှုတို့ဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ၏ စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍအစိတ်အပိုင်းများအပေါ် နှင့် မြေယာမဲ့များ၊ အငယ်စားထုတ်လုပ်သူများ၊ ကျေးလက်လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းများ၊ ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်၏အောက်ပိုင်းရှိလုပ်ဆောင်သူများ၊ ကျေးလက်စားသုံးသူများနှင့် စားသောက်သူများပါဝင်သည့် စိတ်ဝင်စားခြင်းခံရသောလူတန်းစားများ အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တိုင်းတာနိုင်မည့်ညွှန်းကိန်းများကို ပြည်နယ် ဒေသအလိုက်နှင့် ရောင်းလိုအား ကွင်းဆက်တစ်လျှောက်လုံးအတွက် ရေးဆွဲချမှတ်သင့်ပါသည်။ ယင်းကအလိုရှိသောရလဒ်များ ရောက်ရှိ

ပြည့်မီရေးအတွက် မူဝါဒများထိရောက်စွာ ဖော်ဆောင်နေမှုကိုသေချာစေပြီး အကယ်၍ မရရှိပါက ဆုံးရှုံးမှုနှင့် မလိုလားအပ်သော အကျိုးဆက်များကို ရှောင်ကွင်းနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်စေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၅.၂။ ဦးစားပေးများချမှတ်ခြင်းနှင့် အစီအစဉ်များပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း

ဤအဆိုပြုလွှာတွင်ထောက်ခံအကြံပြုထားသော လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးသည်အရေးပါသော်လည်း လက်တွေ့တွင် မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုများကိုတစ်ချိန်တည်းတစ်ပြိုင်တည်းမပြုလုပ်နိုင်ပေ။ ထိပ်ဆုံးဦးစားပေးမူဝါဒပြောင်းလဲမှုများစွာကိုချက်ချင်းလက်ငင်းချပြအသိပေးသင့်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစိုးရ၏ သွားလိုသော ကျယ်ပြန့်သည့်မူဝါဒဦးတည်ချက်များအား ကြေငြာခြင်းဖြင့် တိကျပြည့်စုံ သောမြေယာဥပဒေလိုအပ်ချက်ကို ချက်ချင်းတင်ပြသင့်ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုအတွက် ဥပဒေရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကဏ္ဍများစွာ ပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်းနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖန်တီးလုပ်ဆောင်ခြင်းတို့သည် လိုက်နာလုပ်ဆောင်သူများအပေါ် တိုက်ရိုက် အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိခင်အထိ အချိန်ယူသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သွားလိုသည့်မူဝါဒဦးတည်ချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြည်သူလူထုထံသို့ အစိုးရမှရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ အသိပေး နားလည်စေမှုသည် အစိုးရသစ်၏အစောပိုင်းကာလများတွင် လွန်စွာအရေးကြီးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအကြံပြုထောက်ခံချက်များကိုလက်တွေ့ဖော်ဆောင်ရန် သတင်းအချက်အလက်များပိုမိုလိုအပ်သကဲ့သို့ ပိုမိုနက်နဲသော စိစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းများလိုအပ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် စိစစ်လေ့လာသုံးသပ်ချက်များလွယ်ကူစွာရရှိနိုင် သော်လည်းအချို့ကိစ္စရပ်များတွင် အချက်အလက်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်နေပါသည်။ အလားတူ ပင် ထောက်ခံအကြံပြုချက်တစ်ခုစီ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အကျိုးသက်ရောက်မှုသာမက ဘဏ္ဍာရေးအခက်အခဲနှင့် လက်ရှိအဖွဲ့အစည်း စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဦးစားပေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် အကောင်းဆုံးစီစဉ် ချထားမှုများကိုသတ်မှတ်ခြင်းများသည် လွန်စွာအရေးပါလှပါသည်။ ယင်းထက်မက မတူညီသောအစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ အကြား (နှင့် ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းရှိဌာနများ)၊ လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် ဒေသအစိုးရများနှင့် ဒေသခံအုပ်ချုပ်ရေးများ အကြားထိတိုင်အောင် တာဝန်များကိုတိကျရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရန်အရေးကြီးပါသည်။ ၎င်းအပြင် တောင်သူလယ်သမား များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ (ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများကို လုပ်ဆောင်ရန်တွန်းအားမပေးနိုင်သော်လည်း သင့်တော်သော ဆွဲဆောင်မှုမလုံးများနှင့် အခွင့်အရေးများပြင်ဆင်ပေးပြီးဆွဲဆောင်နိုင်ပါသည်) များက မည်သည့်နေရာတွင် ဦးဆောင်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ လိုအပ်သည်ကို မီးမောင်းထိုးပေးရန်လည်းအရေးကြီးပါသည်။^၆

၅.၃။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီတိုးတက်ရေး မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်မြှင့်တင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ထောက်ခံ အကြံပြုချက်များ

အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများက မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍခေတ်မီ တိုးတက်ရေး မျှော်မှန်းချက်သစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ရည်ညွှန်းထားသည့် စနစ်တကျထောက်ခံ အကြံပြုချက်တစ်စုံကိုဖော်ပြထားပါသည်။

ဤထောက်ခံအဆိုပြုချက်များကို အခြားအာရှနိုင်ငံများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိမူဝါဒအခြေအနေအပေါ် သုံးသပ် တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ထောက်ခံအကြံပြုချက်များကို မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်အားဖြင့် ယခင်လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနကိုင်တွယ်ခဲ့သော ကိစ္စရပ်များထက်ပိုမို တင်ပြထားပါသည်။

^၆ ဤအဆိုပြုလွှာကိုပုံနှိပ်သည့်အချိန်တွင် အစိုးရပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှုကြေငြာပြီးစဖြစ်သဖြင့် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများအကြား တာဝန်ပေးအပ်ရန် ခက်ခဲမှုရှိပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်သစ်၏ ဗျူဟာကျဉ်းတည်ချက်နှင့် ချဉ်းကပ်ပုံ - မျှော်မှန်းချက်အသစ်၏ဦးတည်ချက်မှာ စားသုံးသူများအတွက် အမျိုးအစားကွဲပြားစုံလင်ပြီးအာဟာရပြည့်ဝကာ ပုံမှန်ရရှိနိုင်သောအစားအစာများ တိုးပွားလာအောင်ပြုလုပ်ရင်း ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ ဝင်ငွေနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများကို မြှင့်တင်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးပြီး ၎င်းတို့အားအသိပညာနှင့် နည်းပညာများ ရရှိစေကာ မြို့ပြနှင့်ကမ္ဘာ့ ဈေးကွက်များ နှင့်ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြင့် ဤဦးတည်ချက်ကို ပြည့်မြောက်အောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဗျူဟာကျဉ်းကပ်မှုမှာ အချိန်နှင့်အမျှတည်တံ့မှုရှိသော ထုတ်လုပ်မှု၊ တုန့်ပြန်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်ပါဝင်မှုတို့ရှိသော စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ရိက္ခာကဏ္ဍ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာစေရန်လိုအပ်သော မူဝါဒ၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့် လူမှုအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူသားအရင်း အမြစ်စွမ်းအင်များအပေါ်တွင်အဓိကဦးတည်ချဉ်းကပ်မှုပြုထားပါသည်။ ဗျူဟာကို ထိရောက်စွာဖော်ဆောင်နိုင်မှုက နိုင်ငံတဝှမ်းလုံးတွင် အလုပ်အကိုင်များဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပြီး ကျေးလက်ဝင်ငွေနှင့် စုဆောင်းမှုများကိုတိုးတက်လာစေကာ လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို လှုံ့ဆော်စေမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ လူသန်းပေါင်းများစွာကိုလည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှဆွဲထုတ်နိုင်မည့် မမြင်ရသောစက်ဝန်းကို ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါဦးတည်ချက်ပြည့်မီအောင်မြင်ရန် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှစပြီး ပြည်နယ်ဒေသများအားလုံးနှင့် ရပ်ရွာ အဆင့်အထိ အစိုးရအဆင့်တိုင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ အဓိကလုပ်ဆောင်သူများ၏ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှု၊ ယုံကြည် စိတ်ချနိုင်မှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအဆင့်အတန်းအမြင့်မားဆုံး အားလုံးခြုံငုံပါဝင်ဖော်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ (က) မူဝါဒဆိုင်ရာ အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက်များမပြုလုပ်မီ ပြည်သူလူထုအတွက် မှတ်ချက်ပြုကာလ (၆၀) ရက်လိုအပ်ခြင်းနှင့် (ခ) မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအားလုံးကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိနိုင်ငံသားအားလုံး သိရှိနိုင်စေခြင်း များကို ထောက်ပြအကြံပြုထားပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင် မျှော်မှန်းချက်သစ် အကောင်အထည်ဖော်ရန် မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ဗျူဟာအပေါ်အခြေခံချမှတ်သည့် နည်းစနစ်ကျသော အကြံပြုထောက်ခံချက်များကိုဖော်ပြထားပါသည်။

မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ထောက်ခံအကြံပြုချက်ဇယား

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
ပထမမဏ္ဍိုင် - အသေးစားလယ်ယာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း	
မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ	
<p>က) ထုတ်လုပ်ရမည့်စိုက်ပျိုးရေး ထွက်ကုန် များအတွက် တောင်သူ လယ်သမားများကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ခွင့်ပေးခြင်း။</p>	<p>က. ၁) ဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြေငြာချက်နှင့် ထုတ်ပြန်ချက်များတွင် တောင်သူလယ်သမားများအနေနှင့် မိမိတို့၏မြေယာ၊ အလုပ်သမားများကို မည်ကဲ့သို့ အသုံးချမည်နှင့် ပတ်သက်ပြီး လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် အဆိုပါလွတ်လပ်ခွင့်ကိုလည်း အသစ်ထပ်မံ ထုတ်ပြန်သော ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပေးခြင်းဖြင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကိုသေချာစေမည်။ မဏ္ဍိုင် (၂) အပိုင်း (က) တွင် မြေယာ အမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် တောင်သူ လယ်သမားများအတွက် ယင်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့်မြေအမျိုးအစားနှင့် ကိုက်ညီမှုအရှိဆုံးဖြစ်သော မြေအသုံးချမှုကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်ဖော်ပြပေးထားသည်။</p> <p>က. ၂) စိုက်ပျိုးမှုနှင့်နည်းလမ်းများ (နည်းပညာ၊ စီးပွားရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသည့်စနစ်၊ ဈေးကွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဦးတည်ချက်များ) တွင်မှန်ကန်သောဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်စေရန် တောင်သူလယ်သမားများကို သတင်း အချက်အလက်များနှင့် စွမ်းရည်များပံ့ပိုးမှုပြုမည်။ အသေးစိတ်ကို အောက်တွင် အသေးစိတ်ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။</p> <p>က. ၃) စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော်လည်း အခြားဝင်ငွေသီးနှံနှင့် ကြံကဲ့သို့စက်မှုသီးနှံများစိုက်ပျိုးလိုသော၊ ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ဆောင်လိုသော တောင်သူ လယ်သမားများ (အထူးသဖြင့် ၁၀ ဧကနှင့်အောက် အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများ) အတွက် တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဖယ်ရှားမည်။</p> <p>က. ၄) တောင်သူလယ်သမားများ ဈေးကွက်ရှာဖွေရောင်းချမှုနှင့် အရင်းအမြစ်သုံးစွဲမှုနှင့်အတူ အစိုးရမူဝါဒနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ကိစ္စရပ်များကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အကျိုးဆောင်တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ကူညီလုပ်ဆောင်မည်။</p>
<p>ခ) ကျေးလက်ဒေသများတွင် မြင်နိုင် သည့်၊ မမြင်နိုင်သည့် ဆက်သွယ်ရေး အခြေခံ အဆောက်အအုံများ၌ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံခြင်း။</p>	<p>ခ. ၁) လက်ကားဈေး၊ သားသတ်ရုံ၊ အအေးခန်းသိုလှောင်ရုံ၊ အအေးခန်းသယ်ယူပို့ဆောင်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးပေးသွင်းခြင်း (ဒုတိယမဏ္ဍိုင်တွင် ရေနံ ပတ်သက်ပြီး အသေးစိတ်ပိုမိုဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်)၊ ကျေးလက်လမ်း၊ ကျေးလက်လျှပ်စစ်မီးသွယ်တန်းခြင်းအစရှိသည်များကို ထိန်းချုပ်ကိုင်တွယ်ခြင်းနှင့် ယင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတိုးတက်မြင့်မားစေခြင်းနှင့်စိစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းပြုလုပ်မည်။</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>ခ. ၂) နိုင်ငံတော်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအစီအစဉ်အတွင်းသို့ ကျေးလက်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးလိုအပ်ချက်များကိုပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းမည့် ကျေးလက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုအခြေခံအဆောက်အအုံကို မြှင့်တင်မှုပြုလုပ်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ဈေးကွက်သို့ ဆက်သွယ်ထားသည့်လမ်းမကြီးများသို့ ကျေးလက်လမ်းများ (အထူးသဖြင့် ဝေးလံခေါင်သီနှင့် နယ်စပ်ဒေသများက ချိတ်ဆက်လာနိုင်စေရန် တိုးတက်လုပ်ဆောင်ခြင်း) ချိတ်ဆက်မှုကို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမည်။</p> <p>ခ. ၃) ကျေးလက်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် စည်းမျဉ်းမူဘောင်ချမှတ်ခြင်း။</p> <ul style="list-style-type: none"> • တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအတွင်းနှင့် ယင်းတို့တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြားစိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များစီးဆင်းမှုကို တားမြစ်ထိန်းချုပ်ထားသော အခွန်အခစနစ်များ၊ ပေးချေမှုစနစ်များကို ပယ်ဖျက်မည်။ • သယ်ယူပို့ဆောင်မှုကုန်ကျစရိတ်နှင့် ကြာမြင့်ချိန်များလျော့ချနိုင်ရန် လမ်းတံတားကြေးကောက်ခံမှုများကို ပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ်မည်။ <p>ခ. ၄) အောက်ဖော်ပြပါ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍများတွင်ခေတ်မီသတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်မှုနည်းပညာများကို အသုံးပြုခြင်း။</p> <ul style="list-style-type: none"> • စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍစာရင်းဇယားများကောက်ခံစုဆောင်းမှု၊ အဖြေရှာသုံးသပ်မှု၊ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုမှုနှင့် ထုတ်ပြန်မှုတို့တွင် ဒီဂျစ်တယ်ကွန်ယက်ကို အသုံးပြုမည်။ • ဈေးကွက်များ (ဈေးနှုန်း၊ အဆင့်အတန်းနှင့် အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်များ)၊ ရာသီဥတု၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် နည်းပညာအသိပညာ သတင်းအချက်အလက်များကို ရယူခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေမှုများတွင် လက်ကိုင်ဖုန်းများနှင့် အင်တာနက်ကိုအသုံးပြုမည်။ • နည်းပညာဖြန့်ဝေသူ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်ဆက်သွယ်မှုပြုရန် နှင့် တောင်သူလယ်သမားများထံ အချိန်ကိုက်နှင့် ထိရောက်သော ပညာပေးဝန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ - မှန်ကန်သောမျိုးစေ့နှုန်းထား၊ မြေဩဇာထည့်သွင်းရန်နေရာနှင့် မြေအမျိုးအစားမြေပုံ၊ သီးနှံကာကွယ်မှုအတွက် စိုက်ပျိုးရေးဓာတုဆေးဝါးများအသုံးပြုခြင်းအစရှိသည်) ပြုလုပ်ရန် လက်ကိုင်ဖုန်းများကိုအသုံးပြုမည်။ • မြေကြီးအာရုံခံကိရိယာ (soil sensors) နှင့် လက်ကိုင်ဖုန်းများအသုံးပြုပြီး တောင်သူလယ်သမားများကို မှန်ကန်သည့်ရေပေးသွင်းမှုအကြံပြု မည်။ • ကုန်သည်ပွဲစားများ၊ ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သူများအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကုန်ပစ္စည်းနှင့် ရိက္ခာကုန်များစီးဆင်းမှု စီမံထိန်းချုပ်ရာတွင် ရေဒီယိုလှိုင်း အသုံးပြုနေရာပြစနစ်ကိုအသုံးပြုမည်။ • လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ သိုလှောင်မှု၊ စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုများအပါအဝင် အခြေခံအဆောက်အအုံများရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ထိရောက်အောင်မြင်မှုမြှင့်တင်ရန် ကျေးလက်လူဦးရေ၊ လယ်ယာများ၊ လယ်အမျိုးအစားများ၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ ရာသီဥတု၊

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>ရေအသုံးပြုမှု၊ ကုန်သိုလှောင်မှုအင်္ဂါရပ်များနှင့် ဈေးကွက်များ၏ နေရာပျံ့နှံ့မှုပြု ဒီဂျစ်တယ်မြေပုံများဖန်တီးမည်။</p> <p>ခ. ၅) (သိုလှောင်မှု၊ ကုန်စာရင်းနှင့် ဖြန့်ချိမှုကိုခြေရာကောက်မှု) စသည့် ခေတ်မီကုန်စည်လုပ်ငန်းများအတွက် ကောင်းမွန်လုံလောက်သော အင်တာနက် စွမ်းအားကိုသေချာစေမည်။</p>
<p>ဂ) မြေယာပြုပြင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမှု လုပ်ငန်းများအတွက် စက်ယန္တရား အသုံးပြုမှုမြှင့်တင်ခြင်း။</p>	<p>ဂ. ဝ) မြေယာပြုပြင်ခြင်း၊ မျိုးစေ့ချခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းခြင်းတို့တွင်စက်ယန္တရားများအသုံးပြုမှုကိုမြှင့်တင်နိုင်ရန် တောင်သူ လယ်သမားများ မိမိတို့၏လယ်ယာများ (လယ်ယာလမ်းများ၊ ရေထုတ်မြောင်း၊ ရေသွင်းမြောင်းများနှင့် မြေညှိခြင်း) ကိုပေါင်းစပ်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်မည်။ ရေသွင်း စိုက်ပျိုးသည့်ဒေသများတွင် ရေသုံးစွဲသူအဖွဲ့အစည်းများအားဖြင့် ဤလုပ်ဆောင်ချက် ကိုမြှင့်တင်နိုင်ပါသည်။</p> <p>ဂ. ၂) တောင်သူလယ်သမားများ စက်ယန္တရားဝယ်ယူရာတွင် ချေးငွေပိုမိုရရှိစေရန် နှင့် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများ ပစ္စည်းကိရိယာ ငှားရမ်း အသုံးပြုခြင်းများ (တန်ဖိုးကြီးကိရိယာပစ္စည်းများကိုမျှဝေအသုံးပြုခြင်းအပါအဝင်) ပိုမိုပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန် ပုဂ္ဂလိက ငွေကြေးအဖွဲ့ အစည်းများ နှင့်အခြားလုပ်ငန်းရှင် (သွင်းအားစုပုံပိုးသူများနှင့် ဝယ်လက်များအစရှိသည်) များအတွက် ကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင် ကိုမြှင့်တင်မည်။ (ဒုတိယမဏ္ဍိုင် - အပိုင်း (ဂ) တွင်ကြည့်ရန်)</p>
<p>ဃ) အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးဌာနများတွင် အဖွဲ့ အစည်းနှင့် လူစွမ်းအား ဆန်းသစ်မြှင့်တင်ခြင်း နှင့် တည်ဆောက်ခြင်း။</p>	<p>ဃ. ဝ) ပြည်သူများအတွက် ထိရောက်သောကုန်စည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်မှုတို့သေချာမှုရှိစေရန် ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းနှင့် ဝန်ကြီး ဌာနများ တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြားသာမက ယင်းတို့နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အရပ်သား အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုများ တိုးမြှင့်စေမည်။</p> <p>ဃ. ၂) စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍ စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးစိစစ်သုံးသပ်မှုများလုပ်ဆောင်ရာ၌ မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် လမ်းပြထိန်း ကျောင်းနိုင်ရန်နှင့် အဓိကလုပ်ဆောင်သူများထံ သတင်းအချက်အလက်များဖြန့်ဝေမှုပြုနိုင်ရန် ဝန်ကြီးဌာန၏ စွမ်းရည်များတိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးစေမည်။</p> <p>ဃ. ၃) သီးနှံ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ငါး အစရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စာရင်းဇယားများ၊ နှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကောက်ယူခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးမြေပြင်စာရင်းပုံမှန်ကွင်းဆင်းကောက်ယူခြင်းနှင့် (၁၀) နှစ်တစ်ကြိမ် သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူခြင်းများကို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမည်။</p> <p>ဃ. ၄) စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအတွင်း အီလက်ထရွန်းနစ်စိုက်ပျိုးရေးဌာနဖွင့်လှစ်ပြီး သတင်းအချက်အလက် ဆက်သွယ်မှု နည်းပညာကိုအသုံးပြုကာ အစိုးရ၊ တောင်သူလယ်သမားနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအကြား နည်းပညာ၊ ဈေးကွက်သတင်းအချက်အလက်များ စီးဆင်းခြင်းကို အစပြုလုပ်ဆောင်မည်။ (ပထမမဏ္ဍိုင် အခန်း (ခ. ၄) ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မည်)</p> <p>ဃ. ၅) စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာသိပ္ပံပညာရပ်များ၊ ကုန်စည်လုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးများတွင် ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များကို</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>အဆင့်မြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ရိက္ခာကဏ္ဍတွင် လူသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတည်ဆောက်ရန် ထိရောက်မှုရှိသည့် ပညာရေး၊ သင်တန်းနှင့် သုတေသနဌာနများ ပြန်လည်ရှင်သန်စေမည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ တို့၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ ပညာရပ်နှင့် သင်တန်းများအနီးကပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးမည်။</p> <p>အဆင့်မြင့်ပညာရေးအတွက်</p> <ul style="list-style-type: none"> • လက်ရှိရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကို ရိုးရိုးဘွဲ့နှင့် ဘွဲ့လွန်ပညာရပ်များပို့ချသော စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ငါးမွေးမြူရေးကောလိပ်များပါဝင်သည့် တက္ကသိုလ်တစ်ခုအဖြစ်ပေါင်းစပ်မြှင့်တင်မည်။ ရေဆင်းနှင့် အခြားတက္ကသိုလ်များတွင် စိုက်ပျိုးရေးဘောဂဗေဒ၊ စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးနှင့် ဈေးကွက်ဘာသာရပ်၊ စိုက်ပျိုးရေးအင်ဂျင်နီယာ၊ ရေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ အစားအသောက် နည်းပညာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးပညာပေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဘာသာရပ် အစရှိသည့် အဓိကအထူးပြုဘာသာရပ်များကို အဆင့်မြင့် တင်မည်။ <p>အသုံးချပညာရပ်နှင့် သင်တန်းများအတွက်</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပြည်နယ်၊ တိုင်းအသီးသီးရှိ စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံများတွင် (၃) နှစ်ဒီပလိုမာသင်တန်းများကို စိုက်ပျိုးရေး၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ငါးမွေးမြူရေး၊ စက်ယန္တရား၊ အစားအသောက်နည်းပညာ၊ လယ်ယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးနှင့် ဈေးကွက်ဘာသာရပ်များပါဝင်သော အဓိကအထူးပြုဘာသာရပ်များ သင်ကြားပို့ချနိုင်ရန် တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်မည်။ ကာလတိုသင်တန်းများကိုလည်း ဤသိပ္ပံကျောင်းများတွင် ပို့ချပြီးလက်မှတ်ပေးအပ်နိုင်ရန် တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်မည်။ • စိုက်ပျိုးရေးအထက်တန်းကျောင်းများနှင့် အခြားအစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို ပြန်လည်ရှင်သန်စေမည်။ <p>ဃ. ၆) တိရစ္ဆာန်နှင့် ငါးမွေးမြူရေးစသည့် အသုံးချသုတေသနခြံများနှင့် ဌာနများကို စိစစ်၊ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီးအဆင့်မြင့်တင်မည်ဖြစ်ပြီး သုတေသနလုပ်ငန်း အတွက်လည်း လူ့စွမ်းရည်တည်ဆောက်မည်။</p> <p>ဃ. ၇) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒလေ့လာရေးဌာနဖြစ်သော စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍတွင် ပညာရေး၊ သုတေသနနှင့် မူဝါဒချမှတ်မှုစွမ်းရည်များ အားအင်ဖြည့်တင်းခြင်းနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်းများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းစေမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနနှင့် ပညာပေးဝန်ဆောင်မှုဌာနအကြား ခိုင်မာသောပေါင်းကူးဆက်သွယ်မှု ဖြစ်ပေါ်စေမည်။ <p>ဃ. ၈) နိုင်ငံတဝှမ်းလုံးရှိ ကွဲပြားစုံလင်စွာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုပြုလုပ်လာသော အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများကို မိမိတို့၏ဝယ်ယူသူများအဖြစ် ဆက်ဆံလျက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်မှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကိုဖြစ်စေလျက် ၎င်းတို့လိုအပ်သော နည်းပညာနှင့် ဈေးကွက်သတင်းအချက် အလက်များကိုပံ့ပိုးပေးသည့် စိုက်ပျိုးရေးပညာပေးစနစ်ကိုမြှင့်တင်ရန် လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံပေါ်၌ အဆင့်မြင့်</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>တည်ဆောက်ပြုပြင်မှုပြုလုပ်မည်။ စိုက်ပျိုးရေးပညာပေးဝန်ဆောင်မှုများသည် သီးနှံ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ငါးလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုး-သစ်တောအစရှိသော ကဏ္ဍများအားလုံးအတွက် ရရှိနိုင်သောအခြေနေရှိနေရန်လိုအပ်ပါသည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • လက်ရှိပညာပေးဝန်ထမ်းများ၏ အရေးကြီးဆုံးသောစွမ်းရည်များကိုမြှင့်တင်ရန် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းကို သက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းဌာနများ နှင့် ပူးပေါင်းဖွင့်လှစ်မည်။ • ဘာသာရပ်ကျွမ်းကျင်သူများ (SMS) အပါအဝင် ပညာပေးဝန်ထမ်းများအရေအတွက်ကို ပုံမှန်တိုးမြှင့်မှုပြုလုပ်ပြီး အချိန်နှင့်အမျှ ဌာနတွင်းသင်တန်း နှင့် ခိုင်ခံ့သောလုပ်ငန်းအသားပေးမိတ်ဆက်သင်တန်းများကို ပံ့ပိုးပေးမည်။ • တောင်သူလယ်သမားများနှင့် အခြားလုပ်ငန်းရှင်များ ပိုမိုထိရောက်စွာဆက်သွယ်မှုပြုလုပ်နိုင်ရန် ပညာပေးဝန်ထမ်းများကို သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာတန်ဆာပလာများ၊ ထုတ်လွှင့်မှုနည်းပညာ (တီဗွီ၊ ရေဒီယိုနှင့် လူမှုကွန်ယက်) အသုံးပြုမှု စွမ်းရည်များ မြှင့်တင်ပေးမည်။ • ကောင်းမွန်သည့်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်သည့်နည်းပညာသတင်းအချက်အလက်များကိုဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးပညာပေးဝန်ဆောင်မှုဌာနများအကြားပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုအစီအစဉ်များကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်။
ဒုတိယ မဏ္ဍိုင် - သွင်းအားစုဈေးကွက်ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း	
မူဝါဒများ နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ	
<p>က) စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် တောင်သူလယ်သမားများကို လုံခြုံသော မြေယာ လုပ်ကိုင်ခွင့် ပေးအပ်ခြင်း။</p>	<p>က. ဝ) ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုရှိကာ အလွှာစုံလုပ်ငန်းရှင်တို့၏အကြံပြုချက်များနှင့် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒကို ထည့်သွင်းထားသည့် ပြည်စုံသည့်မြေယာ ဥပဒေကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်။</p> <p>က. ၂) မြေအသုံးချမှုအမျိုးအစားကို လယ်ယာ၊ သစ်တောနှင့် အခြားမြေအမျိုးအစားများဟူပြီး (၃) မျိုးသာရှိရင်းစွာသတ်မှတ်စေမည်။ တောင်သူလယ်သမားများဆုံးဖြတ်ချက်ပြုလုပ်ရာတွင် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုဖြစ်စေသည့် “မြေယာတွင်မည်သည့်သီးနှံကိုစိုက်ပျိုးရမည်” စသည့် အမျိုးအစားသတ်မှတ်မှု အသေးစိတ်များကို ဖယ်ရှားပစ်မည်ဖြစ်ပြီး ယင်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ယင်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် စိုက်ပျိုးရေးအတွက်သတ်မှတ်ထားသော မြေယာပေါ်တွင် ဝင်ငွေတိုးစေမည့် မည်သည့်စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာအသုံးပြုမှုမျိုးကိုမဆို ခွင့်ပြုပေးမည်။</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>က. ၃) အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းမပြုလုပ်ရသေးသောစိုက်ပျိုးမြေများကို အငယ်စားတောင်သူလယ်သမားများနှင့် မြေယာမဲ့တောင်သူများသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင် မည့် မြေလွတ်မြေလပ်၊ ပလပ်မြေနှင့် မြေရိုင်းဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်မည်။</p> <p>က. ၄) တိကျသေချာပြီး နောက်ဆုံးပေါ်ဒီဂျစ်တယ်သတင်းအချက်အလက်စနစ်များ (ဥပမာ - အီလက်ထရွန်းနစ်မြေယာမှတ်ပုံတင်စနစ်များ)၊ မြေပုံများ (ဥပမာ- အစိုးရဌာနများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများရှိ ပျံ့နှံ့မှုအချက်အလက်များကို စုပေါင်းပြီး ဒီဂျစ်တယ်မြေပုံအဖြစ်ပေါင်းစည်းရေးဆွဲခြင်း) ကို ထွန်းကားစေပြီး မြေယာအငြင်းပွားမှုများကိုဖြေရှင်းနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အဖွဲ့အစည်းအစီအစဉ်များကို ပေါ်ပေါက်စေမည်။</p> <p>က. ၅) တောင်သူလယ်သမားများမြေယာများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာအသုံးပြုနိုင်စေရန် မြေယာဈေးကွက်ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် စနစ်များ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရိုးရှင်းစေခြင်းနှင့် လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းများပြုလုပ်မည်။ စိုက်ပျိုးမြေများအပေါ် တောင်သူလယ်သမားများကို ရောင်းဝယ်ခွင့်၊ ပေါင်နှံခွင့်၊ ငှားရမ်းခွင့်နှင့် အမွေဆက်ခံခွင့်များပါဝင်သည့် ပိုမိုလုံခြုံသည့်မြေယာလုပ်ကိုင်ခွင့်များချပေးမည်။</p> <p>က. ၆) စိုက်ပျိုးမြေယာမူဝါဒများ၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စိုက်ပျိုးမြေနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ၊ အငြင်းပွားဖြေရှင်းမှုများ၊ ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုများနှင့် အခြားမှတ်တမ်းမှတ်ရာများ စသည့်သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုရရှိနိုင် ရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>က. ၇) အမျိုးသားမြေယာဥပဒေသစ်ထွက်ပေါ်လာရန်စောင့်ဆိုင်းစဉ်တွင် ပိုမိုပျော့ပြောင်းသောမြေယာအသုံးချမှုကို မိတ်ဆက်ပေးမည့် ရှေ့ဆောင်လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ - ၁၀ ဧကအောက် မြေယာများ၌ လယ်မြေကို ငါးမွေးမြူခြင်းနှင့် အခြားဝင်ငွေရသီးနှံများစိုက်ပျိုးခြင်း) ကို ခွင့်ပြုမည်။</p> <p>က. ၈) နုံအလိုက်အလားအလာရှိသောစိုက်ပျိုးစနစ်များကို သတ်မှတ်ခြင်းပိုမိုပြုလုပ်နိုင်ရန် ရာသီဥတု၊ မြေအမျိုးအစား၊ ရေရရှိမှုနှင့် မြေသယံဇာများ၏ စိုက်ပျိုးဂေဟမြေပုံကို ပြုစုမည်။ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခြင်းက ပညာပေးဝန်ထမ်းများနှင့် သွင်းအားစုပံ့ပိုးသူများအတွက် သီးနှံမျိုးများ၊ သွင်းအားစုများ၊ သွင်းရေ လိုအပ်ချက်များစသည်တို့ဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များပံ့ပိုးခြင်းကိုလွယ်ကူချောမွေ့စေမည်။</p>
<p>ခ) မြန်မာ့သီးနှံမျိုးစေ့၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် အခြားစိုက်ပျိုးရေးဓာတ်များ) နှင့် အသုံးအဆောင်ကိရိယာများဈေးကွက် လွတ်လပ်ခွင့်အတွက် မူဝါဒများပြဋ္ဌာန်းခြင်း</p>	<p>ခ. ၁) နိုင်ငံစုံကုမ္ပဏီများအပါအဝင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကုမ္ပဏီများကို သင့်တော်သည့်ခွင့်ပြုချက်များဖြင့် မျိုးစေ့များတင်သွင်းမှုနှင့် ပြည်ပတင်ပို့မှုများ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် မျိုးစေ့မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပြင်ဆင်ပြုပြင်သည့်မျိုးစေ့ဥပဒေအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုလမ်းစဉ်မူကြမ်းအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ မှတ်ချက်ပြုမှုများကို လွယ်ကူချောမွေ့စေမည်။ <p>ခ. ၂) ပြည်ပမှတင်သွင်းသောစိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများရရှိမှုမြှင့်တင်ရန် ကုန်ပစ္စည်းမှတ်ပုံတင်မှုနှင့် တရားဝင်ဖြစ်စေမှုများ ချောမွေ့လွယ်ကူ</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>အောင်လုပ်ဆောင်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> မျိုးစေ့နှင့်ပတ်သက်ပြီး မျိုးစေ့စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ရရှိသောမျိုးစေ့များ တရားဝင်ဖြစ်စေခြင်းများကို ဝန်ထမ်းနှင့် ဓာတ်ခွဲခန်း အင်္ဂါရပ် လုံလောက်ပြည့်စုံမှုမရှိသည့် အစိုးရမှ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရမည်။ နည်းလမ်းများအနေဖြင့် အထောက်အထားများကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ညီမျှသော စမ်းသပ်မှုပြုလုပ်နိုင်သည့် အာဆီယံနိုင်ငံများရှိ အမျိုးသားမျိုးစေ့ကော်မတီသို့ တင်ပြခြင်း သို့မဟုတ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂလိကမျိုးစေ့ဓာတ်ခွဲခန်းများသို့ တင်ပြခြင်းခွင့်ပြုရန်ဖြစ်သည်။ <p>ခ. ၃) ပစ္စည်းတုပပြုလုပ်ခြင်းများ၊ ရောနှောခြင်းများနှင့် အမှတ်တံဆိပ်မှားယွင်းထုတ်လုပ်မှုများမှ ကင်းရှင်းရန် မှန်ကန်သောစမ်းသပ်မှုနှင့် အတည်ပြုမှု လုပ်ငန်းစဉ်များကိုသေချာစေသော ဓာတ်မြေဩဇာဥပဒေ၊ ပိုးသတ်ဆေးဥပဒေများကို အတည်ပြုခြင်းနှင့် ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်တံဆိပ်များအတွက် ခေတ်မီဥပဒေအတည်ပြုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများပြုလုပ်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> တောင်သူလယ်သမားများကို မှန်ကန်သော ဓာတ်မြေဩဇာအသုံးပြုမှုနှင့် ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုမှုများကို ပိုမိုနားလည်လာစေရန် ပြုလုပ်ပြီး ဝန်ထမ်း၊ စမ်းသပ်မှုနှင့် အတည်ပြုမှုစွမ်းရည်များကိုလည်းတည်ဆောက်မည်။
<p>ဂ) ကျေးလက်အခြေပြုတစ်ဦးချင်း၊ လယ်ယာများနှင့် ကျေးလက်လုပ်ငန်းများအတွက် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင်ဖန်တီးပေးခြင်း။</p>	<p>ဂ. ၁) ကျေးလက်အသိုင်းအဝိုင်းများ အထူးသဖြင့် တောင်သူလယ်သမားများနှင့် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများကို လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်ရန် ဘဏ်များ၊ အသေးစားချေးငွေအဖွဲ့အစည်းများ၊ ချေးငွေနှင့် ငွေကြေးကုမ္ပဏီများနှင့် အာမခံကုမ္ပဏီများအစရှိသည့် ဘဏ်မဟုတ်သော ငွေကြေးအဖွဲ့အစည်း များကို အားပေးမြှင့်တင်သော စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည်။ ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်နှင့် စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အနီးကပ်ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> မကြာသေးမီကအတည်ပြုခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းဥပဒေပါစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ယင်း လုပ်ငန်းစဉ်၌ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ၏ ခိုင်မာစွာ ပါဝင်စေမည်။ ဘဏ်များတွင် အဓိကစီမံထိန်းချုပ်မှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြင့် ငွေကြေးတိုးချဲ့မှုပြုလုပ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ (ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လိုအပ်သော ကိစ္စရပ်များစွာများထဲမှ) ပါဝင်ပါသည်။ <ul style="list-style-type: none"> ချေးငွေများအတွက် အပေါင်ခံ သို့မဟုတ် အာမခံပစ္စည်းထားရှိမှုတွင် ပျော့ပြောင်းမှုရှိခြင်း (ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများကို အပေါင်ခံ ပစ္စည်းထားရှိခွင့်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အလားအလာနှင့် ငွေချေးသူ၏ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း များအပေါ်မူတည်ပြီး ငွေချေးပေးခြင်းများ)

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ငွေချေးမှုကာလကိုလည်း တစ်နှစ်ထက်ပိုမိုခွင့်ပြုခြင်းနှင့် ပျော့ပြောင်းသောအတိုးနှုန်းခွင့်ပြုခြင်း ● အချိန်နှင့်အမျှ အသေးစားချေးငွေဥပဒေကိုပြန်လည်စိစစ်မည်ဖြစ်သော်လည်း ကာလတို၌ကျေးလက်စုဆောင်းငွေများနှင့် ချေးငွေများကို စုစည်းနိုင်ရန် MFI အတွက် အဓိကပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။ (ကျေးလက်ဒေသများ၌ လွန်စွာလိုအပ်သော ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လိုအပ်ချက်ကို လျင်မြန်စွာတိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်မည့်အလားအလာရှိသော MFI ကဏ္ဍ၏ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု အရှိန်ကိုမြှင့်တင်ရန် အသေးစား ချေးငွေအဖွဲ့အစည်းကလည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအကြံပြုချက်များကို ယင်းတို့၏ အဆိုပြုတင်ပြလွှာ တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။)။ အဆိုပါအရာများက အောက်ပါလုပ်ငန်းများကို အဓိကဦးတည်ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ <ul style="list-style-type: none"> ○ စုငွေတိုးချဲ့လက်ခံခြင်းနှင့် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပဘဏ်များနှင့် အခြားငွေကြေးရင်းမြစ်များမှ ပိုမိုပျော့ပြောင်းသော ငွေချေးခြင်း များအားဖြင့် MFI အရင်းအမြစ်ကိုတိုးချဲ့ခြင်း ○ အတိုးနှုန်းကိုပိုမိုပျော့ပြောင်းစေခြင်းနှင့် ○ MFI ၏ငွေကြေးပံ့ပိုးခြင်းဝန်ဆောင်မှုအတိုင်းအတာကို တိုးချဲ့ခြင်း <p>ဂ. ၂) အီလက်ထရောနစ်ငွေကြေးနှင့် မိုဘိုင်းငွေကြေး (ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဈေးနှုန်းသက်သာစွာဆက်သွယ်စေနိုင်သည့် လက်ကိုင်ဖုန်းဆက်သွယ်မှုလုပ်ငန်း၌ ၎င်းတို့၏ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်ရန် လက်ကိုင်ဖုန်းကုမ္ပဏီများကိုခွင့်ပြုပေးသည်) နှင့် တောင်သူ လယ်သမားများ၊ ကျေးလက် ဒေသ နှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုရုံးများသို့ရောက်ရှိရန်အကုန်အကျများလှသော ဝေးလံခေါင်သီ ဒေသခံများ ဈေးနှုန်းသက်သာသော ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု ပိုမိုရရှိစေသည့် အီလက်ထရောနစ်ဘဏ်စနစ်များ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုး လာမှုကိုခွင့်ပြုသည့် အဓိကစည်းမျဉ်းများကို အတည်ပြုမည်။</p> <p>ဂ. ၃) အလားအလာရှိသောတောင်သူလယ်သမားများနှင့် အသေးစားအလတ်စားလုပ်ငန်းများကို အပေါင်၊ အာမခံထားမှုမလိုအပ်ပဲ ငွေချေးမှုကို လွယ်ကူစေမည့် ချေးငွေအကျိုးပြုသတင်းအချက်အလက်စနစ် (creditworthiness information systems) ကိုဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမည်။</p> <p>ဂ. ၄) မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်အုပ်ချုပ်မှုကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ပြန်လည်ထားရှိမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> ● မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် ဥပဒေ (၁၉၉၀) အရ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်ကို ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ခွင့် ပြုမည်။ ● ကျယ်ပြန့်လာသောစီးပွားရေးငွေကြေးရွေးချယ်နိုင်မှုများနှင့်ဆက်စပ်သည့် တောင်သူများ၏လိုအပ်ချက်များအပေါ်မူတည်ပြီး မည်သည့် ထောက်ပံ့မှုမျိုးမဆို ပါဝင်သော ဆီလျော်မှုရှိသည့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပုံစံပြတစ်ခု ပေါ်ပေါက်စေမည်။

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်စုပေါင်းအုပ်ချုပ်မှုကို ပုဂ္ဂလိကပြုခြင်း သို့မဟုတ် သိသာစွာပြောင်းလဲခြင်း (လွတ်လပ်သော ဒါရိုက်တာ အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှုအပါအဝင်) နည်းလမ်းများကိုစဉ်းစားမည်။ • မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်ကို နှစ်ရှည်ငွေချေးခြင်းများပြုလုပ်စေမည်ဖြစ်ပြီး သတ်မှတ်ထားသောသီးနှံများအတွက် သီးနှံရာသီ ချေးငွေထက် ကျော်လွန် ငွေချေးခြင်းများပြုလုပ်စေမည်။
<p>ဃ) ထိရောက်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော သယံဇာတသုံးစွဲမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု များအတွက် ဗျူဟာများ ဖော်ဆောင်ခြင်း</p>	<p>ဃ. ၁) ရေရှည်တည်တံ့သောမြေနှင့်ရေအသုံးချခြင်း၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာသက်ရောက်မှုများ ထိန်းညှိခြင်းများ အတွက် သုတေသနနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များ၏ဆွေးနွေးမှုများပါဝင်သည့် ပေါင်းစည်းချဉ်းကပ်မှုကိုစတင်လုပ်ဆောင်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • အဓိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုထိခိုက်နိုင်မှုတိုင်းတာအကဲဖြတ်ခြင်းများ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်မည်။ <p>ဃ. ၂) မိုးရေခံယူခြင်း၊ မြေအောက်ရေ၊ သွင်းရေ၊ ရေထိန်းချုပ်မှုနှင့် ကျေးလက်လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ စီးပွားရေးနှင့် သွင်းအားစုများ ပေါင်းစည်းခြင်းအစရှိသည်တို့ကို ချဲ့ထွင်ထားသောရေအသုံးချမှုအတွက် ပြည့်စုံသည့်အစီအစဉ်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် ထိရောက်သောရေအသုံးချမှုကို သေချာမှုရှိစေရန် ရေချွေတာသုံးစွဲမှုနည်းပညာများအသုံးချမှုကို မက်လုံးပေးထားသည့် စီမံကိန်းအဆိုပြုခြင်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည်။ • သွင်းရေပိုမိုထိရောက်စွာအသုံးပြုစေနိုင်သည့်နည်းပညာများကို အသားပေးသည့် လက်ရှိရေသွင်းမှု အခြေခံအဆောက်အအုံ ပြင်ဆင်မွမ်းမံမှုများ ပြုလုပ်မည်။ • စပါးမဟုတ်သည့်သီးနှံများအတွက် အသေးစားပေးသွင်းမှုကို အားပေးသည့် ရောင်းလိုအားစီမံခန့်ခွဲမှုထက် ဝယ်လိုအား ဦးဆောင်သော ရေသွင်း စနစ်များကိုလုပ်ဆောင်မည်။ ရေအသုံးချမှုတွင် စုပေါင်းဆုံးဖြတ်မှုပိုမိုပြုလုပ်နိုင်ရန် ရေသုံးစွဲသူအဖွဲ့များကို ပြန်လည်ထူထောင်မည်။ <p>ဃ. ၃) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်သက်ရောက်မှုများကို ခံနိုင်ရည်ရှိသောကျေးလက်အသိုင်းအဝိုင်းဖန်တီးမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပိုမိုဖြစ်ပေါ်နေသောရာသီဥတုမတည်ငြိမ်မှုကို ရင်ဆိုင်နိုင်သည့် တောင်သူလယ်သမားများ၏စွမ်းရည်ကိုမြှင့်တင်ရန် နောက်ဆုံးပေါ် သုတေသနနှင့် ရရှိနိုင်သောနည်းပညာများနှင့်ပတ်သက်ပြီးစိတ်ဝင်စားမှုကို မြှင့်တင်ရန် အသိုင်းအဝိုင်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အရပ်သား အဖွဲ့အစည်းများပူးပေါင်းပါဝင်သည့်လုပ်ဆောင်မှုအစီအစဉ်များကိုဖြစ်ထွန်းစေမည်။

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
<p>c) ကျေးလက်လယ်ယာပြင်ပ အလုပ်အကိုင်များမြှင့်တင်ပြီး ကျေးလက်လုပ်သား မလုံလောက်မှုနှင့် သဟဇာတဖြစ်အောင် ကျေးလက်အသိုင်းအဝိုင်းကို ကူညီမည့် ဗျူဟာများဖြစ်ပေါ်စေမည်။</p>	<p>c. ၁) ကျေးလက်ဒေသများတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးရန် တန်ဖိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၌ ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးမြှင့်တင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများကို တိုးတက်စေမည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကို တတိယမဏ္ဍိုင်တွင်ရှုပါ။</p> <p>c. ၂) ကျေးလက်လုပ်သားများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများပို့ချပေးရန်၊ ကျေးလက်လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းများတွင် ခေတ်မီသွင်းအားစုများ၊ ပစ္စည်း ကိရိယာ၊ နည်းပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ အသုံးပြုမှုကိုမြှင့်တင်ရန်နှင့် လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းစွန့်ဦးတီထွင်မှုကို မြှင့်တင်အားပေးရန် စုပေါင်း လုပ်ဆောင်မှုနည်းလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်ထွန်းစေမည်။</p> <p>c. ၃) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားရေးအလုပ်အကိုင်များတွင် ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများရရှိနိုင်ရန် ဒုတိယဦးစားပေးနှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရေးအစီအစဉ်များကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်။ (ပထမမဏ္ဍိုင်ကိုရှုပါ)</p> <p>c. ၄) ပြည်နယ်နှင့်ဒေသအလိုက်၊ သီးနှံနှင့် သီးနှံမဟုတ်လုပ်ငန်းများအလိုက်၊ လယ်ယာနှင့် လယ်ယာပြင်ပလုပ်ငန်းများအလိုက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွင် ကျေးလက်လုပ်သားမလုံလောက်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာကိုလေ့လာမည်။</p> <p>c. ၅) မှန်ကန်သင့်လျော်သောနည်းပညာများ၊ စိုက်စနစ်များနှင့် လုပ်သားလိုအပ်ချိန် ချိန်ကိုက်ခြင်းများအားဖြင့် လုပ်သားရွှေ့တာမှုဗျူဟာကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်။ (ပထမမဏ္ဍိုင်ရှိ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနနှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်)</p>
<p>တတိယမဏ္ဍိုင် - လယ်ယာထွက်ကုန်ဈေးကွက်နှင့် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် ကိုခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်း</p>	
<p>မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ</p>	
<p>က) စားနပ်ရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက် တစ်လျှောက်အစိတ်အပိုင်းအားလုံးတွင် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည်။</p> <p>၁) ကျေးလက်ဒေသ (ပထမထွက်ကုန်ပံ့ပိုးမှု၊ ၂) မြို့ငယ်များနှင့် ကြားမြို့များ (စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု</p>	<p>က. ၁) တရုတ်နိုင်ငံသို့တင်ပို့မှုချောမွေ့စေရန် မန္တလေးမှဆယ်လမ်းမကြီးရှိယာဉ်ကြောပိတ်ဆို့မှုဖယ်ရှားခြင်းကို အမြန်ဆုံးအဓိကထားလုပ်ဆောင်မည်။ ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်မှုကိုအဆင့်မြှင့်တင်ပြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသအတွင်းရှိဆိပ်ခံများနှင့် ဆက်စပ်ကုန်တင်ယာဉ်လုပ်ငန်းများ၏ ထိရောက်မှုကို မြှင့်တင်ရန် စနစ်ကျနည်းလမ်းများကို ချမှတ်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ကုန်းတွင်း အဓိကနယ်စပ်ဖြတ်ကျော်စခန်းများတွင် အခြေခံအဆောက်အအုံများတိုးတက်မြှင့်တင်မှုပြုလုပ်မည်။ <p>က. ၂) အဓိကတည်နေရာများရှိ လက်ကားဈေးကွက်အခြေခံအဆောက်အအုံ (ဆိုင်ပုံသဏ္ဍာန်၊ စွမ်းအင်လိုအပ်ချက်၊ အမှိုက်စွန့်ပစ်စနစ်၊ ကုန်စည်အင်္ဂါရပ်များ) ကို အဆင့်မြှင့်တင်မည်။</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
<p>ပံ့ပိုးမှုနေရာများ၊ ဖြတ်သန်းမှုနေရာများ နှင့် စားသုံးသူများ)၊ ၃) ရန်ကုန်မြို့နှင့် ၄) ဆိပ်ကမ်းများ</p>	<p>က. ၃) ကျေးလက်ဒေသများတွင် လျှပ်စစ်မီးနှင့် အင်တာနက် ကောင်းမွန်စွာရရှိစေမည်။</p> <p>က. ၄) မြို့ငယ်များနှင့် မြို့ကြီးများတွင် သို့လှောင်ရုံများ၊ အအေးခန်းသိုလှောင်ရုံများ၊ ကုန်တင်ယာဉ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ကုန်စည်ဖြန့်ဝေမှု ခြေရာခံခြင်း အတွက် ICT ဆက်သွယ်မှုများအပါအဝင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ကုန်စည်အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏အဓိကပါဝင်မှုဖြင့် အဆင့်မြှင့်တင်မှုပြုမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • သုံးစွဲသူများ၏ ဝန်ဆောင်မှုဝယ်လိုအား တိုးမြှင့်လာမှုနှင့် မြင့်မားသောဝန်ဆောင်စရိတ်ပေးချေခြင်း၊ ကုန်ကျတန်ဖိုးထက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသော တန်ဖိုးမြှင့်ဝန်ဆောင်မှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားခြင်းများကြောင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ကုန်စည်ကုမ္ပဏီများက ပြုလုပ်မည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အဆင့်မြှင့်တင်မှုများကိုမျှော်လင့်စောင့်စားမည်။ • ကုန်စည်စနစ်၊ ထုပ်ပိုးမှုစနစ်၊ စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်မှုစနစ်နှင့် ဖြန့်ဝေမှုစနစ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သုတေသန၊ ပညာရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်မှုများကို ပိုမိုတိုးတက်စေမည်။ <p>က. ၅) ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များတစ်လျှောက် လုပ်ဆောင်သူများအတွက် လုံခြုံရေး (အဂတိလိုက်စားမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှုများမှ) တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည်။</p>
<p>မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - ထွက်ကုန်ဈေးကွက်များ</p>	
<p>ခ) အသားနှင့် နို့ထွက်လုပ်ငန်းများ ခေတ်မီစေခြင်း</p>	<p>ခ. ၁) တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးကဏ္ဍတွင် တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု တိုးတက်ရရှိလာမှုအပါအဝင် ခေတ်မီအသားနှင့် နို့ထွက်လုပ်ငန်းများကို အဆင့်မြှင့် တင်ရန် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက်ပေါင်းစည်းမူဝါဒသစ်ကို ချမှတ်မည်။</p> <p>ခ. ၂) သားသတ်ရုံများနှင့် မြို့နယ်ခြား၊ ခရိုင်ခြား နွား/ အမဲသားသယ်ယူပို့ဆောင်မှုကန်သတ်ချက်များကို ဖယ်ရှားရန် ၁၉၄၇ ခုနှစ် တွင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အဓိက ပံ့ပိုးမှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုဥပဒေရှိ “နွား” ကို အဓိကပံ့ပိုးမှုစာရင်းမှဖယ်ရှားရန် ပြင်ဆင်မည်။</p> <p>ခ. ၃) မြေယာမူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆွေးနွေးပွဲများ၌ တိရစ္ဆာန်ကိစ္စရပ်ကိုထည့်သွင်းပေါင်းစပ်မည်။</p>
<p>ဂ) ငါးဖမ်းမှုအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝသယံဇာတ စီမံကွပ်ကဲမှု မြှင့်တင်ခြင်း</p>	<p>ဂ. ၁) ငါးလုပ်ငန်းဌာန၏အကူအညီဖြင့် ဒေသခံငါးဖမ်းအဖွဲ့အစည်းများတည်ထောင်ပြီး အသေးစား ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းနီးငါးဖမ်းမှုအတွက် အဖွဲ့အစည်း အခြေပြု သဘာဝအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုကိုမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>ဂ. ၂) ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းဆီးမှုကိုလျှော့ချရန် သိပ္ပံနည်းကျစီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းများအရ ကမ်းဝေးငါးဖမ်းမှုများကို ထိန်းချုပ်ခြင်း- (တရားမဝင်</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>ငါးဖမ်းမှု၊ သတင်းပို့တင်ပြထားခြင်းမရှိသည့်ငါးဖမ်းမှုနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများ၏ ငါးခိုးဖမ်းမှုများ) - နှင့် ထုတ်ကုန်ခြေရာခံမှုစနစ်ကို တိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ ဥပမာများမှာ</p> <ul style="list-style-type: none"> • သိပ္ပံနည်းကျငါးပမာဏတိုင်းတာမှုအပေါ်အခြေခံပြီး ရေနက်ငါးဖမ်းသင်္ဘောများအတွက် လိုင်စင်အရေအတွက်သတ်မှတ်မည်။ • ကမ္ဘာတည်နေရာပြ GPS စနစ်အခြေခံ ရေယာဉ်စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းမှုစနစ်များကို မဖြစ်မနေတပ်ဆင်ရမည်။ • ဖမ်းဆီးပမာဏနှင့် ငါးဖမ်းနေရာများကို စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းမှုနှင့် မှတ်တမ်းပြုမှုများစနစ်တကျလုပ်ဆောင်မည်။ • မြန်မာ့ရေပိုင်နက်အတွင်း နိုင်ငံခြားငါးဖမ်းယာဉ်များခိုးဝင်ဖမ်းဆီးမှုကိုတားဆီးရန် ကမ်းစောင့်ကင်းလှည့်ယာဉ်အရေအတွက်တိုးမြှင့်မည်။ <p>ဂ. ၃) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးစေသည့် လုပ်ငန်းများ အစားထိုးအဖြစ် ကွဲပြားသောသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့အားပေးသည့် ဂေဟခရီးသွားလုပ်ငန်းကိုဖြစ်ထွန်းစေမည်။ ငါးလုပ်ငန်းအသိုင်းအဝိုင်း၏ ပူးတွဲစီမံကွပ်ကဲမှုဖြင့် အဏ္ဏဝါဧရိယာကွာခြားမှု လုပ်ငန်းစဉ် (inclusive marine spatial planning processes) အပေါ်အခြေခံပြီး အဏ္ဏဝါဇီဝမျိုးကွဲများအတွက် အဏ္ဏဝါကာကွယ်မှု ဧရိယာများသတ်မှတ်မည်။</p>
<p>မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ - လုပ်ငန်းအခွင့်အရေးပေးပတ်ဝန်းကျင်</p>	
<p>ဃ) ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် တစ်လျှောက် အစိတ်အပိုင်းအားလုံး အတွက် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင် မြှင့်တင်ခြင်း။</p>	<p>ဃ. ၁) အမျိုးမျိုးသောကန်ထရိုက်စိုက်ပျိုးစနစ်များအတွက် (အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးနှင့် အလုပ်သမားစာချုပ်စာတမ်းများ) ဥပဒေအဖွဲ့အစည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း၊ ကျေးလက်ဒေသများတွင်ဖြစ်ပေါ်သည့် ကန်ထရိုက်အငြင်းပွားကိစ္စရပ်များဖြေရှင်းရန် ကြားဝင်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် စေ့စပ်ရေးဝန်ဆောင်မှု များကို ဖြစ်ထွန်းစေခြင်း၊ စီးပွားရေးအငြင်းပွားမှုများကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင်ဖြေရှင်းရန် တရားစီရင်မှုစနစ်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းများပြုလုပ်မည်။</p> <p>ဃ. ၂) နိုင်ငံအတွင်းကုန်စည်စီးဆင်းမှုပိုမိုလွယ်ကူစေရန် မလိုလားအပ်သော ပြည်တွင်း အခွန်အခများ၊ လမ်းတံတားကြေးများနှင့် ခွင့်ပြုမိန့်များကို ဖယ်ရှား မည်။</p> <p>ဃ. ၃) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအစပြုရန်နှင့် လုပ်ဆောင်ရန်များနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် “ကြိုးနှိစနစ်” (ပိုမိုရှုပ်ထွေးသောလုပ်ငန်းစဉ်) ကိုဖယ်ရှားခြင်းဖြင့် “ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကုန်ကျစရိတ်များ” ကိုလျှော့ချမည်။</p> <p>ဃ. ၄) စားသုံးသူကာကွယ်မှုဥပဒေအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအကောင်အထည်ဖော်မှုကို စတင်လုပ်ဆောင်ပြီး စားသုံးသူတိုင်ကြားမှု</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	များကို ဖြေရှင်းပေး ရန်အတွက် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းစဉ်များကို သက်ဝင်စေမည်။
<p>င) ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များတွင် ပြည်တွင်းပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ မြှင့်တင်ခြင်း။</p>	<p>င. ဝ) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေမူကြမ်းကိုအတည်ပြုပြီး သင့်တော်သောစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ တိုးတက်စေရန်နှင့် တိုးချဲ့မှုပြုနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံခြားသား (နိုင်ငံခြားသား ရာနှုန်းပြည့် ပိုင်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများအပါအဝင်) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို အားပေးတိုက်တွန်းသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အကောင်အထည်ဖော်မှုကို လုပ်ဆောင်ပြီး နိုင်ငံသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို နိုင်ငံခြားသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနည်းတူ တူညီသောမက်လုံးများနှင့် အခွင့်အရေးများချ ပေးမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကဏ္ဍများ၌ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့်ပိတ်ပင်တားမြစ်ကဏ္ဍစာရင်းများထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများဝင်ရောက်မှုကို တားမြစ်သည့် ကဏ္ဍအလိုက်တားမြစ်မှုများကိုဖြေလျော့မည်။ <p>င. ၂) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုကဏ္ဍအပေါ်သက်ရောက်မှုတိုင်းတာစိစစ်ခြင်းကို ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်ရင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကိစ္စရပ်များ မြန်ဆန်စွာ ဖြစ်ပေါ်စေရန် မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်၏ စွမ်းရည်ကိုပိုမိုတောင့်တင်းခိုင်မာစေမည်။</p> <p>င. ၃) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတိုးတက်မြှင့်တင်ရေးဗျူဟာကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်မည်။</p>
<p>စ) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍ အတွက် မူပိုင်ခွင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း။</p>	<p>စ. ဝ) International Union for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV) လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည့် အပင်မျိုး ကာကွယ်မှုဥပဒေကို ဖြစ်ထွန်းစေပြီး အတည်ပြုကာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်မည်။ UPOV Convention ၏ ၁၉၉၁ ဥပဒေကို လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း (သို့မဟုတ်သဘောတူညီမှု) ပြုမည်။</p> <p>စ. ၂) ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ဥပဒေကြမ်းကိုအတည်ပြုပြီး စိုက်ပျိုးရေး/ ရိက္ခာကုန်ပစ္စည်းများအတွက် ပထဝီနေရာပြ၊ တရားဝင်အမှတ်အသားနှင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များကိုကာကွယ်မှုအတွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။</p> <p>စ. ၃) ကုန်ပစ္စည်းအတုများတင်သွင်းမှုကိုလျှော့ချရန် ပိုမိုအားကောင်းသောနယ်စပ်ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများအပါအဝင် စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစု များ အထူးသဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးများတုပထုတ်လုပ်မှုကိုကာကွယ်သည့် မူပိုင်ခွင့်ကာကွယ်မှုကိုအားဖြည့်ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>စ. ၄) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍတွင် ပြည်တွင်းသုတေသနနှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်သူများကိုကာကွယ်မည့် မူပိုင်ခွင့်ဥပဒေကို အတည်ပြု မည်။</p>
<p>ဆ) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာကဏ္ဍ အတွက် အရည်အသွေးခိုင်ခံ့သော အခြေခံအောက်အဖုံ ဖြစ်ထွန်း</p>	<p>ဆ. ဝ) ကုန်ပစ္စည်းအဆင့်အတန်းနှင့်အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ၊ အရည်အသွေးတိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်း၊ အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှုလုပ်ငန်းများ နှင့် အရည်အသွေးကိုကန့်သတ်တိုင်းတာစိစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပြီး တောင်သူလယ်သမားများနှင့် အစားအသောက်စီမံ ပြုပြင် ထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့် အရည်အသွေးပိုမိုမြင့်မားသော ထုတ်ကုန်များအတွက် ဈေးနှုန်းပိုမိုရရှိစေရန် ယုံကြည်စိတ်ချရသော အရည်အသွေး</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
စေခြင်း။	<p>အခြေခံအဆောက်အအုံစနစ်ကိုဖန်တီးပြီး အရည်အသွေးမြင့်တင်မှုကို အားပေးလှုံ့ဆော်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • နိုင်ငံတကာအဓိကအကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်မှုနည်းလမ်းများနှင့် စံချိန်စံညွှန်း၊ အရည်အသွေးကိုက်ညီစစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် နည်းပညာ ထိန်းချုပ်မှုများအတွက် လိုအပ်သောပွင့်လင်းမြင်သာမှုများကို မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရန် စံနှုန်းဥပဒေကိုပြန်လည် သုံးသပ် ပြင်ဆင်မှုပြုပြီး စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းများအတွက် အမျိုးသားတရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုဗျူရို (National Accreditation Bureau) နှင့် တိုင်းတာချိန်တွယ်မှုများအတွက် အမျိုးသားတိုင်းတာချိန်တွယ်မှုဌာန (National Metrology Institute) များ တည်ထောင်နိုင်ရန် လုပ်ဆောင်မည်။ • ကျယ်ပြန့်စွာလက်ခံကျင့်သုံးနေကြသည့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများ (အစားအသောက်အတွက် CODEX စံချိန်စံညွှန်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ HACCP စံချိန်စံညွှန်းနှင့် ကမ္ဘာ့ GAP စံချိန်စံညွှန်းများအပါအဝင်) အပေါ်အခြေခံပြီး စိုက်ပျိုးရေး (အသား၊ ငါးစသည်တို့) နှင့် အစားအသောက်စီမံပြုပြင် ထုတ်လုပ်သည့် ကဏ္ဍများနှင့် ပတ်သက်သည့် အဓိကနိုင်ငံတော်စံချိန်စံညွှန်းများ အမြန်ဆုံးထွက်ရှိနိုင်အောင် အမျိုးသားစံချိန်စံညွှန်းကောင်စီ (National Standards Council) ကိုထောက်ပံ့ကူညီမည်။ • နိုင်ငံတကာအကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်မှုနည်းလမ်းများ၊ အဓိကတင်ပို့ရောင်းချသည့်နိုင်ငံရှိဝယ်ယူသုံးစွဲသူများ၏လိုအပ်ချက် နှင့် ကိုက်ညီအောင် အရည်အသွေးစံချိန်စံညွှန်းများ၊ စမ်းသပ်ဓာတ်ခွဲခန်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် ထွက်ကုန်များ အတွက် ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုများကို ဖြစ်နိုင်မှုရှိသည့်နေရာများတွင် အဆင့်မြင့်တင်ဆောင်ရွက်မည်။ <p>ဆ. ၂) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပိုမိုလွယ်ကူရှင်းလင်းပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသည့်တိုင်းတာမှုစနစ် ဖြစ်ထွန်းလာစေရန် တိုင်းတာချိန်တွယ်မှု ဥပဒေကြမ်း ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်မှုကို အတည်ပြုပြီး ရိုးရာအစားအစာဈေးကွက်များအပါအဝင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ခံဝန်ကတိပြု ထားသည့် တိုင်းတာ ချိန်တွယ်မှုပြောင်းလဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကိုပြီးမြောက်စေမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • တိကျသေချာသည့် စစ်ဆေးမှု/တိုင်းတာမှုကိရိယာများသုံးစွဲမှုကိုသေချာစေမည့် နိုင်ငံတော်နှင့် ပုဂ္ဂလိကတိုင်းတာမှုစွမ်းရည်များ မြှင့်တင်မှုကို ထောက်ပံ့ကူညီမည်။
<p>ဇ) တင်သွင်းခြင်းနှင့် တင်ပို့ခြင်းများကို လွတ်လပ်စေခြင်းနှင့် လွယ်ကူချောမွေ့ စေခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံသားပြည်ပ တင်ပို့ သူများကို အကာအကွယ်ပေးရန် ကုန် သွယ်မှု စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ခြင်း</p>	<p>ဇ. ၁) သွင်းကုန်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားသောက်ကုန် ငြည်ပတင်ပို့မှုများအတွက် လိုင်စင်လိုအပ်ချက်ကို ထိရောက်စွာလျော့ချမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပဲမျိုးစုံကဲ့သို့ပင် စိုက်ပျိုးရေးပိုကုန်အားလုံးအတွက် ငြည်ပတင်ပို့မှုလိုင်စင်များကိုပယ်ဖျက်မည်။ • စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများအတွက် ငြည်တွင်းတင်သွင်းခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုများအတွက် တင်သွင်းမှု လိုင်စင် လိုအပ်ချက်များကို ကျိုးကြောင်းပြန်လည်ဆီလျော်စေမည်။ ကဏ္ဍအလိုက် တင်သွင်းမှုလိုင်စင်သီးခြား လိုအပ်သော

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>ပိတ်ပင်တားမြစ် ကုန်စည်စာရင်း များကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာပြုစုမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> ရိက္ခာအကြပ်အတည်းကာလများတွင်ဈေးကွက်တစ်ခုလုံးကိုထိခိုက်စေပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်များတွင် ယုံကြည်စိတ်ချရသောပံ့ပိုးသူအဖြစ်ကာလရှည်ရပ်တည်ထားသည့် ပံ့ပိုးကောင်းကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် ကုန်သွယ်မှုပိတ်ပင် တားဆီးခြင်းထက် လုံခြုံမှု ကွန်ယက်များနှင့် ထောက်ပံ့ရိက္ခာဖြန့်ဝေမှုများအသုံးပြုပြီး လိုအပ်နေသူများထံရောက်ရှိအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းကိုပိုမိုလုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ကာကွယ်မှုဥပဒေမူကြမ်းကိုအတည်ပြုပြီး ပြည်ပမှစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာတင်သွင်းမှုများ ရုတ်တရက်မြင့်တက်လာခြင်းကို ထိန်းသိမ်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအကောင်အထည်ဖော်မည်။ <p>၉. ၂) အကောက်ခွန်နှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်စခန်းများမှတစ်ဆင့် အကောက်ခွန်ရှင်းလင်းရေးကုန်ကျစရိတ်များကိုလျှော့ချနိုင်စေရန် ပိုမိုကောင်းမွန် ထိရောက် သော ကုန်သွယ်မှုစွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> SPS နည်းလမ်းများပါဝင်သော ကုန်သွယ်မှုတားဆီးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ ချောမွေ့စေခြင်းနှင့် အော်တိုလုပ်ဆောင်ခြင်းများ ပြုလုပ်မည်။ အော်တိုအကောက်ခွန်ကောက်ခံခြင်းအစီအစဉ်နှင့် အကောက်ခွန်ဖြတ်သန်းမှုအတွက် National Single Window (NSW) တွင် ကုန်သွယ်မှုတားဆီးခြင်းလုပ်ဆောင်မှုအတည်ပြုချက်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းပြီး NSW ကို ASEAN Single Window နှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းများကိုပြီးမြောက်အောင်လုပ်ဆောင်မည်။ <p>၉. ၃) အဓိကကုန်းတွင်းနယ်စပ်ဖြတ်ကျော်စခန်းများအတွက် အကောက်ခွန်ဖြတ်သန်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ကုန်တင်ပို့မှုအင်္ဂါရပ်များကို အဆင့် မြှင့်တင်မည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီး ကုန်းတွင်းနယ်ခြားကုန်သွယ်မှုကိုတိုးတက်စေမည်။</p> <p>၉. ၄) မြန်မာမှတစ်ဆင့် ကုန်ပစ္စည်းဖြတ်သန်းသယ်ဆောင်မှု (အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်မှ မူဆယ်သို့) အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အဆင့်မြှင့်တင် မည်။ အာဆီယံ အကောက်ခွန်ဖြတ်သန်းမှုစနစ် ကိုကျင့်သုံးဖော်ဆောင်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> ကြီးထွားလာသော တရုတ်နိုင်ငံအနောက်ဘက်ခြမ်းဈေးကွက်များဆီသို့ မြန်မာနိုင်ငံအားဖြတ်သန်းပြီးသွင်းကုန်များ ဖြတ်သန်း သယ်ဆောင်ရာတွင် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းကိုဝင်ပေါက်အဖြစ် တရုတ်နိုင်ငံကပိုမိုအသုံးပြုလာသည်နှင့်အမျှ ဖြတ်သန်းကုန်စည်များ ရုတ်တရက်မြင့်တက်လာမှုကို ထိန်းချုပ် မည့်အစီအစဉ်များလုပ်ဆောင်မည်။ <p>၉. ၅) စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပြည်ပတင်ပို့မှုမြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်များကို ချမှတ်ဖော်ဆောင်ပြီး တောင်သူလယ်သမားများနှင့် စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သူ များကို ပြည်ပပို့ကုန် အခွင့်အရေးနှင့်လိုအပ်ချက် သတင်းအချက်အလက်များပံ့ပိုးကာ ရည်ရွယ်သည့်ပြည်ပဈေးကွက်များတွင် မြန်မာ့ထွက်ကုန် များကို ဈေးကွက် မြှင့်တင်မှုပြုလုပ်မည်။</p>

ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ	ဆောင်ရွက်ချက်
	<p>ဇ. ၆) အစိုးရတွင်း ပိုမိုထိရောက်သောကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းကိစ္စ၊ ယင်းကိစ္စတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပါဝင်မှုရှိလာစေရန်နှင့် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှု အဖွဲ့အစည်း (WTO) နှင့် အာဆီယံစီးပွားရေးအသိုက်အဝန်း (ASEAN Economic Community) များပါဝင်သော စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရိက္ခာကဏ္ဍများအတွက် အရေးပါသော နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုအဖွဲ့အစည်းများတွင် နိုင်ငံစိတ်ပါဝင်စားမှုကိုကာကွယ်ရန် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှု ပြုလုပ်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာပို့ကုန်များကိုတားမြစ်ပိတ်ပင်သည့်အခြေအနေရှိနေသောနေရာများ၌ ဖြေလျော့မှုရှိစေရန် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့်ပိုမို ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင်မှုပြုလုပ်မည်။
<p>ဈ) အစားအသောက်ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့် သန်ရှင်းသပ်ရပ်မှုနှင့် ပိုးမွှား ရောဂါ ကင်းစင်ရေးများအပေါ် ဥပဒေသစ်ချမှတ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအားဖြင့် သီးနှံ၊ တိရစ္ဆာန် နှင့် လူများကို ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်း လုံခြုံမှု ရှိစေခြင်း။</p>	<p>ဈ. ၁) အစားအသောက်ဥပဒေကို ခေတ်မီစေပြီး ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို မြန်နိုင်သမျှအမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော် ကျင့်သုံးကာ အခက်အခဲ အခြေပြု ပြုပြင်တည်ဆောက်ခြင်းအသုံးပြုခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများအသုံးပြုခြင်းကို သေချာစေမည်။</p> <p>ဈ. ၂) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း သီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများတွင် နိုင်ငံတကာနည်းလမ်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် သန်ရှင်းသပ်ရပ်မှု နှင့် ပိုးမွှားရောဂါကင်းစင်မှုစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပြည်ပသို့ ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုအဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အဓိကကုန်သွယ်ဖက်များနှင့် SPS လုပ်ငန်းစဉ်များကို ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် မည်။ • ကုန်ကျစရိတ်အသက်သာဆုံးနှင့် ကုန်သွယ်မှုအပေါ်တွင်လည်း မလိုအပ်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ အနည်းဆုံးဖြစ်နိုင်သည့် မည်သည့် အခြေအနေတွင်မဆို နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများအပေါ်အခြေခံပြီး တရားဝင်မူဝါဒဦးတည်ချက်များကို အသုံးပြုမည်။ <p>ဈ. ၃) စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အရည်အသွေးကိုက်ညီတိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများပေါ်ပေါက်စေရန် နိုင်ငံတော်နှင့်တကွ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများကို ပံ့ပိုးကူညီပြီး လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများပြည့်မီသည်ဟုတရားဝင် သတ်မှတ်ခြင်းခံရအောင်ပိုမိုလုပ်ဆောင်မည်။</p> <p>ဈ. ၄) ပြည်တွင်းအစားအသောက်ဘေးကင်းမှုနှင့် သီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးလုပ်ဆောင်မှု ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း အတွက် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားသောက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်မှုခြေရာကောက်ခြင်းသာမက မြန်မာနိုင်ငံမှ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားသောက်ကုန် တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံများရှိ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကများ၏ ခြေရာကောက်မှုလိုအပ်ချက်ကိုပြည့်မီရန် အတွက် စွမ်းရည်များတည်ဆောက်မည်။</p>

အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

စိုက်ပျိုးရေး (Agricultural) ဟုဆိုရာတွင် ရာသီတိုသီးနှံနှင့် နှစ်ရှည်သီးနှံများ၊ စားသုံးသီးနှံ (နှံစားသီးနှံ၊ ပဲမျိုးစုံ၊ ဆီထွက်သီးနှံ၊ သစ်သီးဝလံနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ သကြားသီးနှံများအစရှိသည်) နှင့် စက်မှုသီးနှံ (ရာဘာ၊ လက်ဘက်နှင့် ကော်ဖီ၊ ဝါနှင့် အခြားအမျှင်ထွက်များ၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ ကွမ်းသီးအစရှိသည်)၊ အသား (ကြက်၊ ဝက်၊ အမဲ၊ ဆိတ်၊ ဥများ၊ နို့)၊ ငါး (မွေးမြူရေးနှင့် သဘာဝ) နှင့် သစ်တော/ သီးနှံ-သစ်တော ကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာစီးပွားရေး (Agricultural and food economy) (သို့မဟုတ် “စိုက်ပျိုးရိက္ခာ ကဏ္ဍ”) ဟုဆိုရာတွင် စိုက်ပျိုးရိက္ခာစနစ် သို့မဟုတ် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် ကဏ္ဍတစ်ခုလုံးအပြည့်အစုံကိုဆိုလိုပြီး (၁) လယ်ယာသွင်းအားစုပုံစံသည့် အထက်ပိုင်း ကဏ္ဍ (၂) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ အထက်ပိုင်းကဏ္ဍ (၃) ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြဒေသမှပွဲစားများနှင့်လက်ကား ကုန်သည်များ (ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုဈေးကွက်များ အတွက်)၊ ကုန်စည်လုပ်ငန်းများနှင့် ပထမနှင့် ဒုတိယအဆင့်စီမံပြုပြင်ထုတ်လုပ်သူများ၏ အလယ်ပိုင်းကဏ္ဍနှင့် (၄) လက်ကား ရောင်းချသူများနှင့် စားသောက် ဆိုင်/ အစားအသောက်ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများ၏ အောက်ပိုင်းကဏ္ဍ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်ယှဉ်ပြိုင်လာနိုင်မှု (Becoming cost – competitive in manufacturing) - နိုင်ငံကြီးထွား ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ၊ စိုက်ပျိုးရေးအခြေခံလုပ်ငန်းများမှ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများပါဝင်သည့် စက်မှုအခြေခံ လုပ်ငန်းများသို့ပြောင်းလဲသွားကြပါသည်။ “အံ့ဘွယ်အရှေ့အာရှ” ဟူသည့်အသုံးအနှုန်းသည် ဂျပန်နိုင်ငံမှစ၍ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအထိ မိမိတို့၏စီးပွားရေးအခြေအနေကို ပြောင်းလဲမြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သည့်နိုင်ငံများ၌ ထင်ရှားသည့် အားသာချက်အဖြစ် ဈေးနှုန်းသက်သာသောအလုပ်သမားများ အပေါ်မှီခိုမှုပြုပြီး ပြောင်းလဲလာခဲ့သည့်အခြေအနေကို ဆိုလိုပါသည်။ လုပ်သားများစိုက်ပျိုးရေးမှ စက်မှုလုပ်ငန်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားရန် ပထမဦးစွာ ထုတ်လုပ်မှု မြင့်မားသည့်စိုက်ပျိုးရေးအခြေအနေလိုအပ်ပါသည်။ ယင်းကလူနည်းစု ဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာကိုပိုမို ထုတ်လုပ်လာနိုင် စေပြီး မြို့ကြီးများရှိ ဈေးနှုန်းသက်သာကာ ကျွမ်းကျင်မှု အနည်းငယ်သာ ရှိသည့် အလုပ်သမားများကိုလိုအပ်သည့် စက်ရုံလုပ်ငန်းများသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်လိုသည့် ကျေးလက်နေ အလုပ်သမားများကိုလွတ်လပ်ခွင့်ပေးပါသည်။

ကျုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်မှု (Elasticities) က ထုတ်လုပ်သူသို့မဟုတ်သုံးစွဲသူများ၏ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုအပေါ်တုန့်ပြန်လွယ်မှုကို ထင်ဟပ်ပါ သည်။ သုံးစွဲသူများအတွက်မဖြစ်မနေအရေးပါသော သို့မဟုတ် ယင်း၏ရောင်းလိုအားကို လွယ်ကူစွာနှင့် တိုးမြှင့်ခြင်းမပြုလုပ်နိုင်သောကုန်ပစ္စည်းများကို “မကျုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်” (ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအားတွင်) ဟု ဆိုလိုကာ လက်ခံနိုင်သောအစားထိုးနိုင်မှုရှိခြင်း (ဥပမာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစားအသောက်များ၌ ငါးနှင့် ဝက်သားကို ပြည့်စုံမှုမရှိသော ပရိတင်းအစားထိုးမှုဟုယူဆခြင်း) သို့မဟုတ် ယင်း၏ရောင်းလိုအားကို သီးနှံရာသီတစ်ခု အတွင်းတွင်ပင် တိုးမြှင့်နိုင်ခြင်းရှိပါက “ကျုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်” (ဝယ်လိုအားနှင့် ရောင်းလိုအားတွင်) ဟုဆိုလိုပါသည်။

မြစ်မ်းရောင်တော်လှန်ရေး (Green Revolution) ဆိုသည်မှာ သီးနှံအထွက်နှုန်းများမြင့်တက်စေခဲ့သည့် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ယင်းကြောင့် အခြေခံစားသုံးသီးနှံများဖြစ်သော စပါး၊ ပြောင်းနှင့် ဂျုံတို့၏ စုပေါင်း ထုတ်လုပ်ထွက်ရှိမှုပါမြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်-ပုဂ္ဂလိကတွဲဖက်ထောက်ပံ့သော ဘဏ္ဍာရေးဖြင့် လုပ်ဆောင် သည့် နိုင်ငံတကာစိုက်ပျိုးရေးသုတေသနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံပညာရှင်များအတွက်ပြုလုပ်ပေးသော သင်တန်းများ အားဖြင့် မြစ်မ်းရောင်တော်လှန်ရေးအောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနဌာနများက ရေ၊ မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေး နည်းလမ်းများကို သမားရိုးကျမျိုးများထက်ပိုမိုတုန့်ပြန်မှုရှိသော သီးနှံမျိုးသစ်များကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ တောင်သူလယ်သမားများက အဆိုပါမျိုးသစ်များနှင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းများကို လျင်မြန်စွာ လက်ခံ ကျင့်သုံးခြင်းက ကမ္ဘာကြီး၏ ဆာလောင်မှုနှင့် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုတို့ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရာတွင် သိသာစွာ လျင်လျင်မြန်မြန်အောင်မြင်စေခဲ့ပါသည်။

သွင်းအားစုဈေးကွက်များ (Input markets) - စိုက်ပျိုးရိက္ခာကဏ္ဍအတွက်ထည့်သွင်းသောသွင်းအားစုအားလုံးကိုဆိုလိုပါသည်။ ဘောဂဗေဒပညာရှင်များက သာမန်အားဖြင့် (၁) မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော မြေ၊ လုပ်သားနှင့် ငွေကြေးများ ပါဝင်သည့် “ထုတ်လုပ်မှုအခြေခံများ” နှင့် (၂) အလယ်အလတ်သွင်းအားစုများဖြစ်သော မျိုးစေ့၊ မြေဩဇာ၊ အခြားစိုက်ပျိုးရေးဓာတ်ဆေးများ၊ စက်ယန္တရားနှင့်အလားတူတို့ အကြားခွဲခြားမှုပြုကြပါသည်။ ရေသည် အခြားအရေးကြီးသောသဘာဝအရင်းအမြစ်သွင်းအားစုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ခွဲခြားခြင်းမှာ ထုတ်လုပ်မှုအခြေခံများကို အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်၍မရသောအရာများဟုယူဆပြီး အလယ်အလတ်သွင်းအားစုများကိုမူ ရောင်းဝယ်မှုပြုလုပ်နိုင်သည်ဟုယူဆကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထုတ်လုပ်မှုအခြေခံများ၏ ပြည်တွင်းရောင်းလိုအားမှာ ပုံသေတသမတ်တည်းဖြစ်ပြီး အလယ်အလတ်သွင်းအားစုများ၏ ပြည်တွင်းရောင်းလိုအားကို ပြည်ပတင်သွင်းမှုဖြင့်တိုးတက်လာစေနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လုပ်သား၊ ရေ၊ ငွေလုံးငွေရင်းကဲ့သို့ပြတ်သားမှုမရှိတော့သည့်ကိစ္စရပ်များတွင် ယင်းရောင်းဝယ်မှုပြုနိုင်ခြင်း၊ မပြုနိုင်ခြင်းခွဲခြားမှုများအတွက် မေးခွန်းထုတ်စရာပိုမိုများပြားလာပါသည်။

မြေလျှော့မှု (Liberalization) ဆိုသည်မှာ အချို့သောဈေးကွက်လုပ်ဆောင်မှုများအပေါ် အစိုးရ၏ထိန်းချုပ်မှုများ လျှော့ချခြင်း ကိုဆိုလိုပါသည်။ အစိုးရလွန်စွာထိန်းချုပ်မှုပြုသောဈေးကွက်မှာ အစိုးရတစ်ဦးတည်းသာလျှင် အဆိုပါကုန်ပစ္စည်းသို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုကို ရောင်းဝယ်သူဖြစ်ပြီး ယင်းသာလျှင်ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဈေးကွက်တွင် မည်သူဝင်ရောက်နိုင်သည်ကိုထိန်းချုပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဈေးကွက်ကိုထိရောက်မှုရှိနိုင်သည့် ကုန်သွယ်မှု (တင်သွင်းမှုဖြစ်စေ တင်ပို့ခြင်းဖြစ်စေ) တားမြစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့ကိုလုပ်ဆောင်မှုပြုသည်။ ဆန်ကျင်ဘက်အားဖြင့် လွတ်လပ်သောဈေးကွက်မှာ ဈေးကွက်အတွင်း များစွာသောဝယ်ယူသိုမဟုတ် ရောင်းသူများ အချင်းချင်း ဆက်စပ်လုပ်ဆောင်နေကြသည့်အမျိုးအစားဖြစ်ကာ ဈေးနှုန်းကိုလည်းရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအားတို့ အပြန်အလှန် ဆက်စပ်မှုအပေါ်မူတည်သတ်မှတ်ပြီး မည်သူကဈေးကွက်အတွင်းဝင်ရောက်နိုင်သည်နှင့် မည်သည့် အရောင်းအဝယ်စီးဆင်းမှုကပြည်တွင်းဈေးကွက်နှင့် မည်မျှအထိအချင်းချင်းတုံ့ပြန်မှုရှိသည်စသည့်ကိစ္စရပ်များတွင် ပိုမိုကြီးမားသော ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိသည့်ဈေးကွက်အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့် အစိုးရက “ဈေးကွက် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ” ကိုကြီးကြပ်မှုပြုသည့်အချိန်မျိုးတွင် လွတ်လပ်သောဈေးကွက်အမျိုးအစားမှာ ပိုမိုအောင်မြင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အရာရာကိုနေရာတကျဖြစ်စေပြီး မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ သက်ရောက်မှုရှိစေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ “စီးပွားရေးစီမံကွပ်ကဲမှု” ကသင့်တင်သောဈေးကွက်များကို အဆင့်မြှင့်တင်မှုပြုပြီး ဈေးကွက်တွင်ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအားလုံးက တူညီသော သတင်းအချက်အလက်၊ အရင်းအမြစ်များ၊ ဈေးကွက်များနှင့် အငြင်းပွားပြဿနာဖြေရှင်းမှုပုံစံများကို ရရှိကြကာ အဆိုပါလုပ်ဆောင်သူအားလုံးမှာလည်း ချိန်တွယ်မှု၊ အရည်အသွေးစံများ၊ ဘေးဥပဒ်ကင်းစင်မှုစံချိန် စံညွှန်းများနှင့် စီးပွားရေးစာချုပ်စာတမ်းများဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို သာတူညီမျှရှိစွာလိုက်နာရန် လိုအပ်ပြီး ဈေးကွက်စွမ်းအင်ကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းကို ယှဉ်ပြိုင်မှုမူဝါဒဖြင့်ထိန်းချုပ်မှုပြုထားသည်။

အဟာရချို့တဲ့မှု (Malnutrition) ကိုနည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ယူဆနိုင်ပါသည်။ မှန်ကန်သောကြီးထွားမှုနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများ အတွက် (၁) လုံလောက်သောခွန်အားအတွက် စုစုပေါင်းကယ်လိုရီ လိုအပ်မှု နှင့် (၂) သတ်မှတ်ထားသောအနည်းလိုအဟာရများရရှိနိုင်မှု (ဥပမာ - ဗီတာမင် A၊ ဗီတာမင် B12 နှင့် ဗီတာမင် D အစရှိသော ဘီဗီတာမင်ဓာတ်များနှင့် သံဓာတ်နှင့် အိုင်အိုဒင်းအစရှိသည့် သတ္တုဓာတ်များ) စသည်တို့လိုအပ်ပါသည်။ တိုးမြှင့်လာသောဝင်ငွေများနှင့် ကြိုက်နှစ်သက်သည့်အစားအသောက်များဆီသို့ဦးတည်ပြောင်းလဲလာသောကြောင့် ကျန်ရှိသော အာရုံများ၏ အစားအသောက်များတွင် အထက်ပါလိုအပ်ချက်နှစ်မျိုးတွင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာကြပြီး ဖြစ်သည်။

ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း (Productivity) ဆိုသည်မှာ သွင်းအားစုတစ်ယူနစ်အတွက် ရရှိသည့်ထွက်ကုန်ပမာဏကိုဆိုလိုပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် - မြေကြီး၏ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကို အထွက်နှုန်းအားဖြင့် တိုင်းတာပြီး (ဥပမာ - x ကီလိုဂရမ်/ဟက်တာ) လုပ်သားများ ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း ကို လုပ်သားတစ်ယူနစ်အတွက်ပြန်လည်ရရှိမှု (ဥပမာ - အလုပ်ချိန် တစ်နာရီတိုင်း သို့မဟုတ် တစ်ရက်တိုင်းအတွက်ရရှိသော အသားတင်ဝင်ငွေ)

အသေးစားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု (Small-farm production) - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဧရိယာအရွယ်အစားအလိုက် လယ်ယာမြေများ ပျံ့နှံ့မှု အသေးစိတ် စာရင်းဇယားကို မရရှိနိုင်သေးပါ။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အထောက်အပံ့ စီမံကိန်းအတွက် ၂၀၁၅ခုနှစ် ဧပြီလစီမံကိန်းသုံးသပ်ချက်တွင် မြန်မာ့လယ်ယာများ၌ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်မှာ ဧရိယာ ၁ ဟက်တာအောက်ဖြစ်ပြီး သုံးပုံတစ်ပုံမှာ ၁ - ၂ ဟက်တာဧရိယာများဖြစ်ပြီး ကျန်သုံးပုံ တစ်ပုံမှာ ၂ - ၇ ဟက်တာဧရိယာများဖြင့် ပျမ်းမျှလယ်ယာအရွယ်အစား ၂ ဟက်တာနှင့် အရှေ့အာရှတွင် ထိုင်းနိုင်ငံပြီး လယ်ယာမြေ အရွယ်အစားအကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟုမှတ်တမ်းပြုခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ပပျောက်ရေး ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအစီရင်ခံစာ၌ “မြန်မာ့ကျေးလက်ဒေသများရှိဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုမှာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုမရှိခြင်းသို့မဟုတ် လုံလောက်သောမြေဧရိယာပိုင်ဆိုင်မှုမရှိခြင်း - စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေအမျိုးအစား ၂ ဧက အောက်၌စိုက်ပျိုးပိုင်ခွင့် - အထူးသဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၊ ကမ်းရိုးတန်းနှင့် အပူပိုင်းဒေသများ နှင့် နီးစပ်စွာဆက်နွယ်နေပါသည်။ ကျေးလက်မြေယာမဲ့များနှင့် မြေအနည်းငယ်ပိုင်ဆိုင်သူတောင်သူလယ်သမားများ (မြေဧရိယာ ၂ ဧကအောက်စိုက်ပျိုးပိုင်ခွင့် ရှိသူ) ကမြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ငါးပုံနှစ်ပုံဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲသားလူတန်းစား၏ ထက်ဝက်မကရှိသည်” (စာ-၂၄) ဟုဖော်ပြထားပါသည်။

ထောက်ပံ့မှုများ (Subsidies) မှာတစ်စုံတစ်ရာကို ကုန်ကျစရိတ်အောက်လျှော့ပြီးရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ရာကို အခမဲ့ပေးခြင်းလုပ်ဆောင်မှုများဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်မှုအတွက် အခွန်ဘဏ္ဍာ၊ ဖြန့်ဝေမှုနှင့် သယ်ဇာတအရင်းအမြစ်သုံးစွဲမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီးအကျိုးဆက်များရှိပါသည်။ သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်ကို စီးပွားရေး၏ တစ်နေရာရာတွင် ဥပမာ အစိုးရ၏ခန့်မှန်းခြေရသုံးငွေစာရင်းများမှ ကျခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်သည့် ခံစားခွင့်ရှိသူများထံသို့ ထောက်ပံ့မှုများမရောက်ရှိသည့် သမိုင်းကြောင်းများရှိကာ အငယ်စားတောင်သူ လယ်သမားများထက် အကြီးစားတောင်သူလယ်သမားများအကျိုးအမြတ်ခံစားသွားသည့်သာဓကများဖြစ်ပါသည်။ သုံးစွဲသူများအတွက် သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်လျှော့ချခြင်းသည် အဆိုပါသွင်းအားစုကို ပိုမိုကောင်းမွန်ထိရောက်စွာ သုံးစွဲခြင်းတစ်ခါတစ်ရံတွင် ထိရောက်မှုပိုမိုနည်းပါးသည့်သုံးစွဲခြင်းကိုလည်းဖြစ်စေပါသည်။

တစ်ပိုင်တစ်နိုင်တောင်သူလယ်သမားများ (Subsistence farmers) သည်မိမိတို့စားသုံးသည့်အရာကိုစိုက်ပျိုးပြီး မိမိစိုက်ပျိုးသည့်အရာကို စားသုံးသူများဖြစ်ကာ ဈေးကွက်များနှင့် ဆက်စပ်လုပ်ဆောင်ခြင်းအနည်းငယ် သို့မဟုတ်လုံးဝမရှိသောသူများ ဖြစ်ပါသည်။

ရောင်းလိုအားကွင်းဆက် (Supply chain)- ရောင်းလိုအားကို ဝယ်လိုအားနှင့် ဆက်သွယ်ပေးသည့် လုပ်ဆောင်မှုနှင့် ရောင်းဝယ်မှု ဖြစ်စဉ်ကြီးဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များကို သွင်းအားစုဖြင့် အစပြုပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပဈေးကွက်များ၏စားသုံးမှုကိုဦးဆောင်သွားသည့် ဆက်သွယ်မှုကွင်းဆက်အဖြစ် သရုပ်ဖော် ကြပါသည်။ ဤအသုံးအနှုန်းကို ရောင်းလိုအားကွင်းဆက်တစ်လျှောက် လုပ်ဆောင်သူများ၏ တန်ဖိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်မှုကိုရည်ညွှန်းသည့် “ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက် (value chain)” နှင့် မကြာခဏလဲလှယ် သုံးစွဲလေ့ ရှိပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍရောင်းလိုအားကွင်းဆက်များ

